

การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธรรมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด
อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

พระครูเขมพัชรากร พุทธิสารโ ไทยเอียดวงศ์

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาสังคมวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช 2569

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธรรมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด
อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาสังคมวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช 2569

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

THE LIVING BASED ON THE PRINCIPLES OF DITTHADHAMMIKATTHA IN
KHONG KHUD SUBDISTRICT MUNICIPALITY, MUEANG SATUN DISTRICT,
SATUN PROVINCE

PHRAKHU KHEMAPHATCHARAKORN THAI-AIMWONG

A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE
REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
PROGRAM IN BUDDHISTIC SOCIOLOGY
FACULTY OF SOCIAL SCIENCES
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY

2026

COPYRIGHT OF MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY

หัวข้อสารนิพนธ์	การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธรรมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาลตำบล
	คลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล
ชื่อนักศึกษา	พระครูเขมพัชรากร พุทธิสาโร ไทยเยี่ยมวงศ์
ชื่อปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	สาขาวิชาสังคมวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์
ปีพุทธศักราช	2569
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.กันตภณ หนูทองแก้ว

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้รับสารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

คณบดีคณะสังคมศาสตร์

(พระมหาสุรไกร ชื่นพุทธิสิริ, ผู้ช่วยศาสตราจารย์)

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์:

ประธานกรรมการ

(พระวัชรพุทธิบัณฑิต, รศ. ดร.)

อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.กันตภณ หนูทองแก้ว)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เดชชาติ ตริ์ทรัพย์)

กรรมการ

(ดร.สุปรียา ชำนาญพุมพร)

กรรมการ

(ดร.วชิรวิทย์ อธิธินาสุวิทย์)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

หัวข้อสารนิพนธ์	การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล
ชื่อนักศึกษา	พระครูเขมพัชรากร พุทธิสารโร ไทยเอี่ยมวงศ์
ชื่อปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	สาขาวิชาสังคมวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์
ปีพุทธศักราช	2569
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	รองศาสตราจารย์ ดร.กันตภณ หนูทองแก้ว

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล และ เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ต่อปี เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยเก็บข้อมูลกับประชาชนเขตเทศบาลตำบลคลองขุด จำนวน 392 คน และสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน จำนวน 5 คน และวิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติพรรณนาได้แก่ จำนวน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการทดสอบสมมติฐานใช้ t-test และ One-Way ANOVA ส่วนข้อมูลคุณภาพวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า :

1. การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด โดยรวมทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความขยันหมั่นเพียรมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านการรักษาทรัพย์สินให้มั่นคง ด้านการคบหากัลยาณมิตรและด้านการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม
2. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาล ตำบลคลองขุด พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุดที่มีเพศ ระดับการศึกษาต่างกัน มีการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุดที่มีอายุ อาชีพและรายได้ต่อปีต่างกัน มีการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์แตกต่างกัน

ข้อค้นพบที่สำคัญคือ หลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ 4 ทำให้พัฒนาคุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจของประชาชนในชุมชนคลองขุดได้อย่างยั่งยืนโดยมิได้จำกัดเฉพาะมิติส่วนบุคคล หากแต่เป็นสิ่งที่ช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาท้องถิ่นซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ทั้งด้านการจัดความยากจน ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ การสร้างสังคมคุณธรรมและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ทำให้ประชาชนชาวคลองขุดสามารถดำรงชีวิตอย่างมั่นคง มีคุณภาพชีวิตที่ดีและก้าวสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับชุมชน

คำสำคัญ: การดำเนินชีวิต, หลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์, เทศบาลตำบลคลองขุด

ABSTRACT

Thematic Paper Topic	The Living Based on the Principles of Dittthadhammikattha in Khong Khud Subdistrict Municipality, Mueang Satun District, Satun Province
Student's Name	Phrakhru Khemaphatcharakorn Thai-aimwong
Degree Sought	Master of Arts
Program	Program in Buddhistic Sociology
Anno Domini	2026
Advisor	Kantaphon Nuthongkaew

This research aimed to examine the way of life of the people in Khlong Khut Subdistrict Municipality, Satun Province, based on the principles of the Four Bases of Present Welfare (Dittthadhammikattha-sampadā), and to compare such ways of life by gender, age, educational level, occupation, and annual income. A mixed-methods approach was employed. Quantitative data were collected from 392 residents using a questionnaire, while qualitative data were obtained through in-depth interviews with five community leaders. Quantitative data were analyzed using descriptive statistics, t-test, and one-way ANOVA, whereas qualitative data were analyzed through content analysis.

The research findings revealed that:

1. Overall, the way of life based on the Four Bases of Present Welfare among the people in Khlong Khut Subdistrict Municipality was at a moderate level across all four dimensions. When considered individually, diligence and perseverance showed the highest mean score, followed by the protection of wealth, association with virtuous friends, and balanced and appropriate livelihood.

2. The comparative analysis indicated that differences in gender and educational level did not result in significant differences in living according to the principles of the Four Bases of Present Welfare. However, differences in age, occupation, and annual income were associated with statistically significant differences in such ways of life.

The key finding of this study is that the Four Bases of Present Welfare contribute to the sustainable improvement of quality of life and economic well-being of the people in the Khlong Khut community. These principles are not limited to the individual dimension but also serve as important driving forces for local development. This is consistent with the Sustainable Development Goals (SDGs), particularly in terms of poverty eradication, economic security, the promotion of a moral society, and environmental conservation. As a result, the people of Khlong Khut can lead stable lives with a good quality of life and move toward sustainable community-level development.

Keywords: Way of Life, Dittthadhammikattha, Khlong Khut Subdistrict Municipality

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่องการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี อาศัยความอนุเคราะห์ ความเมตตา และการสนับสนุนจากหลายฝ่าย ผู้วิจัยใคร่ขอกราบแสดงความขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณอย่างสูงต่อ รองศาสตราจารย์ ดร.กันตภณ หนูทองแก้ว ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ซึ่งได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ชี้แนะ ตลอดจนตรวจสอบแก้ไขงานวิจัยด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง ทั้งในด้านการรอบแนวคิดเชิงวิชาการ วิธีดำเนินการวิจัยและการเรียบเรียงเนื้อหาให้มีความถูกต้อง สมบูรณ์และสอดคล้องกับหลักวิชาการ อันเป็นคุณูปการอย่างยิ่งต่อการพัฒนางานวิจัยฉบับนี้จนสำเร็จตามวัตถุประสงค์

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ประจำ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโศกราชทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ แนวคิดทางวิชาการ และหลักพุทธธรรม อันเป็นพื้นฐานสำคัญในการศึกษา วิเคราะห์และประยุกต์ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้ให้ข้อมูลสำคัญประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล ตลอดจนหน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้กรุณาให้ความร่วมมือให้ข้อมูล ข้อคิดเห็นและเอื้อเฟื้ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้งานวิจัยนี้มีความสมบูรณ์และสะท้อนสภาพความเป็นจริงของชุมชนอย่างแท้จริง

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณบิดา มารดา ญาติโยม ผู้มีพระคุณ ตลอดจนกัลยาณมิตรทุกท่าน ที่ได้ให้กำลังใจ สนับสนุน และเกื้อกูลด้วยดีตลอดระยะเวลาการศึกษาและการดำเนินการวิจัย หากคุณประโยชน์ใดอันเกิดจากงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขออุทิศเป็นพุทธบูชา ธรรมบูชา สังฆบูชาและเป็นกตเวทิตาธรรมแด่ผู้มีพระคุณทุกท่าน

พระครูเขมพัชรากร พุทธิสาโร ไทยเอี่ยมวงศ์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ.....	จ
ABSTRACT	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญ.....	ซ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญคำย่อ	ท
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 คำถามวิจัย.....	4
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
1.4 สมมติฐานของการวิจัย	5
1.5 ขอบเขตของการวิจัย	5
1.6 นิยามศัพท์.....	6
1.7 กรอบแนวคิดการวิจัย	8
1.8 ประโยชน์ที่ได้รับ.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
2.1 หลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์.....	9
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินชีวิต.....	23
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตด้วยหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์	34
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	39
2.5 บริบทของพื้นที่.....	42
2.6 บทสรุป.....	45
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	46
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	46
3.2 วิธีการสุ่มตัวอย่าง.....	47
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	48

3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	49
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล	52
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล	52
3.7 สถิติที่ใช้	53
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	57
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	57
4.2 ขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	58
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	58
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	112
5.1 สรุปผลการวิจัย	112
5.2 อภิปรายผล	115
5.3 ข้อเสนอแนะ	117
บรรณานุกรม	121
ภาคผนวก	127
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย	128
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย	132
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	139
ภาคผนวก ง ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของเครื่องมือการวิจัย	150
ภาคผนวก จ ใบรับรองการตรวจหัวข้อภาษาอังกฤษ	157
ภาคผนวก ฉ รูปภาพประกอบการเก็บข้อมูล	159
ประวัติผู้เขียนสารนิพนธ์	161

สารบัญตาราง

หน้า

2.1	แสดงประชากรในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล.....	43
3.1	แสดงจำนวนขนาดประชากรและขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามหมู่บ้าน.....	47
3.2	แสดงรายนามผู้นำชุมชนที่สัมภาษณ์.....	48
3.3	แสดงการวิเคราะห์แปลความหมายระดับความเห็น.....	53
4.1	แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ.....	58
4.2	แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ.....	59
4.3	แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา....	59
4.4	แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอาชีพ.....	60
4.5	แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามรายได้ต่อปี....	61
4.6	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถ ประโยชน์ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล โดยรวม.....	62
4.7	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถ ประโยชน์ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล ด้านความขยันหมั่นเพียร.....	63
4.8	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถ ประโยชน์ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล ด้านการรักษา ทรัพย์สินให้มั่นคง.....	64
4.9	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถ ประโยชน์ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล ด้านการคบหา กัลยาณมิตร.....	65
4.10	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถ ประโยชน์ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล ด้านการดำรงชีวิต อย่างเหมาะสม.....	67

หน้า

4.11	แสดงผลการเปรียบเทียบการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาล ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำแนกตามเพศ.....	68
4.12	แสดงผลการเปรียบเทียบการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาล ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำแนกตามอายุ.....	69
4.13	แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายการการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาล ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำแนกตาม อายุ โดยรวม.....	70
4.14	แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายการการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาล ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำแนกตาม อายุ ด้านความขยันหมั่นเพียร.....	71
4.15	แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายการการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาล ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำแนกตาม อายุ ด้านการรักษาทรัพย์สิน.....	72
4.16	แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายการการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาล ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำแนกตาม อายุ ด้านการคบหากัลยาณมิตร.....	73
4.17	แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายการการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาล ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำแนกตาม อายุ ด้านการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม.....	74
4.18	แสดงผลการเปรียบเทียบการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาล ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำแนกตามระดับการศึกษา.....	76
4.19	แสดงผลการเปรียบเทียบการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาล ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำแนกตามอาชีพ.....	77
4.20	แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายการการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาล ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำแนกตาม อาชีพ โดยรวม.....	79

4.21	แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธรรม มิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาล ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำแนกตาม อาชีพ ด้านความขยันหมั่นเพียร.....	80
4.22	แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธรรม มิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาล ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำแนกตาม อาชีพ ด้านการรักษาทรัพย์สิน.....	81
4.23	แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธรรม มิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาล ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำแนกตาม อาชีพ ด้านการคบหากัลยาณมิตร.....	82
4.24	แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธรรม มิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาล ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำแนกตาม อาชีพด้านการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม.....	84
4.25	แสดงผลการเปรียบเทียบการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธรรมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาล ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำแนกตามรายได้ต่อปี.....	85
4.26	แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธรรม มิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาล ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำแนกตาม รายได้ต่อปี โดยรวม.....	86
4.27	แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธรรม มิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาล ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำแนกตาม รายได้ต่อปี ด้านความขยันหมั่นเพียร.....	88
4.28	แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธรรม มิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาล ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำแนกตาม รายได้ต่อปี ด้านการรักษาทรัพย์สิน.....	90
4.29	แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธรรม มิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำแนกตาม รายได้ต่อปี ด้านการคบหากัลยาณมิตร.....	92

- 4.30 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธรรม
มิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำแนกตาม
รายได้ต่อปี ด้านการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม.....94
- 4.31 แสดงการสรุป ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสถิติทดสอบ t/F ของการ
ดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธรรมมิกัตถประโยชน์.....96
- 4.32 แสดงค่าความถี่ข้อเสนอแนะการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธรรมมิกัตถประโยชน์ในเขต
เทศบาล ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล.....98
- 4.33 แสดงการสรุปข้อเสนอแนะการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธรรมมิกัตถประโยชน์ในเขต
เทศบาล ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล.....108

สารบัญคำย่อ

ในสารนิพนธ์ครั้งนี้ใช้อ้างอิงจากพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัย การอ้างอิงระบุ เล่ม/ข้อ/หน้า หลังอักษรย่อชื่อคัมภีร์ให้อักษรย่อตัวพื้นปกติ เช่น อง,สตตก. (ไทย),26/54/341. หมายถึง อังคุตตรนิกาย สัตตกนิบาต ภาษาไทย เล่ม 26 ข้อ 54 หน้า 341 พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย (มหามกุฏราชวิทยาลัย)

อง สตตก

= อังคุตตรนิกาย สัตตกนิบาต

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันเกิดปัญหาวิกฤติต่าง ๆ (พระครูพิพัฒนศาสนกิจจาทร, 2561, หน้า 42) อธิบายว่า ปัญหาวิกฤติต่าง ๆ เกิดขึ้นอย่างมากมาย เช่น วิกฤติทางการศึกษา วิกฤติทางเศรษฐกิจ วิกฤติทางการเมืองการปกครอง วิกฤติทางศาสนา เป็นต้น วิกฤติต่าง ๆ เหล่านี้ ล้วนทำให้บุคคลในสังคมเกิดปัญหาในการดำเนินชีวิต มีความทุกข์อยู่ตลอดเวลา ในกรณีวิกฤติทางการศึกษา เมื่อคนฉลาดเก่ง ในทางวิชาความรู้และการประกอบอาชีพ ไม่มีธรรมะอยู่ในใจ มักเกิดความเห็นแก่ตัว เอารอดเอาเปรียบกัน ทำให้การศึกษาเป็นฝักฝ่ายของวัตถุนิยม อันส่งผลให้คนเป็นทาสวัตถุไปด้วย วิกฤติทางด้านการเมือง เมื่อระบบการเมืองเต็มไปด้วยนักการเมืองที่ไม่มีศีลธรรม เห็นแก่ตัว ทำให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชันและความเลวร้ายต่าง ๆ ตามมามากมายหรือแม้แต่วิกฤติศาสนา เมื่อศาสนากลายเป็นเครื่องประดับเกียรติของพวกที่บูชาวัตถุนิยม พระสงฆ์ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในเรื่องพุทธพาณิชย์มุ่งสร้างวัตถุ และสร้างวัตถุมงคลเพื่อความมั่งคั่งในทางด้านวัตถุ อีกทั้งเน้นหนักไปในเรื่องของพิธีกรรมที่สอดคล้องกับเรื่องเครื่องรางวิเศษแทนที่จะมุ่งเน้นไปที่การเผยแผ่หลักธรรมคำสั่งสอนเพื่อบรมปลูกฝังและพัฒนาพุทธธรรมให้งอกงามในจิตใจของพุทธศาสนิกชนเพื่อความพ้นทุกข์ เป็นต้น วิกฤติเหล่านี้ถ้าวิเคราะห์ด้วยปัญญาอันถ่องแท้ก็จะเห็นความจริงได้ 3 ประการ คือ ประการที่หนึ่ง แท้จริงแล้วไม่ว่าจะมองในแง่มุมใด อย่างไรสาเหตุของวิกฤติเหล่านี้ล้วนเกิดขึ้นมาจากจิตใจที่มีความเห็นแก่ตัวของคนเป็นแรงผลักดันให้เกิดปัญหา ประการที่สอง แนวทางการแก้ไขวิกฤติดังที่ว่าได้นั้น จะต้องให้ความสำคัญกับการศึกษาที่สมบูรณ์แบบเป็นการศึกษาที่เน้นในเรื่องศีลธรรมเพื่อช่วยยกระดับและพัฒนาจิตวิญญาณของมนุษย์ให้สูงขึ้น อันเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาที่ถูกต้องอย่างแท้จริง ประการที่สาม คำสอนของพุทธทาสภิกขุเป็นคำสอนที่ควรนำมาใช้เป็นแนวทางมากที่สุดเพราะเป็นคำสอนที่เน้นด้านการพัฒนาทางจิตใจของมนุษย์และการศึกษาที่สมบูรณ์แบบเพื่อการดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข

ศาสนาเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับใช้ประกอบในการดำรงชีวิตประจำวัน (พระวชิรวิชญ์ ภัทรเกียรติ นันท, 2564, หน้า 14) เพราะศาสนามีคุณค่ามากมายต่อมนุษย์ในด้านจิตใจซึ่งถือว่าสูงกว่าคุณค่าทางวัตถุ เป็นที่พึ่งทางใจทำให้มนุษย์ไม่อ้างว้างเวลาประสบปัญหาในชีวิต ผู้มีปัญหาย่อมสามารถนำหลักธรรมคำสอนของศาสนาซึ่งตนนับถือและเลื่อมใสศรัทธานำพาชีวิตให้ไปสู่เป้าหมายที่ตนได้ตั้งไว้ ศาสนิกชนทุกศาสนาคงไม่ตกเป็นเครื่องมือของอำนาจใฝ่ต่ำเพราะคำสอนทุกศาสนาสอนให้คนเป็นคนดี สอนให้มนุษย์ละเว้นจากความชั่วทั้งปวง เป็นเครื่องแยกมนุษย์ออกจากสัตว์ ศาสนาจึงเป็นเหมือนประทีปส่องโลกเราให้สว่างไสวด้วยความรู้แจ้งและยังสอนให้มนุษย์รักสามัคคี มีความยุติธรรมต้องการปฏิบัติแต่สิ่งที่ดีถูกต้อง รักความเมตตากรุณา ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ช่วยเหลือผู้ที่อ่อนแอกว่า ไม่อิจฉา ริษยาพยาบาทต่อกันตามหลักการทางพระพุทธศาสนาต่าง ๆ จะเห็นว่ามีคุณสมบัติคล้ายกันในการปลูกฝังความเป็นคนดีและศาสนิกชนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ คือ เว้นจากการทำชั่วและมุ่งทำความดีทุกศาสนาสอนให้ละเว้นการกระทำความชั่วและทำแต่ความดีทั้งสิ้น เพื่อให้ศาสนิกชนทั้งหลายเป็นคนดีนั่นเอง ถึงแม้แนวทางปฏิบัติของแต่ละศาสนาอาจมีข้อแตกต่างกันไป เช่น พระพุทธศาสนามีศีล คือ ข้อห้าม และธรรมะ คือ หลักสำหรับเป็นข้อปฏิบัติ (พระมหาพิพัฒพงศ์ จิตธรมโ, 2563, หน้า 32) อธิบายว่า การดำเนินชีวิตของคนเรานั้น ในความหมายหนึ่งก็คือ การบริโภค การเสพหรือใช้ประโยชน์จากสิ่งต่าง ๆ การใช้เวลาเป็นนัย เป็นส่วนหนึ่งของการรู้จักบริโภค ซึ่งมีความหมายอย่างหนึ่งของการดำเนินชีวิตเป็นคนเราที่จะเป็นอยู่อย่างดีนั้นจะต้องดำเนินชีวิตเป็น คือ รู้จักดำเนินชีวิตนั่นเองถ้าใครรู้จักดำเนินชีวิต ชีวิตนั้นก็จะเป็นชีวิตที่ดีงาม เป็นชีวิตที่พัฒนาเจริญก้าวหน้า ประสบประโยชน์สุข แต่ถ้าดำเนินชีวิตไม่เป็นก็มีแต่ขาดทุนและประสบต่อความทุกข์และความเสื่อม ฉะนั้นจะต้องรู้จักดำเนินชีวิตหรือดำเนินชีวิตเป็นในบรรดากิจกรรมทั้งหลายของการดำเนินชีวิตเป็น นั้น อันหนึ่งก็คือ การใช้เวลาเป็นการดำเนินชีวิตเป็นนี้เป็นหลักที่สำคัญ เพราะในยุคนี้เรานัดเรื่องความคิดเกี่ยวกับองค์กร การใช้เวลาเป็นนัยเป็นเพียงส่วนหนึ่ง หรือเสียวนึ่งของการดำเนินชีวิตเป็น ถ้าเราจะทำให้ได้ประโยชน์ครบถ้วนจะต้องมองเห็นองค์รวมของการดำเนินชีวิตเป็นนั้น เพราะจะต้องต่อสู้กับปัญหาน้อยใหญ่นานัปการ ทั้งปัญหาการครองชีวิต ปัญหาสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและปัญหาสุขภาพอนามัย (กัลยา ทองนุช, 2564, หน้า 21) กล่าวว่า แต่ละคนก็มีปัญหาที่แตกต่างกันไป คนละหลายปัญหา ชีวิตควรเป็นอยู่อย่างมีความสุข เมื่อคนที่เคยรู้จักคุ้นเคยเคยพบกัน คำถามประโยคที่สองหลังจากกล่าวคำว่า สวัสดีเป็นการทักทายคือ สบายดีไหม คำว่า “สบายดี” ในความหมายก็คือมีความสุขเพราะมนุษย์โดยทั่วไปพากันแสวงหาความสุข ความสุขจึงเป็นเป้าหมายใหญ่ของชีวิต

ความสุขมีทั้งสุขแบบโลกและสุขแบบธรรม สุขแบบโลกเป็นความสุขของชาวโลกและภาวะที่ไม่มีกิเลส หรือปราศจากความทุกข์ทางใจ

การดำเนินชีวิตของประชาชนในเทศบาลตำบลคลองขุด เผชิญกับปัญหาหลายประการที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต เช่น ปัญหาน้ำท่วมและการระบายน้ำที่ล่าช้า ส่งผลกระทบต่อการค้าทางชีวิตของประชาชน นอกจากนี้ ยังพบปัญหาความรุนแรงในครอบครัว ปัญหาโรคระบาดและภัยพิบัติ ซึ่งเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม ส่งผลให้เทศบาลต้องดำเนินโครงการควบคุม ป้องกัน และแก้ไขปัญหาโรคระบาดเพื่อปกป้องสุขภาพของประชาชน อีกปัญหาที่สำคัญคือ การขาดแคลนน้ำดื่ม น้ำใช้โดยเร่งดำเนินการแก้ไขเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน เทศบาลตำบลคลองขุดจึงมีมาตรการต่าง ๆ ในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ โดยการนำหลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตและความสุขในระยะยาวมาปรับใช้ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของชุมชน ที่เน้นการประพฤติปฏิบัติธรรมและการสร้างประโยชน์ให้กับตนเองและผู้อื่น การแก้ปัญหาน้ำท่วมในชุมชนสามารถทำได้โดยการเน้นการ จัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีสติและมีปัญญา เช่น การใช้หลักของการ สังเกตและตระหนักถึงผลกระทบของธรรมชาติ ก่อนการตัดสินใจสร้างสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ โดยการร่วมมือกันระหว่างชุมชนและหน่วยงานท้องถิ่นเพื่อสร้างการบริหารจัดการที่ดีเกี่ยวกับการระบายน้ำ เช่น การปรับปรุงและสร้างระบบระบายน้ำให้สามารถรับมือกับน้ำฝนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การแก้ปัญหามลพิษในชุมชน โดยเน้นการฝึกฝนจิตใจให้มีความ เมตตาและกรุณาในการดำเนินชีวิต ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการลดความรุนแรงในครอบครัวได้ ด้วยการให้ความสำคัญกับการสร้างจิตสำนึกในชุมชน ผ่านการอบรมหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่สอนให้คนในครอบครัวรู้จัก การให้ความเคารพซึ่งกันและกัน และการลดการใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา รวมถึงการส่งเสริมการให้คำปรึกษาในกรณีที่เกิดปัญหาความรุนแรงในครอบครัว ส่วนในด้านการควบคุมและป้องกันโรคระบาดสามารถช่วยส่งเสริม การร่วมมือของทุกคนในชุมชน ในการรักษาความสะอาดและสุขอนามัย ซึ่งสามารถส่งเสริมการเข้าใจถึง ผลประโยชน์ที่ทุกคนจะได้รับจากการร่วมมือกัน เช่น การทำให้ชุมชนมีความแข็งแรงทางสุขภาพเพื่อป้องกันโรคระบาดและการแก้ปัญหามลพิษการขาดแคลนน้ำดื่ม น้ำใช้ โดยเน้นการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและในกรณีการขาดแคลนน้ำดื่ม น้ำใช้ สามารถนำแนวคิด การใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและมีจริยธรรมมาใช้ โดยการสนับสนุนให้ชุมชนร่วมมือกันในการจัดหา น้ำสะอาดและน้ำดื่ม โดยใช้การบริหารจัดการที่โปร่งใสและยั่งยืน รวมทั้งการให้ความสำคัญกับการแบ่งปันทรัพยากรและช่วยเหลือกันในยามวิกฤต โดยรวมแล้วการนำหลักธรรมมาปรับใช้ในการ

แก้ปัญหาสามารถส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนมี การพัฒนาและดำเนินชีวิตที่มีคุณธรรม สร้างจิตสำนึกในการช่วยเหลือซึ่งกันและกันและพัฒนา การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ หลักธรรมจะช่วยให้การแก้ปัญหาต่าง ๆ เป็นไปอย่างยั่งยืนและสร้างความสุขที่แท้จริงในระยะยาว การดำเนินชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล มีลักษณะที่ผูกพันกับวิถีชีวิตแบบชนบทและชุมชนท้องถิ่น ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร ประมงและธุรกิจขนาดเล็ก ทำให้วิถีชีวิตยังคงรักษาวินัยธรรมและประเพณีท้องถิ่นไว้อย่างเข้มแข็ง การดำเนินชีวิตในชุมชนนี้มีการพึ่งพาอาศัยกันในลักษณะของชุมชนที่มีความสัมพันธ์แน่นแฟ้น ทั้งใน ด้านศาสนา ประเพณีและวัฒนธรรมทำให้การรักษาสมดุลของชีวิตทางเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่นี้มีความสำคัญอย่างมาก โดยหลักธรรมในพุทธศาสนาเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตที่มีคุณค่าในปัจจุบันมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด เนื่องจากหลักธรรมนี้เน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตในด้านต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อความเป็นอยู่ที่ดี ทั้งในเรื่องของการทำมาหากินอย่างถูกต้อง การรักษาทรัพย์ การมีความสัมพันธ์ที่ดีในสังคม และการใช้ชีวิตที่ไม่ละเมิดศีลธรรม หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นที่พิสูจน์กันมาหลายยุค หลายสมัยแล้วว่าเป็นสัจธรรมที่แท้จริง ทั้งยังช่วยให้ผู้ปฏิบัติมีความสุข ความเจริญ เป็นธรรมที่สามารถน้อมนำมาปฏิบัติในการดำรงชีวิตประจำวันในการปฏิบัติงานและช่วยในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ในการทำงานให้มีความสุข

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาเรื่อง “การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล” เพื่อนำเสนอแนวทางการนำหลักพุทธธรรมที่นำมาใช้ในการดำรงชีวิตของประชาชนอันนำไปสู่การประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตปัจจุบัน อันจะเป็นประโยชน์ต่อการประยุกต์หลักพุทธธรรมกับการดำเนินชีวิตได้เป็นอย่างดี

1.2 คำถามวิจัย

1.2.1 การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุดอำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล อยู่ระดับใด

1.2.2 การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุดอำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล เมื่อจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ ต่อปีมีความแตกต่างกันอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษาการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

1.3.2 เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อปี

1.4 สมมติฐานของการวิจัย

1.4.1 ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุดที่มีเพศต่างกันมีการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

1.4.2 ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุดที่มีอายุต่างกันมีการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

1.4.3 ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุดที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

1.4.4 ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุดที่มีอาชีพต่างกันมีการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

1.4.5 ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุดที่มีรายได้ต่อปีต่างกันมีการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล” ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล ใน 4 ด้าน คือ

- 1) การดำเนินชีวิตของประชาชนด้านอภิวรรณสัมปทา (ความขยันหมั่นเพียร)

- 2) การดำเนินชีวิตของประชาชนด้านอารักขสัมปทา (การรักษาทรัพย์สินให้มั่นคง)
- 3) การดำเนินชีวิตของประชาชนด้านกัลยาณมิตตา (การคบหากัลยาณมิตร)
- 4) การดำเนินชีวิตของประชาชนด้านสมชีวิตา (การดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม)

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ใช้ประชาชนในชุมชนตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล ดังต่อไปนี้

1. เชิงปริมาณ คือ ประชาชน จำนวน 18,947 คน
2. เชิงคุณภาพ คือ ผู้นำชุมชน จำนวน 5 คน

ขอบเขตด้านสถานที่

การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะประชาชนในเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

ขอบเขตด้านระยะเวลา

โดยระยะเวลาศึกษาวิจัยตั้งแต่ เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2567 ถึง เดือนมกราคม พ.ศ. 2569

1.6 นิยามศัพท์

การศึกษาการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธรรมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ให้คำจำกัดความในการศึกษาไว้ดังนี้

การดำเนินชีวิต หมายถึง วิธีการดำเนินชีวิตของบุคคล โดยที่ลักษณะของพฤติกรรมต่าง ๆ จะเป็นตัวบ่งบอกถึง รูปแบบการดำเนินชีวิตแต่ละแบบ พฤติกรรมในการเข้าสังคม ในการบริโภคในการหาความบันเทิง การพักผ่อนหย่อนใจใช้เวลาว่างและการแต่งตัว ล้วนเป็นส่วนประกอบของรูปแบบการดำเนินชีวิต รูปแบบการดำเนินชีวิตจะถูกดำเนินเป็นอุปนิสัย เป็นวิธีประจำที่กระทำสิ่งต่าง ๆ

ทฤษฎีธรรมมิกัตถประโยชน์ หมายถึง หลักธรรมในพุทธศาสนา ประโยชน์ในปัจจุบัน 4 อย่าง เรียกว่า หัวใจเศรษฐี "อุ อา กะ สะ" อาจเรียกสั้น ๆ ว่า ทฤษฎีธรรมมิกัตถะ กล่าวคือ อุ (อุฐานสัมปทา) คือ ความขยันหมั่นเพียร อา (อารักขสัมปทา) คือ การรักษาทรัพย์สินให้มั่นคง กะ (กัลยาณมิตตา) คือ การคบหากัลยาณมิตร สะ (สมชีวิตา) คือ การดำรงชีวิตอย่างเหมาะสมหรืออาจเรียกเต็ม ๆ ว่า ทฤษฎีธรรมมิกัตถสังวัตตนิกธรรม 4 หมายถึง ธรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ในปัจจุบัน หลักธรรมอันอำนวย

ประโยชน์สุขขั้นต้นเพื่อประโยชน์สุขสามัญที่มองเห็นกันในชาตินี้ ที่คนทั่วไปปรารถนา มีทรัพย์สิน ยศ เกียรติ ไม้ตรี เป็นต้น

ประชาชน หมายถึง บุคคลทั่วไปที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

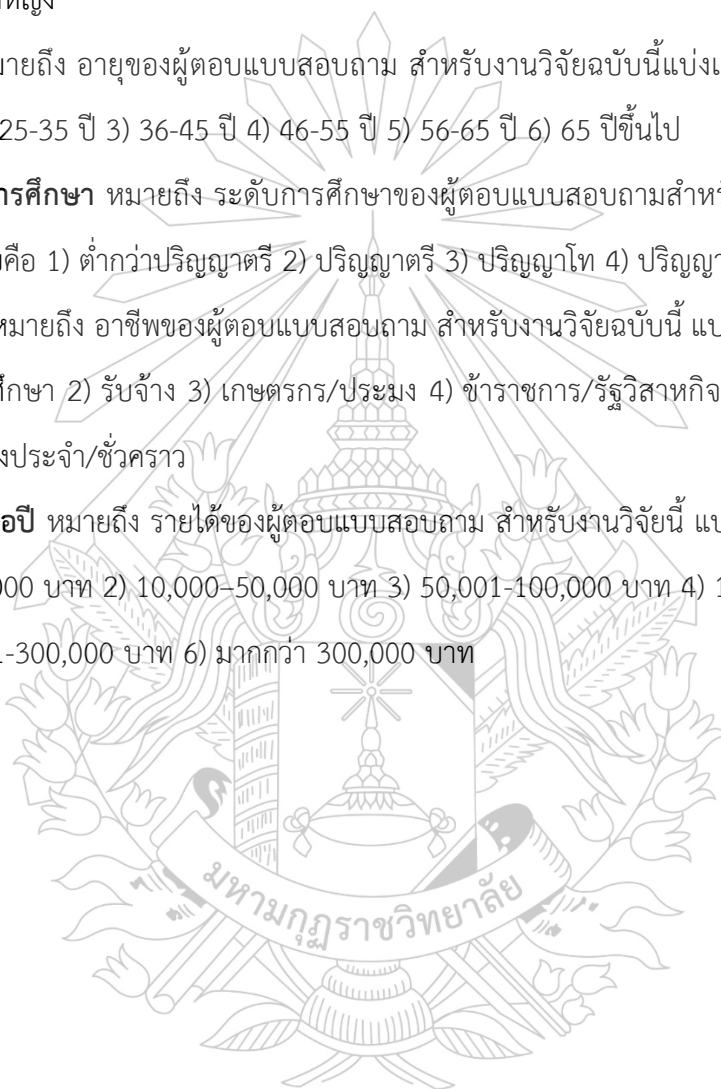
เพศ หมายถึง เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับงานวิจัยฉบับนี้แบ่งเป็น 2 เพศคือ 1) เพศชาย และ 2) เพศหญิง

อายุ หมายถึง อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับงานวิจัยฉบับนี้แบ่งเป็น 6 ช่วง คือ 1) ต่ำกว่า 25 ปี 2) 25-35 ปี 3) 36-45 ปี 4) 46-55 ปี 5) 56-65 ปี 6) 65 ปีขึ้นไป

ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับงานวิจัยฉบับนี้แบ่งเป็น 4 ระดับคือ 1) ต่ำกว่าปริญญาตรี 2) ปริญญาตรี 3) ปริญญาโท 4) ปริญญาเอก

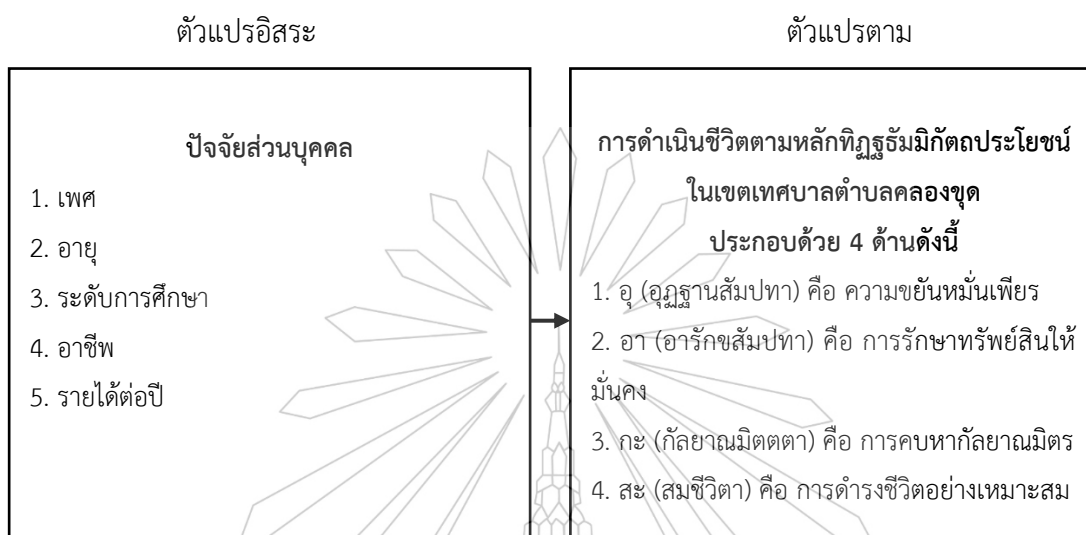
อาชีพ หมายถึง อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับงานวิจัยฉบับนี้ แบ่งเป็น 6 อาชีพคือ 1) นักเรียน/นักศึกษา 2) รับจ้าง 3) เกษตรกร/ประมง 4) ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ 5) ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว 6) ลูกจ้างประจำ/ชั่วคราว

รายได้ต่อปี หมายถึง รายได้ของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับงานวิจัยนี้ แบ่งเป็น 6 ระดับคือ 1) น้อยกว่า 10,000 บาท 2) 10,000-50,000 บาท 3) 50,001-100,000 บาท 4) 100,001-200,000 บาท 5) 200,001-300,000 บาท 6) มากกว่า 300,000 บาท

1.7 กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอมืองสตูล จังหวัดสตูล” ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยไว้ดังนี้

ภาพประกอบที่ 1.1 แสดงสรุปกรอบแนวคิดในการวิจัย

1.8 ประโยชน์ที่ได้รับ

1.8.1 ทำให้ทราบการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาลตำบล คลองขุด อำเภอมืองสตูล จังหวัดสตูล

1.8.2 ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขต เทศบาล อำเภอมืองสตูล จังหวัดสตูล ที่มีข้อมูลต่างกัน

1.8.3 ทำให้ทราบแนวทางส่งเสริมการนำหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ไปใช้ในการกำหนด นโยบายกระบวนการดำเนินชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอมืองสตูล จังหวัด สตูล ต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธรรมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาลตำบล คลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล” ผู้วิจัยทำการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพอเป็นแนวทางแห่งการศึกษา โดยสามารถแบ่งเนื้อหาและประเด็นที่สำคัญได้ ดังนี้

- 2.1 หลักทฤษฎีธรรมมิกัตถประโยชน์
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินชีวิต
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตด้วยหลักทฤษฎีธรรมมิกัตถประโยชน์
- 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.5 บริบทของพื้นที่ศึกษา
- 2.6 บทสรุป

2.1 หลักทฤษฎีธรรมมิกัตถประโยชน์

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาหาข้อมูลจากเอกสาร บทความ ตำราและคัมภีร์ในทางพระพุทธศาสนา สามารถวิเคราะห์ประเด็นที่สำคัญต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

2.1.1 ความหมายของหลักทฤษฎีธรรมมิกัตถประโยชน์

หลักทฤษฎีธรรมมิกัตถประโยชน์ที่ปรากฏอยู่ในพระไตรปิฎก (ที.ปาฏิ. (ไทย) -11/178-179), อง.จตุกก.(ไทย)-23/89-90) ซึ่งพระพุทธเจ้าได้ตรัสสอนว่า บุคคลผู้ครองเรือนพึงปฏิบัติตามหลัก 4 ประการนี้ เพื่อความสุขและความมั่นคงในปัจจุบัน ได้แก่

อุฏฐานสัมปทา หมายถึง ความถึงพร้อมด้วยความขยันหมั่นเพียรในการประกอบอาชีพสุจริต เป็นหลักข้อแรกที่พระพุทธเจ้าทรงสอนไว้เพื่อให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมั่นคงและเจริญรุ่งเรือง โดยมีสาระสำคัญในการมีความเพียรพยายามมุ่งมั่นทำงานด้วยความตั้งใจและไม่ย่อท้อ ตลอดถึงการทำงานด้วยความสุจริตประกอบอาชีพที่ไม่เบียดเบียนผู้อื่นโดยการพัฒนาทักษะและความสามารถเรียนรู้และฝึกฝนตนเองเพื่อให้เกิดความชำนาญในอาชีพและการใช้เวลาอย่างมีคุณค่าไม่

นั่งดูตายหรือเกียจคร้านในการทำงาน พระพุทธเจ้าได้ตรัสว่า “กุลบุตรในโลกนี้เลี้ยงชีพด้วยการงานใด จะเป็นกสิกรรม พาณิชยกรรม โครักขกรรม เป็นช่างศร รับราชการ หรือศิลปะอย่างใดอย่างหนึ่งก็ตาม เป็นผู้ขยัน ไม่เกียจคร้านในการทำงานที่จะต้องช่วยกันทำนั้น ประกอบด้วยปัญญาเป็นเครื่องพิจารณาอัน เป็นอุบายในการทำงานที่จะต้องช่วยกันทำนั้น สามารถทำได้ สามารถจัดได้นี้เรียกว่า อุกฺกุณฺณสัมปทา” (อง,สตตก.(ไทย), 23/54/340)

อารักขสัมปทา หมายถึง ความสามารถในการรักษาทรัพย์สินที่หามาได้ ไม่ให้สูญเสียไปโดย เปล่าประโยชน์ ซึ่งเป็นข้อที่สอง พระพุทธเจ้าทรงสอนไว้เพื่อให้บุคคลสามารถรักษาทรัพย์สินที่ตนเอง หามาได้อย่างมั่นคงและไม่ตกอยู่ในความเดือดร้อนทางเศรษฐกิจ โดยหลักสำคัญคือการไม่ใช้จ่ายเกิน ตัวใช้จ่ายอย่างพอประมาณตามกำลังทรัพย์รู้จักออมทรัพย์แบ่งรายได้บางส่วนเก็บไว้เพื่ออนาคต หลีกเลี่ยงอบายมุขไม่ใช้เงินไปกับสิ่งที่ไร้ประโยชน์ เช่น การพนัน สุราหรือสิ่งเสพติดและใช้จ่ายอย่างมี เหตุผลพิจารณาการใช้เงินให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด พระพุทธเจ้าได้ตรัสว่า “กุลบุตรในโลกนี้มี โภคทรัพย์ที่หามาได้ด้วยความขยันหมั่นเพียร เก็บรวบรวม ด้วยน้ำพักน้ำแรง อาบเหงื่อต่างน้ำ ประกอบด้วยธรรมและได้มาโดยธรรม เขารักษา คุ้มครองโภคทรัพย์นั้นด้วยคิดว่า ‘ทำอย่างไร โภคทรัพย์เหล่านี้ของเรา จึงจะไม่ถูก พระราชาริบ โจรไม่ลัก ไฟไม่ไหม้ น้ำไม่พัดไป ทายาทผู้ไม่เป็นที่ รักไม่ลักไป’ นี้เรียกว่า อารักขสัมปทา” (อง,สตตก.(ไทย), 23/54/341)

กัลยาณมิตรตตา หมายถึง การคบหาสมาคมกับมิตรที่ดีหรือการเลือกคบคนดีเป็นเพื่อนตาม หลักคำสอนของพระพุทธศาสนา โดยเน้นให้บุคคลรู้จักเลือกคบหาผู้ที่มีคุณธรรมเพื่อเป็นแบบอย่างใน การดำเนินชีวิตและหลีกเลี่ยงมิตรชั่วที่อาจนำไปสู่ความเสื่อมเสีย พระพุทธเจ้าได้ตรัสว่า “กุลบุตรใน โลกนี้วางตัวเหมาะสม เจรจา สนทนากับคนในหมู่บ้านหรือในนิคมที่ตนอาศัยอยู่ จะเป็นคหบดี บุตร คหบดี คนหนุ่มผู้เคร่งศีลหรือคนแก่ผู้เคร่ง ศีลก็ตาม ผู้ถึงพร้อมด้วยศรัทธา ถึงพร้อมด้วยศีล ถึงพร้อม ด้วยจาคะและถึงพร้อมด้วยปัญญา คอยศึกษาสัทธาสัมปทาของท่านผู้ถึงพร้อมด้วยศรัทธาตามสมควร คอยศึกษาศีลสัมปทาของท่านผู้ถึงพร้อมด้วยศีลตามสมควร คอยศึกษาจาคสัมปทา ของท่านผู้ถึง พร้อมด้วยจาคะตามสมควรและคอยศึกษาปัญญาสัมปทาของท่านผู้ ถึงพร้อมด้วยปัญญาตามสมควร นี้เรียกว่า กัลยาณมิตรตตา” (อง, สตตก.(ไทย), 23/54/341)

สมชีวิตา หมายถึง การดำรงชีวิตโดยคำนึงถึงความพอเหมาะพอควรของรายได้และรายจ่าย เพื่อให้ชีวิตมีความมั่นคงและไม่เกิดหนี้สินเกินตัว ซึ่งเป็นแนวทางในการดำรงชีวิตอย่างมีสติและปัญญา โดยมีหลักสำคัญคือ การใช้จ่ายอย่างเหมาะสมไม่ฟุ้งเฟ้อหรือประหยัดจนเกินไป ให้สมดุลกับรายได้

การวางแผนการเงินจัดสรรทรัพย์สินเพื่อการดำรงชีพ การออมและการลงทุนในอนาคต การหลีกเลี่ยงหนี้สินที่ไม่จำเป็นใช้จ่ายอย่างมีเหตุผล ไม่ก่อหนี้เกินกำลังที่สามารถชำระได้ การเตรียมพร้อมสำหรับอนาคตต่อมรณภัยเพื่อความมั่นคงในระยะยาว เช่น การศึกษาหรือสุขภาพ พระพุทธเจ้าได้ตรัสเกี่ยวกับสมชีวิตาว่า “กุลบุตรในโลกนี้รู้ทางเจริญแห่งโภคทรัพย์และทางเสื่อมแห่งโภคทรัพย์แล้ว เลี่ยงชีพแต่พอเหมาะ ไม่ให้พุ่มเฟิยงัก ไม่ให้ฝืดเคืองนักด้วยคิดว่า ด้วยการใช้จ่ายอย่างนี้ รายรับของเราจักเกินรายจ่ายและรายจ่ายของเราจักไม่เกินรายรับ เปรียบเหมือนคนชั่งของ หรือลูกมือของคนชั่งของ ยกตราชั่งขึ้นดูก็รู้ได้ว่า ต้องลดลงเท่านี้หรือเพิ่มขึ้นเท่านี้ ฉะนั้นกุลบุตรก็ฉั่งนั้นเหมือนกัน รู้ทางเจริญแห่งโภคทรัพย์และทางเสื่อมแห่งโภคทรัพย์แล้วเลี่ยงชีพแต่พอเหมาะ ไม่ให้พุ่มเฟิยงัก ไม่ให้ฝืดเคืองนักด้วยคิดว่า ด้วยการใช้จ่ายอย่างนี้ รายรับของเราจักเกินรายจ่ายและรายจ่ายของเราจักไม่เกินรายรับ ถ้ากุลบุตรนี้มีรายรับน้อย แต่เลี่ยงชีพอย่าง พุ่มเฟิยงัก ก็จะมีผู้กล่าวหาเขาได้ว่า กุลบุตรผู้นี้ใช้จ่ายโภคทรัพย์เหมือนคนกินผล มะเดื่อ ถ้ากุลบุตรนี้มีรายรับมาก แต่เลี่ยงชีพอย่างฝืดเคืองก็จะมีผู้กล่าวหา เขาได้ว่า ‘กุลบุตรผู้นี้จักตายอย่างไม่สมฐานะ’ แต่เพราะกุลบุตรนี้รู้ทางเจริญแห่ง โภคทรัพย์และทางเสื่อมแห่งโภคทรัพย์แล้วเลี่ยงชีพแต่พอเหมาะ ไม่ให้พุ่มเฟิยงัก ไม่ให้ฝืดเคืองนักด้วยคิดว่า ‘ด้วยการใช้จ่ายอย่างนี้ รายรับของเราจักเกินรายจ่ายและรายจ่ายของเราจักไม่เกินรายรับ’ นี้เรียกว่า สมชีวิตา” (อง, สุตตค.(ไทย), 23/54/341)

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมความหมายของหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์จากนักวิชาการหลายท่านดังต่อไปนี้

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) (2552, หน้า 105) อธิบายว่า หลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม หากบุคคลสามารถปฏิบัติตามหลักนี้ได้ ย่อมนำไปสู่ความสุขและความสำเร็จในชีวิต

พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช) (2548, หน้า 12) ได้ให้ความหมายของหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ไว้ว่า ทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ หมายถึง คุณธรรมที่ให้ผลในชาตินี้ โดยช่วยให้ผู้ปฏิบัติมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม หลักธรรมนี้เรียกอีกอย่างว่า "หัวใจเศรษฐกิจ 4 ประการ" ซึ่งเป็นแนวทางดำเนินชีวิตที่นำไปสู่ความสำเร็จและความเจริญรุ่งเรือง ประกอบด้วย 4 ประการ ดังนี้ (1) อุฏฐานสัมปทา (ความขยันหมั่นเพียร) หมายถึง การขยันทำงานหาเลี้ยงชีพและมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของตนเอง (2) อารักขสัมปทา (การรักษาทรัพย์สินให้มั่นคง) หมายถึง การรู้จักเก็บออม ไม่ใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่ายและป้องกันทรัพย์สินของตนจากภัยต่าง ๆ (3) กัลยาณมิตตตา (การคบหากัลยาณมิตร)

หมายถึง การเลือกคบหาคนดี มีคุณธรรมและช่วยเกื้อกูลกันในทางที่ถูกต้อง (4) สมชีวิตา (การดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม) หมายถึง การใช้ทรัพย์อย่างพอเหมาะพอควร ไม่ฟุ่มเฟือยหรือซี้เหนียวจนเกินไป

บุญมี แท่นแก้ว (2539, หน้า 45) ได้กล่าวถึงทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ว่า ทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ หมายถึง ธรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ในปัจจุบัน หรือเพื่อสร้างฐานะให้มีความมั่นคงและความสุขขั้นต้น ซึ่งเป็นหลักธรรมที่ช่วยให้บุคคลดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขและมั่นคง ประกอบด้วย 4 ประการดังนี้ (1) อุฏฐานสัมปทา (ความขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติหน้าที่การงาน) หมายถึง การมีความขยันหมั่นเพียรในการประกอบอาชีพอันสุจริต มีความชำนาญในหน้าที่การงาน ใช้ปัญญาสอดส่องและตรวจตรา รู้จักหาอุบายวิธีที่เหมาะสมในการดำเนินงานให้เกิดผลดี (2) อารักขสัมปทา (การรักษาทรัพย์สินและผลประโยชน์ที่หามาได้) หมายถึง การรู้จักคุ้มครองและเก็บรักษาโภคทรัพย์ ปกป้องทรัพย์สินจากภัยอันตรายและความเสื่อมเสีย บริหารจัดการทรัพย์สินให้เกิดประโยชน์โดยชอบธรรม (3) กัลยาณมิตตตา (การคบหากัลยาณมิตร) หมายถึง การเลือกคบคนดีเป็นมิตร รู้จักหาคุ้มครองและเพื่อนที่ดี เลือกเสวนากับบุคคลที่มีคุณธรรม เช่น ผู้มีศรัทธา ศีล จาคะและปัญญา (4) สมชีวิตา (การดำรงชีวิตให้เหมาะสมกับรายได้) หมายถึง การกำหนดรายรับและรายจ่ายให้พอดี ไม่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือยเกินตัวหรือขาดแคลนจนเกิดความลำบาก รู้จักออมทรัพย์และใช้ชีวิตอย่างประหยัด

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต) (2554, หน้า 145) ได้กล่าวถึงทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ว่า ทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ หมายถึง ประโยชน์สุขในปัจจุบันที่คนทั่วไปปรารถนา เช่น ความมั่นคงทางการเงิน ยศ เกียรติและไมตรีจิต ซึ่งสามารถสำเร็จได้ด้วยการปฏิบัติตามหลักธรรมที่ถูกต้อง ในทางพระพุทธศาสนา เรียกเต็มว่า ทฤษฎีธัมมิกัตถสังวัตตนิกรธรรมหรือเรียกโดยย่อว่า ทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ ซึ่งมีอยู่ 4 ประการได้แก่ (1) อุฏฐานสัมปทา (ความขยันหมั่นเพียรในการทำงานและอาชีพสุจริต) คือ ถึงพร้อมด้วยความหมั่น โดยหมายถึง การมีความขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติหน้าที่การงาน การฝึกฝนให้มีความชำนาญและรู้จริง การใช้ปัญญาไตร่ตรอง คิดหาวิธีการทำงานที่เหมาะสม การบริหารจัดการและดำเนินงานให้เกิดผลดี (2) อารักขสัมปทา (การรักษาทรัพย์สินและผลประโยชน์ที่หามาได้) หมายถึง ถึงพร้อมด้วยการรักษา โดยเน้นให้รู้จักคุ้มครองและเก็บรักษาโภคทรัพย์ ป้องกันมิให้ทรัพย์สินและผลประโยชน์ที่หามาได้ต้องเสื่อมเสีย ใช้ความสามารถและปัญญาในการจัดสรรทรัพย์สินให้เกิดประโยชน์สูงสุด (3) กัลยาณมิตตตา (การคบหากัลยาณมิตรหรือเพื่อนที่ดี) หมายถึง การรู้จักเลือกคบหาคนดีเป็นมิตร หลีกเลียงการคบหาผู้ที่อาจนำพาไปในทางเสื่อมเสีย การศึกษา

เยี่ยงอย่างบุคคลผู้ทรงคุณ ผู้มีศีลธรรมและผู้มีปัญญา การมีเพื่อนดีและที่ปรึกษาดี จะช่วยส่งเสริมให้ชีวิตมีความเจริญก้าวหน้า (4) สมชีวิตา (การดำรงชีวิตอย่างเหมาะสมกับรายได้) คือ การเลี้ยงชีวิตอย่างพอเหมาะพอควรโดยมีหลักการดังนี้ กำหนดรายได้และรายจ่ายให้สมดุล ไม่ใช้จ่ายเกินตัวจนเกิดความเดือดร้อน มีการออมทรัพย์ไว้สำหรับอนาคต การใช้ชีวิตที่พอดีจะช่วยให้เกิดความมั่นคงและความสุขในระยะยาว

สรุปความว่า หลักทฤษฎีธรรมมิกัตถประโยชน์จึงหมายถึง ประโยชน์ในปัจจุบันหรือประโยชน์ที่สามารถเห็นผลได้ในชาตินี้ โดยเป็นหลักธรรมในพระพุทธศาสนาที่มุ่งเน้นให้บุคคลดำเนินชีวิตอย่างมั่นคงและมีความสุขในทางโลกผ่านการปฏิบัติ 4 ประการได้แก่ (1) อุฏฐานสัมปทา คือ ความขยันหมั่นเพียรในการประกอบอาชีพอย่างสุจริต (2) อารักขสัมปทา คือ การรู้จักปกป้องและรักษาทรัพย์สินของตน (3) กัลป์ยาณมิตตตา คือ การคบหากัลยาณมิตรหรือเพื่อนที่ดี (4) สมชีวิตา คือ การดำรงชีวิตอย่างพอเหมาะพอควร ไม่ฟุ้งเฟ้อหรือฝืดเคืองเกินไป

2.1.2 หลักความสำคัญของการปฏิบัติตามทฤษฎีธรรมมิกัตถประโยชน์

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) (2547, หน้า 185) ได้กล่าวไว้ใน *ธรรมานุญชีวิต* ว่า "คนที่จะเรียกได้ว่ารู้จักใช้ทรัพย์หรือหาเงินเป็น ใช้เงินเป็น เป็นคนที่ทำมาหากินที่ดี ตั้งตัวสร้างหลักฐานได้ และใช้ทรัพย์สมบัติให้เป็นประโยชน์ เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ทางเศรษฐกิจอย่างถูกต้อง เพราะปฏิบัติตามหลักธรรมต่อไปนี้" ซึ่งหมายถึงการปฏิบัติตามหลัก ทฤษฎีธรรมมิกัตถประโยชน์ ที่มีองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ ได้แก่ อุฏฐานสัมปทา (ความขยันหมั่นเพียร), อารักขสัมปทา (การรักษาทรัพย์สิน), กัลยาณมิตตตา (การคบหากัลยาณมิตร) และ สมชีวิตา (การดำรงชีวิตโดยสมควรแก่รายได้) ในความสำคัญของทฤษฎีธรรมมิกัตถประโยชน์นั้น พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) (2547, หน้า 186) อธิบายเพิ่มเติมอีกว่า หลักธรรม 4 ประการนี้ให้ประโยชน์ทั้งแก่บุคคลที่ปฏิบัติตามและส่งผลดีต่อสังคมโดยรวม ซึ่งสามารถสรุปความสำคัญได้ดังนี้ (1) ทำให้บุคคลสามารถสร้างหลักฐานได้อย่างมั่นคง การมีอุฏฐานสัมปทาทำให้สามารถสร้างรายได้และฐานะที่มั่นคง การปฏิบัติตาม อารักขสัมปทา ช่วยป้องกันทรัพย์สินไม่ให้สูญเสียไปโดยเปล่าประโยชน์ (2) ทำให้เป็นคนที่มียศเกียรติ มีชื่อเสียงและเป็นที่เชื่อถือฟังนับถือ การดำรงชีวิตตาม สมชีวิตา ทำให้บุคคลมีวินัยทางการเงินและเป็นที่เคารพในสังคม ผู้ที่มีกัลยาณมิตตตา จะได้รับคำแนะนำที่ดีและส่งเสริมให้เกิดชื่อเสียงที่ดี (3) เป็นทางเสริมสร้างสัมพันธไมตรี กัลยาณมิตตตา ส่งเสริมให้บุคคลมีมิตรที่ดี ซึ่งช่วยให้เกิดความร่วมมือที่ดีในสังคม (4) ทำให้มีโอกาสได้บำเพ็ญประโยชน์แก่ส่วนรวม เมื่อบุคคลมีฐานะมั่นคง ย่อมสามารถช่วยเหลือสังคมและบำเพ็ญกุศลได้

(5) เป็นแบบอย่างที่ดีให้บุคคลอื่นได้ปฏิบัติตาม ทั้งในด้านการงานและการดำรงชีวิต การปฏิบัติตามทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ทำให้บุคคลกลายเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้อื่น (6) สร้างความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจให้แก่ชาติ และช่วยลดปัญหาสังคมได้ อุภูฐานสัมปทาและสมชีวิตาส่งเสริมให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ซึ่งช่วยลดปัญหาหนี้สินและความยากจน

การบริหารจัดการทรัพย์สินตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์นั้นในปัจจุบันเป็นยุคที่ผู้คนให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการเรื่องเงินทองของตนเองมากขึ้น สังเกตได้จากสื่อต่าง ๆ ทั้งโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสารและแม็กกาซีน ซึ่งมักมีเนื้อหาเกี่ยวกับการออม การลงทุนและการใช้จ่ายอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงพ็อกเก็ตบุ๊กที่เกี่ยวกับการเงินส่วนบุคคลก็มีให้เลือกซื้อมากมาย นอกจากนี้ จำนวนผู้ที่ตื่นตัวและสนใจเรื่องการบริหารการเงินอย่างจริงจังก็ดูเหมือนจะเพิ่มขึ้นทุกวัน การจัดการเรื่องการเงินจึงเป็นเรื่องสำคัญอันดับต้น ๆ ในชีวิตของเราที่ต้องบริหารให้ลงตัว เพื่อสร้างสมดุลให้ชีวิตในทุกด้าน ตามหลักคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงสอนเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพย์สินและโภคทรัพย์ไว้อย่างครบถ้วน โดยเฉพาะหลักการสร้างประโยชน์หรือความสุขในปัจจุบันที่เรียกว่า ทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ 4 ซึ่งประกอบด้วย (1) อุภูฐานสัมปทา คือ การหาทรัพย์ด้วยความขยันหมั่นเพียรในทางสุจริตชอบธรรม (2) อารักขสัมปทา คือ การรู้จักรักษาทรัพย์ที่หามาได้ไม่ให้สูญเสียโดยไม่จำเป็น (3) กัลยาณมิตตตา คือ การรู้จักคบเพื่อนดี เพื่อไม่ให้ชีวิตถูกชักนำไปในทางที่เสื่อม (4) สมชีวิตา คือ การรู้จักใช้จ่ายอย่างสมควรตามฐานะเพื่อให้เกิดความสมดุลทางเศรษฐกิจ พระธรรมปิฎกได้กล่าวเพิ่มเติมอีกว่า หลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ 4 นี้เป็นแนวทางพื้นฐานในการดับทุกข์ทางกาย ซึ่งเป็นความทุกข์ที่เกิดขึ้นง่ายและพบได้มากในสังคมปัจจุบัน นอกจากนี้ หากต้องการดับทุกข์ทางสังคม พระพุทธเจ้าทรงสอน หลักประโยชน์เบื้องต้น ได้แก่ ศรัทธา ศีล จาคะและปัญญา ส่วนการดับทุกข์ทางจิตเพื่อประโยชน์สูงสุด ทรงสอน หลักอริยมรรค 8 เป็นแนวทางในการนำไปสู่ความพ้นทุกข์ โดยที่พระพุทธเจ้าทรงแสดง ความสุขพื้นฐานของคฤหัสถ์ 4 ประการดังนี้ (1) สุขเกิดจากการมีทรัพย์ คือ การมีรายได้และทรัพย์สินเพียงพอสำหรับการดำรงชีวิต (2) สุขเกิดจากการจ่ายทรัพย์เพื่อบริโภคอย่างพอเหมาะ คือ การใช้จ่ายเงินไม่มากหรือน้อยเกินไป เพื่อให้เกิดความสมดุลทางเศรษฐกิจ (3) สุขเกิดจากความไม่เป็นหนี้ คือ การไม่มีภาระหนี้สินที่เกินกำลังของตนเอง (4) สุขเกิดจากการประกอบกิจการงานที่ปราศจากโทษ คือ การทำงานที่สุจริต ไม่ผิดศีลธรรมและเป็นไปเพื่อประโยชน์ของตนเองและสังคม

(พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), 2547, หน้า 195) หลักการรักษาและจัดสรรทรัพย์ตามหลักพระพุทธศาสนานั้นหมายถึงการเก็บรักษาทรัพย์ที่หามาได้โดยสุจริตเป็นหลักธรรมสำคัญในพระพุทธศาสนา พระพุทธองค์ได้ตรัสแสดงว่า โภคะอันกุลบุตรหาได้มาด้วยความเพียร เป็นเครื่องลูกขึ้นรวบรวมมาด้วยกำลังแขน มีตัวชุ่มด้วยเหงื่อ เป็นโภคะทรัพย์ที่ได้มาโดยธรรมและประกอบด้วยธรรม ดังนั้น อารักขสัมปทา (ถึงพร้อมด้วยการรักษา) จึงเป็นหลักการที่สอนให้รู้จักคุ้มครองและปกป้องทรัพย์ที่หามาได้อย่างถูกต้อง อารักขสัมปทาเป็นการรักษาทรัพย์สมบัติไม่ให้สูญหาย โดยให้ความสำคัญกับการป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น เช่น ป้องกันไม่ให้พระราชาริบทรัพย์ไป, ป้องกันโจรปล้นทรัพย์, ป้องกันภัยจากอัคคีภัย (ไฟไหม้), ป้องกันภัยจากน้ำท่วม, ป้องกันญาติที่ไม่รักใคร่แย่งชิงทรัพย์ไป หลักการรักษาทรัพย์นี้มีความสอดคล้องกับแนวคิดเรื่อง โภควิภาค 4 ซึ่งเป็นหลักการจัดสรรทรัพย์ตามพระพุทธศาสนา โภควิภาค 4 หรือ หลักการแบ่งทรัพย์ พระพุทธเจ้าทรงตรัสว่า "คฤหัสถ์ในตระกูลผู้สามารถ ครั้นสะสมโภคสมบัติได้แล้ว พึงแบ่งโภคสมบัติออกเป็นสี่ส่วน" (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), 2547, หน้า 200) โดยการแบ่งทรัพย์นี้มีจุดประสงค์เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอย่างมีความมั่นคงและพัฒนาเศรษฐกิจให้เติบโตอย่างยั่งยืน “เอเกน โภเคน ภุญเชย” (ใช้สอยทรัพย์ 1 ส่วน) ใช้ทรัพย์เพื่อดำรงชีวิตให้เกิดประโยชน์ ตามหลัก โภคอาทิยะ 5 ได้แก่ เลี้ยงตนเอง บิดามารดา บุตร ภรรยาและผู้ได้ปกครองให้เป็นสุข, บำรุงมิตรสหายและผู้ร่วมกิจการ, ใช้ทรัพย์เพื่อป้องกันภัยอันตราย, ทำพลีกรรม 5 อย่าง, อุปลัมภ์สมณพราหมณ์และผู้ประพฤติดีประพฤติชอบ “ทวิหิ กम्म ปโยชเย” (ลงทุน 2 ส่วน) ใช้ 2 ส่วนของทรัพย์เพื่อการลงทุน หรือประกอบกิจการงานเพื่อพัฒนาอาชีพให้มั่นคงและสร้างผลตอบแทนที่ดีขึ้น “จตุตถณจ นิราเปยเย” (เก็บออม 1 ส่วน) เก็บออมทรัพย์เพื่อใช้ยามจำเป็น ซึ่งเป็นหลักสำคัญของการวางแผนการเงินในปัจจุบัน การออมเงินถือเป็นปัจจัยเริ่มต้นในการประกอบอาชีพและการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ การออมยังรวมถึงการดูแลรักษาทรัพย์สินให้อยู่ในสภาพดี เช่น ซ่อมแซมของใช้ที่ชำรุด ให้สามารถใช้งานได้คุ้มค่าที่สุด ตามแนวคิดของ กุลจิรัฏฐิติธรรม (หลักการรักษาทรัพย์ของตระกูลให้ยั่งยืน) ทั้งนี้หากเราน้อมนำหลักธรรมทั้ง 4 เรื่องมาปฏิบัติจะได้ประโยชน์ทั้งแก่ตนเอง ครอบครัว บุคคลใกล้ชิดและแก่สังคม ซึ่งหากพิจารณาอย่างลึกซึ้งแล้วจะพบว่าประโยชน์ที่เกิดขึ้นเป็นประโยชน์ที่สร้างความมั่นคงและยั่งยืนให้แก่ชีวิตเราอย่างครบถ้วนในทุกมิติ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต) (2543, หน้า 147) ได้อธิบายว่าหลักธรรมทั้ง 4 เรื่องนี้เป็นเรื่องของการจัดการโภคทรัพย์หรือทรัพย์ภายนอกที่เราต่างดิ้นรนแสวงหา แต่ในความเป็นจริงแล้วทุกคนสามารถมีทรัพย์อันประเสริฐได้ ทรัพย์ที่ไม่มีผู้ใดจะแย่งชิงไปได้ ไม่สูญหายไปด้วยภัย

หรืออันตรายต่าง ๆ นี้อยู่ภายในจิตใจของเราเองและถูกเรียกว่า "อริยทรัพย์" ซึ่งหมายถึงคุณธรรมประจำใจอันประเสริฐ 7 ประการได้แก่ ศรัทธา ศีล หิริ โอตตัปปะ พาหุสัจจะ จาคะและปัญญา (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), 2543, หน้า 165) อธิบายต่อว่า อริยทรัพย์นี้ไม่เพียงแต่ทำให้จิตใจไม่อ้างว้างและไม่ยากจน แต่ยังเป็นทุนทางใจที่สำคัญในการสร้างทรัพย์ภายนอกอีกด้วย ดังนั้นเมื่อต้องการสร้างและสะสมทรัพย์สินเงินทองต่าง ๆ ก็ต้องไม่ลืมที่จะสร้างทรัพย์ที่แท้จริงให้มีบริบูรณ์ขึ้นด้วยความร่ำรวยอย่างแท้จริงของชีวิต

สรุปความว่า หลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์เป็นหลักธรรมที่สำคัญในการช่วยให้บุคคลประสบความสำเร็จและมีความมั่นคงในชีวิตปัจจุบัน โดยมีการขยันหมั่นเพียรในการทำงานและแสวงหาทรัพย์โดยสุจริต, การรู้จักรักษาและบริหารทรัพย์สินที่ได้มาอย่างถูกต้อง, การเลือกคบมิตรที่ดีและสังคมที่ส่งเสริมความเจริญ, การใช้จ่ายอย่างพอเหมาะพอควรตามฐานะ เมื่อบุคคลปฏิบัติตามหลักธรรมนี้แล้วจะช่วยสร้างความมั่นคงในชีวิตและฐานะทางเศรษฐกิจทำให้เป็นบุคคลที่ได้รับความเคารพและเชื่อถือจากสังคม ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล เปิดโอกาสให้สามารถทำประโยชน์แก่ส่วนรวมและเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้อื่นในการดำรงชีวิต การปฏิบัติตามทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ไม่เพียงช่วยให้บุคคลมีความสุขและความสำเร็จในปัจจุบัน แต่ยังช่วยเสริมสร้างความเจริญแก่สังคมโดยรวมอีกด้วย

2.1.3 องค์ประกอบของหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์

(พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), 2543, หน้า 215) ทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ หมายถึง ธรรมที่เป็นไปเพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์ในปัจจุบัน หมายถึงผลประโยชน์ที่เกิดจากการประกอบกิจการหรืออาชีพที่สุจริต ถูกต้องทั้งทางกฎหมายและศีลธรรม โดยผลที่ได้จะสามารถเห็นได้ทันตา ไม่ต้องรอถึงอนาคต เช่น รายได้ ทรัพย์สิน ชื่อเสียง เกียรติยศ หรือความพึงพอใจทางจิตใจ การได้มาซึ่งผลประโยชน์ในปัจจุบันต้องอาศัยหลักการและแผนการที่ถูกต้อง ซึ่งหลักการดังกล่าวแบ่งออกเป็น 4 ประการได้แก่ (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), 2543, หน้า 216) อุฏฐานสัมปทา (ความขยันหมั่นเพียร) คือ การมีความพากเพียรในการทำงานหรืออาชีพ ไม่เกียจคร้านและมุ่งมั่นพัฒนาตนเอง (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), 2543, หน้า 216) อารักขสัมปทา (การรู้จักรักษาทรัพย์และประหยัด) หมายถึงความสามารถในการเก็บออมทรัพย์สินและบริหารจัดการการเงินอย่างมีประสิทธิภาพ (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), 2543, หน้า 217) กัลยาณมิตตตา (คบคนดีเป็นมิตร) การเลือกคบหาผู้ที่มีศีลธรรมเป็นคนดีและเป็นแบบอย่างที่ดีเพื่อให้ได้รับคำแนะนำที่ถูกต้อง (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), 2543,

หน้า 218) สมชีวะตา (เลี้ยงชีพตามสมควรแก่กำลังทรัพย์ที่หามาได้) หมายถึง การใช้จ่ายอย่างพอดี ไม่ฟุ่มเฟือยหรือสุรุ่ยสุร่าย เพื่อให้มีความมั่นคงในชีวิต (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), 2543, หน้า 219) การปฏิบัติตามหลักทฤษฎีธรรมมีกตประโยชน์นี้จะช่วยให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมั่นคง และมีความสุขทั้งในด้านวัตถุและจิตใจ

ความขยันหมั่นเพียร (อุฏฐานสัมปทา) (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), 2543, หน้า 220) อธิบายว่า ความขยันหมั่นเพียร (อุฏฐานสัมปทา) หมายถึง การที่บุคคลมีความพยายามและไม่ย่อท้อ ต่ออุปสรรค เพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งของ เงินทอง ชื่อเสียงและเกียรติยศ ดังที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า "คนหมั่นในการทำงาน ไม่ประมาท จัดการงานเหมาะสม เลี้ยงชีพพอเหมาะ รักษาทรัพย์ที่หาได้ มีศรัทธาถึงพร้อมด้วยศีล รู้ถ้อยคำ ปราศจากความตระหนี่ ชำระทางสัมปรายิกตประโยชน์เป็นนิตย์" (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), 2543, หน้า 220) การขยันหมั่นเพียรเป็นสิ่งสำคัญในทุกสาขาอาชีพ ตัวอย่างเช่น ข้าราชการที่ต้องการเลื่อนตำแหน่งและได้รับเกียรติยศ ต้องมีความตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างเต็มความสามารถ หรือนักเรียนที่ต้องการประสบความสำเร็จด้านการศึกษา ต้องขยันศึกษาเล่าเรียนและฝึกฝนตนเองอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ การขยันหมั่นเพียรในการทำมาหาเลี้ยงชีพก็มีความสำคัญ เพราะช่วยสร้างฐานะให้ตนเองและครอบครัวให้มีความมั่นคง ซึ่งสอดคล้องกับหลักธรรมของพระพุทธศาสนาที่สอนว่า การมีความขยันหมั่นเพียรจะนำมาซึ่งความสุขทั้งในปัจจุบันและอนาคต ดังนั้น ความขยันหมั่นเพียรจึงเป็นหนึ่งในหลักธรรมสำคัญที่ช่วยให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมั่นคงและประสบความสำเร็จในทุกด้าน การถึงพร้อมด้วยความขยันหมั่นเพียรในการทำงานและการประกอบอาชีพอันสุจริต ซึ่งรวมถึงการฝึกฝนให้มีความชำนาญ การใช้ปัญญาเพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการทำงานและการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), 2543, หน้า 222) การประกอบอาชีพต้องทำเพื่อเลี้ยงชีพตนเองและครอบครัว ดังนั้น บุคคลจึงต้องมีความขยัน ไม่เกียจคร้าน หลีกเลี้ยงพฤติกรรมที่ทำให้เสียเวลาโดยเปล่าประโยชน์ เช่น การนั่งคุยหรือทำกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับงานของตน แม้บางครั้งงานที่ทำอาจไม่ใช่การหาทรัพย์โดยตรง เช่น นักศึกษาที่มีหน้าที่ศึกษาเล่าเรียน ก็ต้องขยันศึกษา เพราะการเรียนเป็นพื้นฐานที่จะนำไปสู่อาชีพที่ดีในอนาคต หากนักศึกษาเป็นนักกีฬาด้วย ก็ต้องขยันฝึกซ้อมควบคู่ไปกับการเรียน เนื่องจากกีฬาในปัจจุบันสามารถเป็นอาชีพที่สุจริตได้ ตัวอย่างเช่น นักมวย นักฟุตบอล นักกอล์ฟ หรือนักลีลาศ ซึ่งหากมีความมุ่งมั่นและฝึกซ้อมอย่างต่อเนื่อง อาจได้รับโอกาสแข่งขันในระดับนานาชาติ เช่น

โอลิมปิกหรือเอเชียนเกมส์และหากประสบความสำเร็จ ก็อาจได้รับรางวัลเป็นเหรียญทองและทรัพย์สินเงินทองจำนวนมาก

ดังนั้น ความขยันหมั่นเพียรในการทำงานและหน้าที่ที่รับผิดชอบ จะนำมาซึ่งประโยชน์ในปัจจุบัน ได้แก่ ทรัพย์สินและความมั่นคงในชีวิต ซึ่งสามารถนำมาใช้จ่ายเพื่อการดำรงชีพและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

การรู้จักรักษาทรัพย์สินและประหยัด (อารักขสัมปทา) (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), 2543, หน้า 224) อธิบายว่าการรู้จักรักษาทรัพย์สินและประหยัด (อารักขสัมปทา) หมายถึง การรู้จักรักษาทรัพย์สินที่หามาได้ และการใช้จ่ายอย่างประหยัด หากบุคคลขยันหมั่นเพียรในการสร้างอนาคต สร้างชื่อเสียงหรือแสวงหาทรัพย์สินมาได้ แต่ไม่รู้จักรักษาไว้ ทรัพย์สินเหล่านั้นก็อาจเสื่อมหรือหมดไปอย่างรวดเร็วการรักษาชื่อเสียงหมายถึง การหลีกเลี่ยงการกระทำที่ไม่ดีหรืออบายมุข เช่น ไม่ดื่มสุรา ไม่เสพยาเสพติดและไม่เล่นการพนันทุกประเภท ซึ่งสิ่งเหล่านี้สามารถนำไปสู่ความเสื่อมเสียทั้งชื่อเสียงและทรัพย์สิน การรักษาทรัพย์สิน หมายถึง การใช้จ่ายเงินอย่างฉลาด ไม่ฟุ่มเฟือย รู้จักเก็บออมและไม่ใช้เงินไปกับสิ่งที่ไม่จำเป็น ซึ่งสอดคล้องกับพระพุทธพจน์ที่ว่า "กุลบุตรในโลกนี้มีโภคทรัพย์ที่หามาได้ด้วย ความขยันหมั่นเพียร เก็บรวบรวมด้วยน้ำพักน้ำแรง อาบเหงื่อต่างน้ำ ได้มาโดยธรรม เขารักษาคุ้มครองโภคทรัพย์เหล่านั้นไว้ได้พร้อมมูล ด้วยทำไว้ในใจว่า โฉนหนอพระราชามิพึงบริโภครทรัพย์เหล่านั้นของเรา โจรไม่พึงลัก ไฟไม่พึงไหม้ น้ำไม่พึงพัดไป ทายาทผู้ไม่เป็นที่รักไม่พึงลักไป นี้เรียกว่า อารักขสัมปทา" การประหยัด หมายถึง การใช้จ่ายเงินอย่างมีเหตุผลและเกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งเป็นหลักสำคัญในการรักษาทรัพย์สินให้อยู่กับเรานานที่สุด การรู้จักแบ่งเงินเป็นสัดส่วน เช่น การเก็บออม การใช้จ่ายที่จำเป็นและการลงทุนในสิ่งที่ก่อให้เกิดผลตอบแทนในอนาคต ถือเป็นแนวทางที่ช่วยให้บุคคลมีความมั่นคงทางการเงิน (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), 2543, หน้า 225) ดังนั้นอารักขสัมปทาจึงเป็นหลักธรรมที่ช่วยให้บุคคลสามารถรักษาทรัพย์สินที่หามาได้ และใช้จ่ายอย่างชาญฉลาดเพื่อความมั่นคงของตนเองและครอบครัว การรู้จักรักษาและใช้จ่ายทรัพย์สินอย่างประหยัด หากบุคคลขยันหมั่นเพียรหาเงินทองมาได้ แต่ไม่รู้จักรักษาไว้ ทรัพย์สินเหล่านั้นก็อาจสูญเสียหรือหมดไปอย่างรวดเร็ว ดังที่พระพุทธองค์ตรัสไว้ว่า "ดูก่อนคฤหบดี ทรัพย์ที่ได้มาด้วยความเพียรพยายาม น้ำพักน้ำแรง อาบเหงื่อต่างน้ำ ได้มาโดยธรรม บัณฑิตพึงรักษาไว้ และใช้ให้เป็นประโยชน์" การรักษาทรัพย์สินไม่เพียงแต่หมายถึงการเก็บออม แต่ยังรวมถึงการเก็บรักษาไว้ในที่ปลอดภัย ใช้จ่ายอย่างรอบคอบ และรู้จักถนอมใช้สิ่งของ ซ่อมแซมเมื่อชำรุดและนำสิ่งของเก่ามาดัดแปลงให้สามารถใช้งาน

ได้ใหม่ ซึ่งช่วยลดค่าใช้จ่ายและเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากร (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), 2543, หน้า 226) อารักขสัมปทายังส่งเสริมให้บุคคลรู้จักใช้ทรัพย์สินในทางที่เกิดประโยชน์ ไม่ใช่ใช้ไปเพื่อความสุทททาทเพียงชั่วครู่ เช่น การใช้จ่ายฟุ่มเฟือยในกามคุณได้แก่ รูป รส กลิ่น เสียงหรือการเสพอบายมุข เช่น การพนันและสุรา ซึ่งนำไปสู่ความเสื่อมเสียทั้งทรัพย์สินและเกียรติยศ ตัวอย่างของบุคคลที่ไม่ปฏิบัติตามหลักธรรมข้อนี้ได้แก่ นักกีฬาหรือศิลปินที่ได้รับรายได้มหาศาลจากอาชีพของตน แต่ไม่มีการวางแผนการเงินที่ดี ใช้จ่ายอย่างสุรุ่ยสุร่ายไปกับอบายมุขและกามคุณ สุดท้ายแล้วกลับต้องประสบปัญหาทางการเงินในช่วงบั้นปลายของชีวิต ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของอารักขสัมปทาในการดำรงชีวิตอย่างมั่นคงและยั่งยืน (สุชีพร บุญญาอนุภาพ, 2542, หน้า 134) อธิบายว่า อารักขสัมปทาจึงเป็นหลักธรรมสำคัญที่ช่วยให้บุคคลสามารถรักษาทรัพย์สินและใช้จ่ายอย่างมีสติปัญญาเพื่อความมั่นคงและความเจริญรุ่งเรืองในชีวิต

การคบคนดีเป็นมิตร (กัลยาณมิตตตา) (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), 2543, หน้า 311) อธิบายว่า การคบคนดีเป็นมิตร (กัลยาณมิตตตา) หมายถึง มนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่ไม่สามารถดำรงชีวิตโดยลำพังได้ จำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยกัน ดังนั้น การเลือกคบหาผู้คนจึงเป็นสิ่งสำคัญ หากคบคนดีเป็นมิตร ย่อมได้รับคำแนะนำที่ดีและช่วยนำพาไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง ตรงกันข้าม หากคบคนพาล ย่อมนำไปสู่ความเสื่อมเสียและหายนะ ดังที่พระพุทธองค์ตรัสไว้ว่า “กุลบุตรในโลกนี้วางตัวเหมาะสมเจรจา อยู่อาศัยในบ้านหรือนิคมใดย่อมดำรงตนเจรจา สันสนทนากับบุคคลในบ้าน หรือนิคมนั้นซึ่งเป็นคนกุศล หรือบุตรคนกุศล เป็นคนหนุ่ม หรือคนแก่ผู้มีสมาจารบริสุทธิ์ ผู้ถึงพร้อมด้วยศรัทธา ศีล จาคะ ปัญญา ศึกษาสัทธาสัมปทาตามผู้ถึงพร้อมด้วยศรัทธา ศึกษาศีลสัมปทาตามผู้ถึงพร้อมด้วยศีล ศึกษาจาคะสัมปทาตามผู้ถึงพร้อมด้วยจาคะ ศึกษาปัญญาสัมปทาตามผู้ถึงพร้อมด้วยปัญญานี้เรียกว่ากัลยาณมิตตา” กัลยาณมิตร คือ ผู้ที่เป็นมิตรแท้ คอยให้คำแนะนำที่ดี ส่งเสริมให้เรากระทำความดีและช่วยเตือนเมื่อเราทำผิดพลาด พระพุทธองค์ได้แสดงลักษณะของกัลยาณมิตรไว้ 4 ประการ ได้แก่ (1) มีศรัทธา เชื่อมมั่นในความดีงามและหลักธรรม (2) มีศีล ประพฤติปฏิบัติอยู่ในศีลธรรม (3) มีจาคะ มีน้ำใจ เสียสละ แบ่งปันสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น (4) มีปัญญา รอบรู้สิ่งที่เป็นประโยชน์และโทษ สามารถให้คำแนะนำที่ดีได้ หากบุคคลใดเลือกคบกัลยาณมิตรจะได้รับคำแนะนำที่ดี เป็นแนวทางในการดำรงชีวิตและช่วยให้สามารถพัฒนาตนเองทั้งด้านศีลธรรมและปัญญา ในทางกลับกัน หากเลือกคบคนพาล อาจถูกชักนำไปสู่หนทางที่ผิดพลาด ดังเช่นสุภาษิตที่ว่า "คบคนพาล พาลพาไปหาผิด คบบัณฑิต บัณฑิตพาไปหาผล" ซึ่งเป็นหลักสำคัญที่ช่วยให้บุคคลมีความเจริญก้าวหน้าในชีวิต ตัวอย่าง

ของผู้ที่ได้รับอานิสงส์จากการคบภักตยาณมิตร เช่น นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเพื่อนที่ขยันเรียน ย่อมได้รับ อิทธิพลที่ดี ส่งเสริมให้มีความขยันและตั้งใจเรียน ส่งผลให้ประสบความสำเร็จทางการศึกษา ในทางกลับกัน หากนักเรียนคบเพื่อนที่เกียจคร้านหรือมีพฤติกรรมไม่ดี เช่น ดิตการพนัน ดื่มสุรา หรือเสพยาเสพติด ย่อมทำให้ชีวิตของตนเองตกต่ำ (สุชีฟ ปุญญานุภาพ, 2542, หน้า 176) กล่าวว่า มนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่ต้องพึ่งพาอาศัยกัน การเลือกคบมิตรจึงเป็นสิ่งสำคัญ เพราะมิตรที่ดีจะนำพาไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง ในขณะที่มิตรที่ไม่ดีอาจทำให้ชีวิตตกต่ำ ดังที่พระพุทธองค์ทรงสอนให้ ไม่คบคนพาล และให้คบบัณฑิต ตามหลักมงคล 38 ประการ ลักษณะของมิตรที่ดี คือ มิตรอุปการะ ได้แก่ มิตรที่คอยช่วยเหลือและเตือนสติไม่ให้ประมาท ช่วยป้องกันไม่ให้ทำชั่ว รักษาทรัพย์สินและชื่อเสียงของเพื่อน สามารถพึ่งพาได้ในยามทุกข์ยาก มิตรร่วมทุกข์ร่วมสุข ได้แก่ มิตรที่ไม่ละทิ้งเพื่อนในยามลำบาก และปกปิดความลับของเพื่อน (สุชีฟ ปุญญานุภาพ, 2542, หน้า 189) มิตรแนะนำประโยชน์ ได้แก่ มิตรที่คอยห้ามไม่ให้กระทำความชั่วและแนะนำแนวทางที่ถูกต้องเพื่อความเจริญในชีวิต มิตรมีความรักใคร่ ได้แก่ มิตรที่รักและห่วงใยเพื่อนจริงใจ ไม่ทิ้งเพื่อนในยามลำบาก คอยปกป้องเพื่อนจากคำติเตียน และยกย่องเมื่อทำดี (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), 2542, หน้า 212) การคบมิตรตามหลักพระพุทธศาสนา พระพุทธองค์ทรงสอนว่า "คบคนพาล พาลพาไปหาผิด คบบัณฑิต บัณฑิตพาไปหาผล" การเลือกมิตรที่ดีจึงมีผลต่อแนวทางดำเนินชีวิตของเรา ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากลักษณะของคนพาลและบัณฑิต ที่มีอยู่ทั้งภายในและภายนอกตัวเรา ดังนี้ คนพาลภายใน คือ ความเกียจคร้าน ไม่อยากเรียน ไม่อยากทำงาน หรือหมกมุ่นอยู่กับอบายมุข เช่น การพนันและสุรา บัณฑิตภายใน คือ ความขยันหมั่นเพียร มีความตั้งใจในการเรียนและทำความดี คนพาลภายนอก คือ บุคคลที่ชักชวนเราไปในทางเสื่อมเสีย บัณฑิตภายนอก คือ บุคคลที่แนะนำเราให้เดินในเส้นทางที่ถูกต้อง เมื่อบัณฑิตภายในตัวเราเข้มแข็ง คนพาลภายนอกก็ไม่สามารถชักจูงเราไปในทางที่ผิดได้ (สุชีฟ ปุญญานุภาพ, 2542, หน้า 195) ดังนั้น การสร้างภักตยาณมิตรควรเริ่มจากการพัฒนาตนเองให้เป็นมิตรที่ดีเสียก่อน ผลของการเลือกมิตรที่ดี หากเลือกคบหากับมิตรที่ดี ย่อมช่วยให้เราประสบความสำเร็จในชีวิตและสามารถดำรงตนตามหลักธรรม แต่หากเลือกคบหาคนพาลก็อาจทำให้เสียทรัพย์ เสียเวลาและสูญเสียโอกาสที่ดีในชีวิต การเลือกคบหามิตรที่ดีจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมั่นคงและมีความสุขในปัจจุบันและอนาคต

หลักแห่งการดำรงชีวิตอย่างพอเหมาะพอดี (สมชีวิตา) (พระธำมณี เชมธมโม, 2560, หน้า 255) อธิบายหลักแห่งการดำรงชีวิตอย่างพอเหมาะพอดี (สมชีวิตา) หมายถึง การเลี้ยงชีวิตตามกำลังทรัพย์ที่หามาได้ ไม่ให้ฝืดเคืองเกินไปและไม่ฟุ่มเฟือยเกินไป ซึ่งเป็นแนวทางแห่งการบริหารจัดการทรัพย์สินอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการใช้จ่ายต้องมีความสอดคล้องกับรายรับที่ได้มา เพื่อให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น พระพุทธองค์ได้ทรงแสดงแนวทางในการดำรงชีวิตตามหลักสมชีวิตาไว้ว่า บุคคลควรรู้จัก "ความได้มาแห่งโภคทรัพย์และความสิ้นไปแห่งโภคทรัพย์" แล้วดำรงชีวิตอยู่อย่างพอดี ไม่ให้ฟุ่มเฟือยหรือฝืดเคืองเกินไป โดยมีแนวคิดสำคัญดังนี้ รายได้ต้องไม่ท่วมรายจ่ายและรายจ่ายต้องไม่ท่วมรายรับ เปรียบเสมือนคนใช้ดาซึ่ง หากรู้จักคำนวณรายรับรายจ่ายได้อย่างเหมาะสมย่อมสามารถดำรงชีวิตได้อย่างสมดุล หลีกเลี่ยงความฟุ่มเฟือยและความฝืดเคือง หากมีรายได้น้อยแต่ใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย ก็จะถูกมองว่าใช้ทรัพย์อย่างสุรุ่ยสุร่าย หากมีรายได้สูงแต่ใช้จ่ายอย่างรั้นแค้น ก็จะถูกมองว่าเป็นคนที่ไม่รู้จักใช้ทรัพย์สินให้เกิดประโยชน์ใช้จ่ายอย่างเหมาะสมตามฐานะของตน ผู้มีรายได้น้อยควรใช้จ่ายให้เพียงพอกับความจำเป็น ไม่ใช้จ่ายเกินตัว ผู้มีรายได้สูงก็ควรใช้จ่ายอย่างสมเหตุสมผล ไม่ฟุ่มเฟือยจนเกินไป ผลของการดำรงชีวิตตามหลักสมชีวิตานั้นช่วยให้มีความมั่นคงทางการเงิน ไม่ตกอยู่ในความทุกข์จากหนี้สินหรือการใช้จ่ายเกินตัว สามารถดำรงชีวิตได้อย่างสมดุลและมีคุณภาพชีวิตที่ดี เกิดความสุขและความสงบในชีวิต เพราะไม่ต้องกังวลเรื่องทรัพย์สินมากเกินไป

ดังนั้น หลักสำคัญของการบริโภคใช้จ่ายโดยรู้จักใช้ รู้จักประมาณ คือมีสมชีวิตาเป็นธรรมเครื่องระลึกระมัดระวังเมื่อจะบริโภคใช้สอย ก็คือ การบริโภคด้วยสติปัญญา ไม่ใช่การบริโภคด้วยตัณหา แต่ให้คำนึงถึงคุณค่าแท้ของการบริโภคใช้สอย ไม่คล้อยตามอำนาจกิเลสหรือติดในค่านิยม ดังนั้นการใช้จ่ายโดยอาศัยหลักสมชีวิตาจึงเป็นความรู้จักประมาณ พอเหมาะพอดีในการบริโภคใช้จ่ายที่ประกอบด้วยสติปัญญาและเป็นไปเพื่อการส่งเสริมให้ทรัพย์พอกพูนมากขึ้น

หลักธรรมเพื่อการดำเนินชีวิตและการพัฒนาเศรษฐกิจ (พระธรรมปิฎก, ป.อ. ปยุตโต, 2554, หน้า 125) อธิบายว่าหลักธรรมเพื่อการดำเนินชีวิตและการพัฒนาเศรษฐกิจ การดำเนินชีวิตตามหลักธรรมทั้ง 4 ประการ ได้แก่ อุ, อา, กะ, สะ (การประหยัด การรู้จักการดำรงชีพ) มีความสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างชีวิตที่มั่นคง โดยหลักธรรมนี้หมายถึงการดำรงชีวิตอย่างพอเหมาะพอดี ไม่ฟุ่มเฟือยและไม่ฝืดเคืองเกินไป คำนึงถึงความพอเพียงและการใช้จ่ายตามฐานะของตนเอง เพื่อให้ชีวิตเป็นไปอย่างเสมอภาคและมีคุณค่า การใช้ทรัพย์สมบัติจะต้องให้เกิดประโยชน์ทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น เช่น การใช้จ่ายเพื่อเลี้ยงครอบครัวและผู้มีพระคุณ การใช้เป็นทุนในการประกอบกิจการงาน และการเก็บ

ออมสำหรับยามจำเป็น พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต, 2554, หน้า 130) ได้กล่าวถึงหลักการแบ่งทรัพย์ที่เรียกว่า "โศกวิภาค" ซึ่งแบ่งทรัพย์ออกเป็น 4 ส่วนเพื่อให้ใช้จ่ายอย่างมีประสิทธิภาพได้แก่ ใช้จ่ายเลี้ยงตนและครอบครัว ใช้เป็นทุนในการประกอบกิจการงาน ใช้เก็บไว้ในยามจำเป็นใช้เพื่อทำบุญ และบำรุงส่วนรวม การปฏิบัติตามหลักธรรมในเศรษฐกิจของประเทศ หากประชากรทุกคนในประเทศสามารถปฏิบัติตามหลักธรรมนี้ได้ จะช่วยสร้างเศรษฐกิจที่มั่นคง โดยการดำเนินกิจการที่สุจริตและพัฒนาทักษะวิชาชีพของตนเอง เมื่อคนสามารถหาและใช้ทรัพย์อย่างมีคุณค่า การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศก็จะเจริญก้าวหน้าและยั่งยืน (พระธรรมปิฎก, ป.อ. ปยุตฺโต, 2554, หน้า 135) การพัฒนาเศรษฐกิจตามแนวทางของพระพุทธศาสนาจึงเริ่มจากการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ เนื่องจากคนเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุด เมื่อคนมีความรู้และทักษะที่ดี การพัฒนาวัตถุและการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศก็จะทำได้ง่ายดายและมีประสิทธิภาพ (พระธรรมปิฎก, ป.อ. ปยุตฺโต, 2554, หน้า 138) การปฏิบัติตามหลักธรรม "ทวิภูมิมกัตถะ" และการพัฒนาเศรษฐกิจหลักธรรมเกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตที่มีปากท้องที่มั่นคง การกิน การอยู่ และปัจจัยการดำรงชีวิตต่าง ๆ หากประเทศมีเศรษฐกิจที่ดี และประชากรประกอบอาชีพที่สุจริตไม่เบียดเบียนกัน รัฐบาลไม่จำเป็นต้องมาวุ่นวายกับการปราบปรามเรื่องทุจริต จึงสามารถพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าและเศรษฐกิจของชาติจะดีขึ้นได้ (พระธรรมปิฎก, ป.อ. ปยุตฺโต, 2554, หน้า 145) เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ จำเป็นต้องพัฒนาอาชีพและรายได้ของประชากรให้สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพและทักษะในการประกอบอาชีพที่สุจริต จะช่วยเพิ่มคุณภาพของผลผลิตและส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจได้ (พระธรรมปิฎก, ป.อ. ปยุตฺโต, 2554, หน้า 148) การพัฒนาเศรษฐกิจตามแนวทางของพระพุทธศาสนาจะต้องเริ่มต้นจากการพัฒนาคน เพราะคนคือทรัพยากรธรรมชาติที่มีค่าสูงสุด เมื่อคนมีคุณภาพ เศรษฐกิจของประเทศก็จะเจริญไปตามลำดับ (พระธรรมปิฎก, ป.อ. ปยุตฺโต, 2554, หน้า 150) การประกอบอาชีพและการใช้จ่ายที่มีเหตุผล การดำเนินชีวิตตามหลักการของอริยมรรคและการประกอบอาชีพที่สุจริตจะนำมาซึ่งการมีรายได้ที่พอเพียงในการซื้อปัจจัย 4 เพื่อการดำรงชีวิต เช่น อาหาร ที่อยู่ อาศัยและการดูแลสุขภาพ (พระธรรมปิฎก, ป.อ. ปยุตฺโต, 2554, หน้า 155) นอกจากนี้ การใช้จ่ายเงินต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล ควรเก็บออมและไม่ใช้จ่ายมากเกินไปจนเกิดหนี้สิน การคบเพื่อนก็มีผลต่อการดำเนินชีวิต เพราะหากคบเพื่อนที่ชักจูงไปในทางที่ไม่ดี เช่น การพนันหรือการเสพสิ่งเสพติด อาจสูญเสียทรัพย์สินที่หามาได้อย่างยากลำบาก

สรุปความว่า การพิจารณาด้วยเหตุผลข้อเท็จจริงแล้วจะพบว่า การได้มาซึ่งปัจจัย 4 เพื่อการดำรงชีพนั้น บุคคลต้องประกอบสัมมาชีพตามหลักอริยมรรค ซึ่งการประกอบอาชีพจะทำให้มีรายได้มา สำหรับการซื้อหาเครื่องอุปโภคบริโภคต่าง ๆ สำหรับการดำรงชีวิตประกอบอาชีพที่สุจริตหรือสัมมาชีพได้แก่ อาชีพต่าง ๆ ที่ไม่ผิดต่อหลักศีลธรรม เช่น ไม่ค้าขายสิ่งเสพติดผิดกฎหมาย ไม่คอร์รัปชั่น หลอกลวง เป็นต้น เมื่อประกอบอาชีพที่สุจริตมีรายได้แล้วก็ต้องรู้จักเก็บออม ใช้จ่ายให้เหมาะสมกับรายได้อันจะไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนเพราะใช้จ่ายมากไปจนเป็นหนี้สินหรือใช้จ่ายน้อยเกินไปจนอัตคัดขัดสนการใช้จ่ายอย่างไรจะไม่ให้เดือดร้อนนั้น การคบเพื่อนเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้บุคคลหลงทางเพราะคบเพื่อนที่ไม่ดีเพื่อนแนะนำไปในทางฉิบหาย เช่น ชักชวนไปเล่นการพนันไปเสพสิ่งเสพติดหรือเที่ยวกลางคืนก็จะทำให้สูญเสียทรัพย์สินที่ได้มาด้วยความยากลำบากรุนไปอย่างน่าเสียดาย

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินชีวิต

2.2.1 ความหมายของการดำเนินชีวิต

การดำเนินชีวิต (พระธรรมปิฎก, ป.อ. ปยุตโต, 2554, หน้า 160) อธิบายว่า การดำเนินชีวิตหมายถึง การใช้ชีวิตในแต่ละวันให้เกิดประโยชน์และความสุข โดยการมีเป้าหมายในการดำเนินชีวิตที่ชัดเจนและมีวิธีการปฏิบัติที่เหมาะสม เพื่อให้สามารถเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมีสติและสมดุ การดำเนินชีวิตไม่ใช่เพียงแค่การมีความสุขในปัจจุบัน แต่ยังต้องคำนึงถึงการพัฒนาตนเองในระยะยาวด้วย การดำเนินชีวิตที่ดีคือการใช้ชีวิตที่มีความหมายและเต็มเปี่ยมไปด้วยคุณค่า การมีคุณธรรมในการดำเนินชีวิตอย่างมีระเบียบและความรอบคอบ รวมถึงการตัดสินใจที่เหมาะสมตามหลักการทางศีลธรรมและจริยธรรมที่สอดคล้องกับความเป็นจริงของชีวิต

การดำเนินชีวิต (พระธรรมปิฎก, ป.อ. ปยุตโต, 2554, หน้า 163) อธิบายเพิ่มเติมว่าการดำเนินชีวิตจึงไม่เพียงแต่การทำตามความปรารถนาส่วนตัว แต่ต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมด้วย การดำเนินชีวิตที่ดีตามแนวทางพระพุทธศาสนาจึงมุ่งเน้นให้แต่ละคนสามารถพัฒนาคุณธรรมในตนเอง ควบคู่กับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ เช่น การงาน การศึกษา และความสัมพันธ์ในสังคม การดำเนินชีวิตในทิศทางนี้ช่วยให้สามารถมีความสุขในระยะยาว โดยไม่ละเลยการช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม

การดำรงชีวิต (นิพนธ์ ขาญอัมพร, 2557, หน้า 78) กล่าวว่า มนุษย์มักจะมีการดำรงชีวิตที่แตกต่างกันออกไป ลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ เป็นลักษณะภายนอกที่ถือว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่มาเป็นตัวกำหนดรูปแบบการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ซึ่งอาจได้รับการยอมรับในจำนวนหนึ่งต่อการแบ่งกลุ่มผู้บริโภค แต่ในทางตรงข้ามผู้ที่มีลักษณะทางประชากรเหมือนกันก็ยังมีรูปแบบการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกันได้ การวิเคราะห์เฉพาะลักษณะทางประชากรจึงไม่สามารถเข้าถึงความต้องการของมนุษย์ได้อย่างลึกซึ้ง เพราะมนุษย์มีความหลากหลายและมีกฎเกณฑ์ที่ทุกคนพึงปฏิบัติ รวมไปถึงลักษณะภายในทางด้านจิตวิทยาที่ไม่สามารถเข้าถึงได้โดยง่าย แต่มนุษย์จะสะท้อนความเป็นตัวตนออกมาทางพฤติกรรมซึ่งความแตกต่างทางพฤติกรรมที่ไม่สามารถรับรู้ได้จากลักษณะทางประชากรมนุษย์จึงได้แสดงออกมาโดยผ่านรูปแบบการดำเนินชีวิต (Lifestyle) นั้นเอง

รูปแบบการดำเนินชีวิต (อัศนีอุไร เตชะสวัสดิ์, 2547, หน้า 112) อธิบายว่า รูปแบบการดำเนินชีวิต คือ วิธีที่คนมีชีวิตอยู่ ไม่ว่าจะเป็นการใช้ชีวิต ใช้เวลา หรือใช้จ่ายเงิน โดยแต่ละบุคคลก็จะมีรูปแบบการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับการเรียนรู้และประสบการณ์ที่สั่งสมมาในอดีต รูปแบบการดำเนินชีวิตมีความสัมพันธ์กับความคิดเกี่ยวกับตนเอง (Self-concept) กล่าวคือ มนุษย์มักจะใช้รูปแบบการดำเนินชีวิตเป็นช่องทางในการแสดงพฤติกรรมออกมาให้ผู้อื่นได้รับรู้ถึงความคิดเกี่ยวกับตนเอง ซึ่งความคิดเกี่ยวกับตนเองหมายถึง ความคิด ทักษะคติ ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อตนเอง โดยแบ่งออกเป็น 4 มิติ ดังนี้ (1) ความคิดเกี่ยวกับตนเองตามที่เป็นจริง (Actual Self-concept) เป็นการแสดงความคิดว่าความจริงฉันเป็นใคร (2) ความคิดเกี่ยวกับตนเองตามอุดมคติ (Ideal Self-concept) เป็นการแสดงความคิดว่าฉันอยากจะเป็นเหมือนใคร (3) ความคิดเกี่ยวกับตนเองในมุมมองส่วนตัว (Private Self-concept) เป็นการแสดงความคิดว่าฉันอยากให้ตัวเองเป็นอย่างไร และ (4) ความคิดเกี่ยวกับตัวเองในมุมมองของสังคม (Social Self-concept) เป็นการแสดงความคิดว่าฉันอยากให้คนอื่นมองฉันเป็นอย่างไร

ผู้วิจัยได้ศึกษาในแต่ละมุมมองของนักวิชาการหรือองค์กรต่าง ๆ ก็มีความหมายของการดำเนินชีวิตและมิติที่แตกต่างกันออกไป ดังนี้

การดำเนินชีวิต (World Health Organization, 2020, P. 3) องค์การอนามัยโลก (WHO) กำหนดว่า การดำเนินชีวิตหมายถึงการมีสุขภาพจิตที่ดี การมีความสุขและความพึงพอใจในชีวิตที่

สมดุล ซึ่งเกิดจากการรักษาสุขภาพทางกายและจิตใจให้แข็งแรง โดยให้ความสำคัญกับวิถีการใช้ชีวิตที่มีสุขภาพดีและมีการบริหารจัดการพฤติกรรมต่าง ๆ อย่างมีความรับผิดชอบ

การดำเนินชีวิต (อัศน์อุไร เตชะสวัสดิ์ (2547, หน้า 112) ให้ความหมายการดำเนินชีวิตในฐานะที่เป็นวิถีที่แต่ละบุคคลใช้ชีวิตของตนเองในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นการใช้เวลา การใช้เงิน การเลือกทำอาชีพ การดูแลตนเองและครอบครัว โดยมองว่าแต่ละคนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีคุณค่าและตามแบบฉบับของตนเองตามความเข้าใจและประสบการณ์ที่ผ่านมาซึ่งจะสะท้อนออกมาในพฤติกรรมของตน

สรุปความว่า การดำเนินชีวิตจึงหมายถึงวิถีการใช้ชีวิตที่แสดงออกถึงการจัดการกับกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน รวมถึงวิถีการที่บุคคลมีความสัมพันธ์กับตนเองและสังคมที่เกี่ยวข้อง โดยที่การดำเนินชีวิตเป็นแนวทางหรือวิถีการที่บุคคลเลือกปฏิบัติเพื่อจัดการกับทุกด้านในชีวิต ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม รวมถึงการพัฒนาทักษะ การตัดสินใจในชีวิตประจำวัน การเลือกทำกิจกรรมต่างๆ การดูแลตนเอง และการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและสังคมโดยรอบ ด้วยความเข้าใจในบริบททางจิตใจ และสังคมที่มีผลต่อชีวิตของแต่ละคนการจัดการกับกิจกรรมในชีวิตประจำวัน การดำเนินชีวิตจะเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจที่มีผลต่อการใช้เวลา เช่น การทำงาน การพักผ่อน การออกกำลังกาย การกิน การใช้จ่าย และการเลือกทำกิจกรรมที่มีความหมายและมีคุณค่า ซึ่งแต่ละบุคคลอาจจะมีแนวทางที่แตกต่างกันตามความสนใจและความจำเป็น การมีความสัมพันธ์กับตนเองการดำเนินชีวิตยังสะท้อนถึงการสร้างและรักษาความสมดุลในชีวิต เช่น การดูแลสุขภาพจิตและร่างกาย การพัฒนาทักษะในการจัดการความเครียดและการมีทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับตนเอง การให้ความสำคัญกับการมีพื้นที่ส่วนตัวในการคิด วิเคราะห์และตัดสินใจในชีวิต การมีปฏิสัมพันธ์กับสังคม ทุกคนต้องมีการทำงานหรือมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การดำเนินชีวิตจึงต้องเกี่ยวข้องกับการเลือกทบทวนความสัมพันธ์กับครอบครัว เพื่อนฝูงหรือเพื่อนร่วมงานและการมีบทบาทในสังคม การแบ่งปันทรัพยากรหรือให้ความช่วยเหลือผู้อื่นเพื่อลดความขัดแย้งและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในสังคมการพัฒนาในระยะยาว การดำเนินชีวิตไม่ได้เป็นเพียงแค่การรับมือกับปัจจุบัน แต่ยังเป็นการวางแผนเพื่ออนาคต การตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง เช่น การศึกษาเพิ่มเติม การเรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ หรือการพัฒนาความสามารถในการปรับตัวเพื่อเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในอนาคต ดังนั้นการดำเนินชีวิตที่ดีจึงหมายถึงการมีวิถีการที่เหมาะสมในการจัดการทั้งในด้านร่างกาย จิตใจและสังคมเพื่อให้ชีวิตสามารถดำเนินไปในทางที่มีความสุขและประสบความสำเร็จในระยะยาว

2.2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการดำเนินชีวิต

แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของนักวิชาการมีความหลากหลาย ซึ่งสะท้อนถึงการมีความชีวิตและวิธีการดำเนินชีวิตในมุมมองต่าง ๆ ตัวอย่างของแนวคิดจากนักวิชาการที่มีชื่อเสียงมีดังนี้

อับราฮัม มาสโลว์ (Abraham Maslow) (Maslow, 1943, p.370) มาสโลว์ได้พัฒนาแนวคิดเกี่ยวกับ "ลำดับขั้นความต้องการ" (Hierarchy of Needs) ซึ่งเป็นแนวทางที่ช่วยให้เข้าใจการดำเนินชีวิตของมนุษย์ โดยมองว่า การดำเนินชีวิตของบุคคลนั้นถูกขับเคลื่อนจากความต้องการพื้นฐานไปจนถึงการบรรลุความสำเร็จในระดับสูงสุด คือ การรู้สึกถึงความเป็นตัวตนและการบรรลุศักยภาพเต็มที่ (Self-actualization) ตามทฤษฎีของมาสโลว์, การดำเนินชีวิตของบุคคลจะมีความหมายและมีคุณค่าเมื่อสามารถตอบสนองความต้องการทั้งหลายได้อย่างครบถ้วน

วิลเลียม เจมส์ (William James) (James, 1890, p.192) วิลเลียม เจมส์ มองว่าการดำเนินชีวิตของมนุษย์นั้นเกี่ยวข้องกับการประสพกับความรู้สึกและการเข้าใจในตัวเองอย่างลึกซึ้ง เขาให้ความสำคัญกับการที่บุคคลสามารถปรับตัวและยืดหยุ่นในกระบวนการเปลี่ยนแปลงภายในชีวิตอย่างต่อเนื่อง ตามแนวคิดของเจมส์ การดำเนินชีวิตที่มีความหมายจะเป็นการปรับตัวที่ทำให้มนุษย์มีพลังในการเผชิญหน้ากับความท้าทาย

มาร์ติน เซลิเกแมน (Martin Seligman) (Seligman, 2002, p.77) เซลิเกแมน ผู้พัฒนาแนวคิดเกี่ยวกับ "จิตวิทยาสุขภาพดี" (Positive Psychology) ซึ่งมองว่าการดำเนินชีวิตที่มีความหมายคือการเน้นไปที่การเสริมสร้างความสุขจากสิ่งที่มีคุณค่าแทนที่จะมุ่งหวังเพียงแค่การลดความทุกข์ การดำเนินชีวิตที่มีความสุขในแบบที่ยั่งยืนจะต้องมีการตั้งเป้าหมายที่สามารถสร้างความสุขจากประสบการณ์ที่ดีและความสัมพันธ์ที่มีคุณภาพ

ทฤษฎีเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตอธิบายถึงวิธีการและกลยุทธ์ที่บุคคลใช้ในการจัดการและเลือกวิถีชีวิตของตนเองเพื่อให้ชีวิตมีความหมายและสามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีทฤษฎีหลายทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของมนุษย์ดังนี้

(Parker, 2015, p.102) ทฤษฎีการปรับตัว (Adjustment Theory) เน้นการปรับตัวของบุคคลในสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยมองว่าการดำเนินชีวิตจะได้หากบุคคลสามารถปรับตัวและรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตได้อย่างเหมาะสม ทฤษฎีนี้กล่าวถึงการปรับตัวทางจิตใจและสังคมที่จำเป็นต่อการทำให้ชีวิตดำเนินไปอย่างราบรื่น เช่น การจัดการกับความเครียดในชีวิตประจำวัน, การ

พัฒนาทักษะการเผชิญปัญหาและการปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงในชีวิต เช่น การย้ายถิ่นที่อยู่ หรือการเปลี่ยนแปลงในครอบครัวและการทำงาน

(Bauer & Rempala, 2016, p.45) ทฤษฎีการเลือกใช้ทรัพยากร (Resource Allocation Theory) มองว่าการดำเนินชีวิตเป็นการเลือกใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น เวลา, เงิน, และ พลังงาน บุคคลจะตัดสินใจในวิธีการใช้ทรัพยากรเหล่านี้เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายในชีวิตได้ การจัดสรรทรัพยากรที่ดีสามารถส่งผลให้มีชีวิตที่สมดุลและประสบความสำเร็จ โดยการตัดสินใจในด้านต่าง ๆ ต้องพิจารณาความคุ้มค่าของการใช้ทรัพยากรในแต่ละด้าน เช่น การลงทุนเวลาในการทำงาน หรือการพักผ่อนเพื่อบรรลุความสำเร็จในชีวิต

ทฤษฎีการเลือกอาชีพ (Career Choice Theory) (Super D. E., 1990, p.85) อธิบายถึงการเลือกอาชีพในแต่ละช่วงชีวิต โดยเน้นว่า การดำเนินชีวิตจะได้รับผลกระทบจากการตัดสินใจในด้านอาชีพ การเลือกอาชีพที่เหมาะสมสามารถทำให้บุคคลมีความพึงพอใจในชีวิตและมีความสุข เช่น การเลือกอาชีพที่สอดคล้องกับความสามารถและความสนใจส่วนตัว ซึ่งช่วยให้บุคคลรู้สึกประสบความสำเร็จและมีความหมายในชีวิต การตัดสินใจเลือกอาชีพจึงเป็นสิ่งที่สำคัญในกระบวนการปรับตัวและการพัฒนาในแต่ละช่วงของชีวิต

สรุปความว่า การดำเนินชีวิตหมายถึงการจัดการและตัดสินใจเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลทำในชีวิตประจำวันเช่น การใช้เวลา เงินและพลังงาน รวมถึงการปรับตัวต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตเพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายส่วนตัวและรักษาความสมดุลในชีวิตได้ การดำเนินชีวิตที่ดีคือการเลือกทางเลือกที่เหมาะสมในการจัดสรรทรัพยากรและการปรับตัวให้เข้ากับความเปลี่ยนแปลงโดยไม่หลงทางในปัจจัยภายนอกหรือสังคมมากเกินไป แต่เน้นที่การพัฒนาตัวเองให้มีความสุขและประสบความสำเร็จในชีวิตส่วนตัวและการดำเนินชีวิตเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน รวมถึงการปรับตัวต่อสถานการณ์ในชีวิตและการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรและอาชีพเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและความพึงพอใจในชีวิต ทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิต โดยเน้นการปรับตัวของบุคคลในสังคมและสิ่งแวดล้อม การจัดการกับสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น ความเครียดหรือความเปลี่ยนแปลงในชีวิต ช่วยให้บุคคลสามารถมีชีวิตที่ดีและสมดุลได้ การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น เวลา เงินและพลังงาน การจัดสรรทรัพยากรที่ดีช่วยให้ชีวิตมีสมดุลและสามารถบรรลุเป้าหมายได้ การเลือกอาชีพที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความสามารถและความสนใจส่วนตัว มีผลต่อความพึงพอใจในชีวิต การตัดสินใจด้านอาชีพช่วยให้บุคคลรู้สึกประสบ

ความสำเร็จและมีความหมายในชีวิต แนวคิดและทฤษฎีเหล่านี้ช่วยอธิบายแนวทางการดำเนินชีวิตอย่างมีสติและคำนึงถึงการจัดการทรัพยากร การปรับตัวและการเลือกอาชีพที่สอดคล้องกับตัวบุคคล ซึ่งส่งผลต่อความสุขและความสำเร็จในชีวิต

2.2.3 ลักษณะและรูปแบบการดำเนินชีวิต

2.2.3.1 ลักษณะของการดำเนินชีวิต

ลักษณะการดำเนินชีวิต หมายถึง วิธีการที่บุคคลจัดการและใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน เช่น เวลา เงินและพลังงาน เพื่อบรรลุเป้าหมายส่วนบุคคลและสังคม (นิพนธ์ ชาญอัมพร, 2557, หน้า 45) อ้างถึงการพิจารณาค่านิยมและทัศนคติที่บุคคลมีต่อตนเองและสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีผลต่อการตัดสินใจและการกระทำในด้านต่าง ๆ เช่น การทำงาน การพักผ่อน และการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เพื่อให้การดำเนินชีวิตมีความสมดุลและสามารถบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ การดำเนินชีวิตนี้สะท้อนถึงค่านิยม ความเชื่อ และความชอบส่วนบุคคล ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมและการตัดสินใจในด้านต่าง ๆ เช่น การทำงาน การพักผ่อน และการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น (อัศน์อุไร เตชะสวัสดิ์, 2547, หน้า 123) การดำเนินชีวิตที่ดีมักเกี่ยวข้องกับการมีสมดุลระหว่างความต้องการส่วนบุคคลและภาระทางสังคม โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาตนเองและการมีความสุขในชีวิตประจำวัน การดำเนินชีวิตที่ดีมักเกี่ยวข้องกับการมีความสมดุลระหว่างการทำงานและการพักผ่อน การมีสุขภาพที่ดี และการมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น (Bauer & Rempala, 2016, p.45) อธิบายการรักษาความสมดุลนี้ช่วยให้บุคคลสามารถจัดการกับความเครียดในชีวิตประจำวันและมีชีวิตที่มีคุณภาพสูงขึ้น การมีทัศนคติที่ดีต่อชีวิต การตั้งเป้าหมายที่ชัดเจนและการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพของการดำเนินชีวิต (Parker, 2015, p.78) โดยเฉพาะการตั้งเป้าหมายที่ชัดเจนช่วยเพิ่มทิศทางและความมุ่งมั่นในการทำสิ่งต่าง ๆ และการพัฒนาตนเองทำให้บุคคลสามารถปรับตัวและเติบโตได้ในทุกสถานการณ์ การดำเนินชีวิตที่ดีมักเกี่ยวข้องกับการมีความสมดุลระหว่างการทำงานและการพักผ่อน การมีสุขภาพที่ดีและการมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น นอกจากนี้การมีทัศนคติที่ดีต่อชีวิต การตั้งเป้าหมายที่ชัดเจนและการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพของการดำเนินชีวิต (Bauer & Rempala, 2016, p.45/120; Parker, 2015, p.78/99) การมีทัศนคติที่ดีต่อชีวิตและการตั้งเป้าหมายที่ชัดเจนสามารถช่วยให้บุคคลมีแรงจูงใจในการเผชิญกับอุปสรรคและพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง การดำเนินชีวิตที่ดีไม่เพียงแต่ส่งผลดีต่อตนเอง แต่ยังมีผลต่อสังคมโดยรวม เนื่องจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ การแสดงความรับผิดชอบ

และการมีจิตสำนึกที่ดีจะช่วยเสริมสร้างสังคมที่มีความสุขและยั่งยืน การมีทัศนคติที่ดีและการมีเป้าหมายที่ชัดเจนในการดำเนินชีวิตสามารถสร้างผลกระทบที่ดีทั้งต่อตัวบุคคลและสังคม

สรุปความว่า ลักษณะการดำเนินชีวิต หมายถึง วิธีการที่บุคคลใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน เช่น เวลา เงินและพลังงาน เพื่อบรรลุเป้าหมายส่วนบุคคลและสังคม โดยการดำเนินชีวิตสะท้อนถึงค่านิยม ความเชื่อ และความชอบส่วนบุคคล ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมและการตัดสินใจในด้านต่าง ๆ เช่น การทำงาน การพักผ่อน และการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การดำเนินชีวิตที่ดีมักเกี่ยวข้องกับการมีความสมดุลระหว่างการทำงานและการพักผ่อน การมีสุขภาพที่ดี และการมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น รวมถึงการมีทัศนคติที่ดี การตั้งเป้าหมายที่ชัดเจนและการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง การดำเนินชีวิตที่ดีไม่เพียงแต่ส่งผลดีต่อตัวบุคคล แต่ยังเสริมสร้างสังคมที่มีความสุขและยั่งยืนด้วย

2.2.3.2 รูปแบบของการดำเนินชีวิต

รูปแบบการดำเนินชีวิต (อัสโนว์ไร เตเชสวัสต์, 2547, หน้า 112) อธิบายว่า รูปแบบการดำเนินชีวิต คือ วิธีที่คนมีชีวิตอยู่ ไม่ว่าจะเป็นการใช้ชีวิต ใช้เวลา หรือใช้จ่ายเงิน โดยแต่ละบุคคลก็จะมีรูปแบบการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับการเรียนรู้และประสบการณ์ที่สั่งสมมาในอดีต รูปแบบการดำเนินชีวิตมีความสัมพันธ์กับความคิดเกี่ยวกับตนเอง (Self-concept) กล่าวคือ มนุษย์มักจะใช้รูปแบบการดำเนินชีวิตเป็นช่องทางในการแสดงพฤติกรรมออกมาให้ผู้อื่นได้รับรู้ถึงความคิดเกี่ยวกับตนเอง ซึ่งความคิดเกี่ยวกับตนเองหมายถึง ความคิด ทัศนคติ ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อตนเอง โดยแบ่งออกเป็น 4 มิติดังนี้ (1) ความคิดเกี่ยวกับตนเองตามที่เป็นจริง (Actual Self-concept) เป็นการแสดงความคิดว่าความจริงฉันเป็นใคร (2) ความคิดเกี่ยวกับตนเองตามอุดมคติ (Ideal Self-concept) เป็นการแสดงความคิดว่าฉันอยากจะเป็นเหมือนใคร (3) ความคิดเกี่ยวกับตนเองในมุมมองส่วนตัว (Private Self-concept) เป็นการแสดงความคิดว่าฉันอยากให้ตัวเองเป็นอย่างไร และ (4) ความคิดเกี่ยวกับตนเองในมุมมองของสังคม (Social Self-concept) เป็นการแสดงความคิดว่าฉันอยากให้คนอื่นมองฉันเป็นอย่างไร (Markus & Kitayama, 1991, p.226) ความคิดเกี่ยวกับตนเองสามารถแบ่งออกเป็นสองประเภทหลัก คือ (1) ความคิดเกี่ยวกับตนเองโดยอิสระ (Independent Self-concept) ซึ่งหมายถึงการที่บุคคลมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับตนเองในทุกเรื่อง โดยเฉพาะในเรื่องที่เป็นจุดมุ่งหมายของชีวิต บุคคลในประเภทนี้มักจะมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงและมีความรักในอิสระ (2) ความคิดเกี่ยวกับตนเองโดยเชื่อมโยงกับความคิดของผู้อื่น (Interdependent Self-concept) ซึ่งบุคคลในประเภทนี้จะให้ความสำคัญกับผู้อื่นมากกว่าตนเอง โดยเฉพาะคนใน

ครอบครัวและความสัมพันธ์ทางสังคม รวมถึงการยึดมั่นในวัฒนธรรมและประเพณีต่าง ๆ บุคคลประเภทนี้มักมีลักษณะนิสัยที่เชื่อฟังคำสั่งสอนจากพ่อแม่หรือญาติพี่น้อง

แนวคิดเรื่องรูปแบบการใช้ชีวิต (Sathish และ Rajamohan (2012, p.45) อธิบายว่าแนวคิดเรื่องรูปแบบการใช้ชีวิตหมายถึงรูปแบบพฤติกรรมที่สะท้อนถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลซึ่งสามารถจำแนกตามปัจจัยภายนอก เช่น กิจกรรม ความสนใจและความคิดเห็น ตลอดจนปัจจัยทางจิตวิทยาภายในที่ไม่สามารถสังเกตได้โดยตรง ดังนั้น รูปแบบการใช้ชีวิตจึงเป็นการผสมผสานระหว่างกิจกรรม ความสนใจ ความคิดเห็นและทัศนคติ ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็น 4 ประเภทดังนี้ (1) รูปแบบการใช้ชีวิตที่ได้รับอิทธิพลจากกลุ่มต่าง ๆ เช่น ครอบครัวหรือกลุ่มเพื่อน แม้ว่าบุคคลอาจสำเร็จการศึกษาจากสถาบันเดียวกัน ทำงานที่บริษัทเดียวกันและได้รับเงินเดือนเท่ากัน แต่บางคนอาจชอบอยู่บ้าน ขณะที่อีกคนหนึ่งชอบเข้าสังคม ทั้งนี้เนื่องจากพวกเขาไม่ได้เติบโตมาในสภาพแวดล้อมทางครอบครัวเดียวกันจึงทำให้มีรูปแบบการใช้ชีวิตที่แตกต่างกัน (Sathish & Rajamohan, 2012, p.46) (2) รูปแบบการใช้ชีวิตที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของแต่ละบุคคล เราสามารถคาดเดาพฤติกรรมของบุคคลได้ก็ต่อเมื่อเราเข้าใจรูปแบบการใช้ชีวิตของบุคคลนั้น ผู้คนมักแสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับทางเลือกในการใช้ชีวิตของตน (Sathish & Rajamohan, 2012, p.47) (3) ไลฟ์สไตล์เป็นตัวบ่งชี้ความสนใจหลักในชีวิต เราสามารถทำนายพฤติกรรมได้โดยพิจารณาจากสิ่งที่บุคคลนั้นสนใจ เช่น หากบุคคลหนึ่งให้ความสนใจเพื่อนของตนเป็นพิเศษ เราอาจทำนายได้ว่าบุคคลนั้นชอบเข้าสังคมและไปงานปาร์ตี้ (Sathish & Rajamohan, 2012, p.48) (4) ไลฟ์สไตล์เปลี่ยนแปลงไปตามสภาพสังคม ไลฟ์สไตล์พัฒนาขึ้นเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของค่านิยมทางสังคม เช่น บทบาทดั้งเดิมของผู้ชายในฐานะผู้นำครอบครัวและผู้หญิงในฐานะแม่บ้านได้เปลี่ยนไป ปัจจุบันทั้งสองเพศมีส่วนร่วมสนับสนุนรายได้ของครัวเรือน ซึ่งสะท้อนถึงบรรทัดฐานทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

Solomon (2012, p.58) อธิบายถึงลักษณะของรูปแบบการดำเนินชีวิตในเชิงพฤติกรรมของผู้บริโภคไว้ว่าผู้บริโภคจะอยู่รวมกันเป็นกลุ่มก็ต่อเมื่อผู้บริโภคมีสิ่งที่ชื่นชอบเหมือน ๆ กัน ใช้เวลาทำกิจกรรมคล้าย ๆ กัน รวมไปถึงการเลือกซื้อสินค้าแบบเดียวกัน ซึ่งพฤติกรรมเลือกซื้อสินค้าต่าง ๆ จะสะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมและรูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้บริโภค ซึ่งในยุคปัจจุบันมนุษย์มีรูปแบบการดำเนินชีวิตดังนี้ (1) บทบาททางสังคม (Social Roles) หน้าที่ของสตรีหรือภรรยาไม่ได้ถูกจำกัดแค่ในบ้านอย่างสมัยก่อน จากเดิมที่เคยทำงานแต่ในบ้านเปลี่ยนแปลงไปเป็นออกไปทำงานนอกบ้านเช่นเดียวกันกับสามี เนื่องจากปัจจุบันสตรีได้รับการศึกษาที่สูงขึ้น ดังนั้นบทบาทภายในครอบครัว

จากที่สามีเคยเป็นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจในการซื้อสิ่งของต่าง ๆ เพียงผู้เดียว ปัจจุบันเมื่อมีการซื้อสิ่งของต่าง ๆ ให้กับครอบครัวก็จะตัดสินใจร่วมกันจึงกล่าวได้ว่าสมาชิกทุกคนในครอบครัวมีอำนาจและมีอิทธิพลต่อการซื้อสิ่งของต่าง ๆ ให้กับครอบครัวอย่างเท่าเทียมกัน (Solomon, 2018, p.63)

(2) เวลาสำหรับการพักผ่อน (Leisure Time) ปัจจุบันมนุษย์ต้องการใช้เวลาในการพักผ่อนในวันหยุดสุดสัปดาห์หรือช่วงวันหยุดยาวจะพูดว่ามนุษย์โหยหาวันพักผ่อนเลยก็ว่าได้ โดยเฉพาะมนุษย์เงินเดือนไม่ว่าจะเป็นการพักผ่อนอยู่บ้านการออกไปรับประทานอาหารนอกบ้าน การเที่ยวต่างจังหวัดต่างประเทศกับครอบครัวหรือเพื่อนฝูงการทำกิจกรรมหรือเล่นกีฬาที่ตัวเองชื่นชอบ ดังนั้นการใช้เวลาในการพักผ่อนจึงมีบทบาทและเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ทุกคน (Solomon, 2012, p.72)

(3) ช่วงเวลาของชีวิต (Pace of Living) เมื่อมนุษย์มีความต้องการในการซื้อสินค้าหรือบริการต่าง ๆ โดยไม่ต้องการที่จะรอเวลา เมื่อตนเองพร้อมในเรื่องของการเงิน ด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีปัจจุบันจึงมีเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ มากมาย ไม่ว่าจะเป็นเครื่องจักรอัตโนมัติที่สามารถผลิตสินค้า บรรจุสินค้า ประทับตราสินค้าออกมาวางจำหน่ายได้อย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว ระบบสินเชื่อของทุกสถาบันการเงินที่มีไว้เพื่อให้ทันกับความต้องการของผู้บริโภคและเกิดความพึงพอใจมากที่สุด รวมไปถึงการให้ความสำคัญในการโฆษณาสินค้าและบริการต่าง ๆ ที่จะสามารถดึงดูดผู้บริโภคได้ โดยจะเน้นที่การเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายอย่างรวดเร็วเป็นหลัก เพื่อให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้บริโภคที่ไม่ชอบการรอ (Solomon, 2555, หน้า 85)

(4) การเคลื่อนที่ทางสังคม (Social Mobility) การยกระดับรสนิยมจะช่วยให้การเคลื่อนที่ทางสังคม ปัจจุบันมนุษย์จึงมีความต้องการที่จะมีการศึกษาที่สูงขึ้นมากกว่าสมัยก่อนเพราะมนุษย์คิดว่าการศึกษาที่สูงขึ้นจะช่วยยกระดับรสนิยมได้ อีกทั้งยังมีผลต่อตำแหน่งงานและรายได้ที่สูงขึ้นในอนาคต มนุษย์ให้ความสำคัญกับการเคลื่อนที่ทางสังคมเป็นอย่างมาก ดังนั้นการเคลื่อนที่ทางสังคมจึงเป็นลักษณะหนึ่งของรูปแบบการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน

Berkman, Lindquist และ Sirgy (1997, p.102) ยังได้อธิบายถึงลักษณะของรูปแบบการดำเนินชีวิตไว้มากมายดังนี้ (1) รูปแบบการดำเนินชีวิตที่มีลักษณะเป็นกลุ่ม รูปแบบการดำเนินชีวิตลักษณะนี้มีความสัมพันธ์ของบุคคลอื่น ๆ เช่น พ่อ แม่ ญาติพี่น้อง ฯลฯ เข้ามาเกี่ยวข้องซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตเนื่องจากการมีส่วนร่วมในกลุ่มสังคมใดสังคมหนึ่ง (2) รูปแบบการดำเนินชีวิตที่ส่งผลต่อพฤติกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน นักการตลาดมักจะใช้การคาดคะเนลักษณะของรูปแบบการดำเนินชีวิตลักษณะนี้เพราะถ้าหากสามารถทราบถึงพฤติกรรมของผู้บริโภคที่เป็น

กลุ่มเป้าหมายส่วนหนึ่งหรือด้านใดด้านหนึ่งก็จะทำให้เข้าถึงกลุ่มผู้บริโภคกลุ่มนั้นได้ง่ายมากยิ่งขึ้น (3) รูปแบบการดำเนินชีวิตที่สังเกตจากความสนใจ การที่บุคคลให้ความสนใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นพิเศษ รวมไปถึงกิจกรรมที่ชอบทำเป็นประจำสม่ำเสมอจะสะท้อนถึงรูปแบบการดำเนินชีวิตของบุคคล ๆ นั้นได้ (4) รูปแบบการดำเนินชีวิตที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพสังคม ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยทางด้านเพศ อายุ ศาสนา ค่านิยม ฯลฯ มนุษย์จะต้องมีการเรียนรู้และรู้จักปรับตัวให้เข้ากับสภาพสังคมอยู่เสมอ

Assael (2004, p.213) ได้ศึกษาถึงลักษณะของรูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้บริโภคชาวอเมริกันที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามปัจจัยด้านลักษณะทางประชากรและค่านิยม ซึ่งมีความสอดคล้องกับลักษณะของรูปแบบการดำเนินชีวิตของ Berkman, Lindquist และ Sirgy ที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นว่า ปัจจัยทางด้านเพศ อายุ ศาสนา ค่านิยม ฯลฯ ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงลักษณะของรูปแบบการดำเนินชีวิต ผู้บริโภคชาวอเมริกันมีการเปลี่ยนแปลงลักษณะของรูปแบบการดำเนินชีวิต ดังนี้ (1) การเปลี่ยนแปลงบทบาทการซื้อสินค้าและการบริการต่าง ๆ โดยเฉพาะเพศชาย กล่าวคือ เพศชายมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม รู้จักวางแผน ตรวจสอบราคาหรือโปรโมชั่นก่อนตัดสินใจซื้อเช่นเดียวกับเพศหญิง โดยปกติแล้วเพศชายจะไม่ค่อยมีความละเอียดถี่ถ้วนมากเท่าไหร่นักส่วนเพศหญิงมีอิสระและอำนาจในการตัดสินใจในการซื้อสินค้าและการบริการต่าง ๆ มากขึ้น (2) การเปลี่ยนแปลงบทบาทการเลือกบริโภคอาหารต่าง ๆ ผู้บริโภคชาวอเมริกันรู้จักเลือกรับประทานอาหารอย่างระมัดระวังมากขึ้น เนื่องจากกลัวว่าจะได้รับผลกระทบจากการรับประทานอาหารตามใจปาก ไม่ว่าจะเป็นโรคอ้วน โรคคอเลสเตอรอลสูง โรคเบาหวาน ฯลฯ หรือพูดง่าย ๆ ว่าผู้บริโภคชาวอเมริกันใส่ใจสุขภาพมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้รูปแบบการดำเนินชีวิตในเรื่องของการเลือกซื้อสินค้ามีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างเห็นได้ชัด (3) การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้บริโภคชาวอเมริกันมีความเรียบง่ายมากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มเบบี้บูมเมอร์และเจนเนอเรชันเอ็กซ์ที่มีการใช้ชีวิตอยู่ในบ้านเพิ่มมากขึ้นเพราะทำให้รู้สึกประหยัดและปลอดภัย ทำให้ผู้บริโภคอยากทำงานที่บ้านมากกว่าออกไปทำงานที่บริษัท (4) การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการดำเนินชีวิตที่เวลาเข้ามามีบทบาทในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันมากขึ้น ไม่แปลกใจเลยว่าทำไมธุรกิจออนไลน์ทุกประเภทจึงได้รับความนิยมมากในปัจจุบัน ทั้งการสั่งอาหาร การช้อปปิ้ง การทำธุรกรรมทางการเงินเพราะสิ่งเหล่านี้ช่วยประหยัดเวลาและสร้างความสะดวกสบายให้แก่ผู้บริโภค (5) การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการดำเนินชีวิตที่ตัวผู้บริโภคเองรู้ว่าตนเองนั้นมีปัญหาและต้องการอะไร สามารถตระหนักรู้ได้เองว่าจะต้องทำอะไรเพื่อที่จะขจัดปัญหาเหล่านั้นได้โดยใช้อินเทอร์เน็ตเป็นตัวช่วยในการค้นหาข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำมาแก้ปัญหาหรือตอบสนอง

ความต้องการของตนเองได้เป็นอย่างดี (6) การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการดำเนินชีวิตที่คำนึงถึงความปลอดภัยเป็นหลัก กล่าวคือ ผู้บริโภคชาวอเมริกันมีการค้นหาข้อมูลสินค้าที่กำลังต้องการซื้อเพื่อนำมาเปรียบเทียบราคาและคุณภาพก่อนการตัดสินใจซื้อ หากสินค้านั้นมีคุณภาพหรือสามารถตอบสนองความต้องการได้ไม่แตกต่างกันก็จะตัดสินใจซื้อสินค้าที่มีราคาถูกกว่า (7) การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการดำเนินชีวิตที่อินเทอร์เน็ตเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินชีวิตเพราะนอกจากอินเทอร์เน็ตจะสร้างความสะดวกสบายแล้วอินเทอร์เน็ตยังสามารถสร้างความสนุกสนาน ความบันเทิงให้แก่ผู้บริโภค

สรุปความว่า ลักษณะและรูปแบบการดำเนินชีวิตมีหลายด้านตามความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเลือกดำเนินชีวิตของบุคคล โดยได้รับอิทธิพลจากปัจจัยเช่น เพศ อายุ ศาสนาและค่านิยม ส่งผลให้บุคคลเลือกที่จะมีบทบาทต่าง ๆ ในสังคม ไม่ว่าจะเป็นการทำงาน การเลี้ยงดูครอบครัว หรือการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคมต่าง ๆ การดำเนินชีวิตในลักษณะนี้มักจะสะท้อนถึงการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไป การเลือกซื้อสินค้าหรือบริการที่สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตประจำวัน เป็นการสะท้อนถึงพฤติกรรมและความชอบของผู้บริโภค โดยเฉพาะในเรื่องของการเปรียบเทียบราคาและคุณภาพ รวมถึงการตัดสินใจที่สะท้อนถึงความต้องการในการสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีกว่า การมอบเวลาให้กับกิจกรรมที่ให้ความสุขและการพักผ่อน ถือเป็นส่วนสำคัญในรูปแบบการดำเนินชีวิตเพื่อให้เกิดความสมดุลทั้งในด้านการงานและการพักผ่อน โดยการทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัวหรือเพื่อนฝูง หรือการพักผ่อนในที่ต่าง ๆ ผู้คนมักจะมีความตั้งใจที่จะยกระดับตนเองผ่านการศึกษาและการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ซึ่งช่วยให้สามารถเคลื่อนที่จากสถานะหนึ่งไปยังสถานะที่สูงขึ้นในสังคม เช่น การศึกษาที่สูงขึ้นจะส่งผลต่อโอกาสในการงานและรายได้ในอนาคต การดำเนินชีวิตในเชิงจิตใจและการปฏิบัติธรรม การใช้หลักธรรมในพระพุทธศาสนาในการดำเนินชีวิต เช่น การมีสติ การวางแผนชีวิตที่มีความสุขและปราศจากการเบียดเบียนตนเองและผู้อื่น จะช่วยสร้างความสงบในชีวิตและสามารถประสบความสำเร็จทั้งในโลกและในด้านจิตใจ โดยรวมแล้ว รูปแบบการดำเนินชีวิตจะขึ้นอยู่กับการผสมผสานของปัจจัยต่าง ๆ ทั้งทางสังคม จิตใจ เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ซึ่งทุกด้านมีบทบาทในการสร้างความหมายและความสุขในชีวิตของแต่ละบุคคล

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตด้วยหลักทฤษฎีธรรมมิกัตถประโยชน์

2.3.1 แนวคิดการดำเนินชีวิตด้วยหลักทฤษฎีธรรมมิกัตถประโยชน์

การดำเนินชีวิตด้วยหลักทฤษฎีธรรมมิกัตถประโยชน์ เป็นหลักการที่เน้นการดำเนินชีวิตในรูปแบบที่มุ่งเน้นการรักษาความถูกต้องและประโยชน์ที่เกิดจากการตระหนักรู้และปฏิบัติธรรม โดยเฉพาะการดำเนินชีวิตที่นำมาซึ่งการใช้ชีวิตอย่างมีสติสัมปชัญญะ การใช้ความรู้ในทางที่ถูกต้องตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา ซึ่งการดำเนินชีวิตตามหลักนี้จะช่วยให้บุคคลสามารถบรรลุถึงผลประโยชน์สูงสุดจากการปฏิบัติธรรม เช่น การรักษาความสงบสุขในจิตใจ การสร้างเสริมความเข้าใจ และมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น การให้ความสำคัญกับความรู้ทางธรรมและความประพฤติที่ดี ซึ่งจะทำให้มีผลกระทบที่ดีต่อการพัฒนาทางสังคมและจิตวิญญาณของบุคคลในที่สุด หลักทฤษฎีธรรมมิกัตถประโยชน์มักจะถูกนำมาใช้ในชีวิตประจำวันของผู้ที่ศึกษาและปฏิบัติพระพุทธศาสนา โดยการนำเอาหลักธรรมที่สอดคล้องกับความเป็นจริงในชีวิต เช่น ความไม่เที่ยง ความทุกข์ และการพันทุกข์ มาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้ได้ประโยชน์ทั้งในทางโลกและทางธรรม แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตด้วยหลักทฤษฎีธรรมมิกัตถประโยชน์ในมุมมองของนักวิชาการและสถาบันต่าง ๆ มีการตีความในหลากหลายแง่มุมที่สอดคล้องกับหลักธรรมในพระพุทธศาสนา เช่น การนำความรู้และการปฏิบัติธรรมมาใช้ในการดำเนินชีวิตเพื่อให้ได้ประโยชน์สูงสุดทั้งในทางโลกและทางธรรม ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดของนักวิชาการและสถาบันต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธรรมมิกัตถประโยชน์ (พระธรรมโฆษจารย์ (ป.อ. ปยุตโต) (2558, หน้า 100) อธิบายว่า การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธรรมมิกัตถประโยชน์คือการนำหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนา เช่น การเข้าใจในหลักอริยสัจ 4 และการปฏิบัติธรรมในชีวิตประจำวัน เพื่อให้เกิดความสงบและเข้าใจโลกตามความเป็นจริง โดยจะทำให้เกิดการพัฒนาในด้านจิตใจและการดำเนินชีวิตที่มีคุณค่า

การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธรรมมิกัตถประโยชน์ พระครูสุวรรณสิทธิธาดา วันคำ (2567, หน้า 15-27) กล่าวถึงการดำเนินชีวิตตามหลักนี้ว่าเป็นวิถีทางในการบรรลุความสุขจากภายในโดยการมีสติและการใช้ชีวิตในแบบที่เป็นประโยชน์ทั้งในด้านทางโลกและทางธรรมซึ่งจะทำให้มนุษย์มีความพึงพอใจในการดำเนินชีวิตและสังคมจะได้รับประโยชน์จากการดำเนินชีวิตแบบนี้เช่นกัน

“ธรรม” (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) (2562, หน้า 741) อธิบายว่า “ธรรม” คือ ความจริงตามธรรมชาติและกฎแห่งเหตุปัจจัย และการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องคือการปฏิบัติให้สอดคล้องกับความจริงนั้น หลักธรรมเกี่ยวกับอาชีวะของคฤหัสถ์ ในด้านการแสวงหาทรัพย์ และการรักษาทรัพย์ ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์สุขในปัจจุบัน (ทิฐธัมมิกัตถะ)

หลักทิฐธัมมิกัตถ์ประโยชน์ (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (2563, หน้า 70) ได้อธิบายว่าหลักทิฐธัมมิกัตถ์ประโยชน์มีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างความเข้าใจในธรรมชาติของโลกและการใช้ชีวิตอย่างมีสติ ซึ่งจะช่วยให้บุคคลสามารถเลือกทำสิ่งที่ดีและหลีกเลี่ยงสิ่งที่เป็นโทษ รวมถึงการปรับตัวให้เข้ากับสภาพสังคมได้อย่างเหมาะสม

หลักทิฐธัมมิกัตถ์ประโยชน์ (หรือการดำเนินชีวิตด้วยหลักธรรม) จึงเป็นแนวคิดที่หลายองค์กรได้นำมาใช้ในการดำเนินงานและการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของพนักงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยให้ความสำคัญกับการดำเนินชีวิตที่มีจิตใจสงบ มีคุณธรรมและช่วยให้การตัดสินใจในชีวิตประจำวันเกิดจากการพิจารณาความถูกต้องและประโยชน์สูงสุดในระยะยาว โดยมีตัวอย่างขององค์กรที่ใช้หลักการดังกล่าวได้แก่ 1) องค์กรการศึกษา เช่น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ซึ่งมีการนำหลักธรรมในพระพุทธศาสนามาใช้ในกระบวนการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถดำเนินชีวิตตามแนวทางที่ถูกต้องและเกิดประโยชน์สูงสุดในการพัฒนาทักษะและคุณธรรม องค์กรด้านสุขภาพ เช่น โรงพยาบาลจุฬารัตน์ ที่เน้นการพัฒนามูลค่าการด้วยการฝึกอบรมเกี่ยวกับจิตใจและการทำงานอย่างมีจิตสำนึก โดยการนำหลักทิฐธัมมิกัตถ์ประโยชน์มาใช้ในกระบวนการดูแลผู้ป่วยและการทำงานในองค์กร เพื่อสร้างความสุขและคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับทั้งพนักงานและผู้รับบริการ 3) องค์กรธุรกิจ เช่น บริษัทไมโครซอฟต์ (Microsoft) ที่สนับสนุนการทำงานที่มีจิตสำนึกในการดำเนินชีวิตในเชิงบวกและมีคุณธรรม โดยมีโปรแกรมช่วยเหลือพนักงานในการจัดการกับความเครียดและสร้างสมดุลระหว่างชีวิตส่วนตัวและการทำงาน 4) องค์กรการกุศล เช่น มูลนิธิส่งเสริมการศึกษาและสาธารณสุข (The Foundation for Education and Health Promotion) ที่นำหลักธรรมและทิฐธัมมิกัตถ์ประโยชน์มาใช้ในการดำเนินโครงการต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้คนในชุมชนต่าง ๆ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาความรู้ ความสามารถและการมีจิตสำนึกดีในสังคม 5) องค์กรพัฒนาเอกชน เช่น มูลนิธิพระดาบส ที่ส่งเสริมการดำเนินชีวิตโดยให้ความรู้เกี่ยวกับหลักธรรมและวิธีการใช้ชีวิตตามทิฐธัมมิกัตถ์ประโยชน์เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในชีวิตและส่งผลให้บุคคลนั้นสามารถนำไปใช้ในงานพัฒนาชุมชนหรือการทำงานอื่น ๆ ที่มีประโยชน์การดำเนินชีวิตโดยหลักทิฐธัมมิกัตถ์

ประโยชน์เป็นการผสมผสานระหว่างการพัฒนาทักษะทางจิตใจและการใช้ชีวิตในทางที่มีคุณธรรมและประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคม โดยในแต่ละองค์การจะนำไปปรับใช้ตามบริบทและวิสัยทัศน์ของตนเอง

การดำเนินชีวิตด้วยหลักทฤษฎีธรรมมิกัตถประโยชน์ของประชาชนมีประโยชน์หลายประการที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาชีวิตส่วนตัวและสังคมได้อย่างมีคุณค่าต่อบุคคลและสังคมโดยรวม หลักทฤษฎีธรรมมิกัตถประโยชน์ (การดำเนินชีวิตตามหลักธรรม) ช่วยให้ประชาชนดำเนินชีวิตอย่างมีสติ รู้เท่าทันการกระทำและการตัดสินใจในชีวิตประจำวันและสร้างความสมดุลในชีวิตที่มีประโยชน์สูงสุด ซึ่งมีประโยชน์ที่สำคัญดังนี้ 1) ส่งเสริมการมีจิตใจสงบและการพัฒนาตนเอง การดำเนินชีวิตด้วยหลักทฤษฎีธรรมมิกัตถประโยชน์ช่วยให้บุคคลมีความสงบในจิตใจและพัฒนาความเข้าใจในตัวเองได้ดีขึ้น การปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาช่วยให้บุคคลลดความเครียดและความวิตกกังวล ลดความโลภ โกรธ หลง ซึ่งส่งผลให้การตัดสินใจในชีวิตมีความรอบคอบมากขึ้น 2) ช่วยสร้างความสมดุลระหว่างชีวิตการทำงานและชีวิตส่วนตัว หลักทฤษฎีธรรมมิกัตถประโยชน์ส่งเสริมการรักษาความสมดุลระหว่างการทำงานและชีวิตส่วนตัว ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการลดความเครียดจากการทำงาน และสร้างความพึงพอใจในชีวิตส่วนตัว การเข้าใจหลักธรรมช่วยให้ประชาชนสามารถเลือกใช้เวลาที่เหมาะสมกับการพักผ่อนและกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพจิตใจและร่างกายของตนเองได้ดีขึ้น 3) เพิ่มความรับผิดชอบและคุณธรรมในสังคม การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธรรมมิกัตถประโยชน์ช่วยส่งเสริมความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม โดยการทำดีและรักษาความถูกต้องในทุกการกระทำ ประชาชนที่ดำเนินชีวิตตามหลักธรรมจะให้ความสำคัญกับการกระทำที่เกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคมรอบข้าง (พระธรรมโมชณฺ, 2558, หน้า 67) การพัฒนาคุณธรรมและการให้ความสำคัญกับสังคมจะทำให้สังคมมีความร่วมมือและพัฒนาไปในทิศทางที่ดีขึ้น 4) การมีทัศนคติที่ดีต่อการเปลี่ยนแปลง หลักทฤษฎีธรรมมิกัตถประโยชน์ช่วยให้บุคคลสามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในชีวิตได้ดีขึ้น เนื่องจากการปฏิบัติตามหลักธรรมช่วยเสริมสร้างความเข้าใจในการยอมรับการเปลี่ยนแปลง และเห็นประโยชน์ในสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิต นอกจากนี้ยังช่วยให้มีความยืดหยุ่นและปรับตัวได้ดีเมื่อพบกับปัญหาหรือความท้าทายในชีวิต 5) การสร้างสังคมที่ยั่งยืนและมีคุณภาพ การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธรรมมิกัตถประโยชน์ไม่เพียงแต่ส่งผลดีต่อบุคคลเท่านั้น แต่ยังส่งผลดีต่อสังคมโดยรวม เนื่องจากการมีจิตใจที่สงบและคำนึงถึงผลกระทบจากการกระทำช่วยให้ประชาชนมีการตัดสินใจที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม การทำดีเพื่อสังคมช่วยให้เกิดความยั่งยืนในระดับชุมชนและสังคมใหญ่ การดำเนินชีวิตตาม

หลักทฤษฎีธรรมมิกัตถประโยชน์ไม่เพียงแต่ช่วยให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น แต่ยังส่งผลให้สังคมโดยรวมมีความสุขและเจริญก้าวหน้าต่อไป

สรุปความว่า การดำเนินชีวิตด้วยหลักทฤษฎีธรรมมิกัตถประโยชน์ คือ การดำเนินชีวิตที่ยึดมั่นในหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ผ่านการปฏิบัติตามคำสอนที่นำไปสู่การพัฒนาทางจิตใจและสังคม ตัวอย่างหลักการสำคัญที่ประกอบด้วย การพิจารณาความถูกต้อง ความสงบสติอารมณ์ การรู้จักตนเอง การกระทำที่ถูกต้องตามศีลธรรมและการมีสติในการทำกิจกรรมต่าง ๆ หลักทฤษฎีธรรมมิกัตถประโยชน์สามารถใช้ในการพัฒนาคุณธรรมภายในบุคคล เช่น การมีความเข้าใจในความจริง การควบคุมอารมณ์และความคิดและการเข้าใจผลกระทบของการกระทำของตนเองต่อผู้อื่น นอกจากนี้ยังช่วยให้เกิดการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในชีวิต สร้างความสุขทางใจและสร้างสังคมที่ยั่งยืนและมีคุณภาพ การดำเนินชีวิตตามหลักนี้จึงไม่เพียงแต่ช่วยพัฒนาตนเองแต่ยังช่วยส่งเสริมความดีในสังคมและเกิดประโยชน์โดยรวม

2.3.2 การดำเนินชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด

การดำเนินชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล เป็นการผสมผสานที่ลงตัวของวัฒนธรรมประเพณี เศรษฐกิจและสภาพแวดล้อมที่สวยงาม ทั้งนี้สามารถจำแนกออกเป็น 5 ด้านหลัก ๆ ดังนี้

1. ด้านเศรษฐกิจ (กรมการปกครอง, 2566, หน้า 47) ประชาชนในเทศบาลตำบลคลองขุดมีอาชีพที่หลากหลาย โดยอาชีพหลักคือการประมง ซึ่งเป็นผลจากการตั้งอยู่ใกล้ชายทะเล ทำให้การจับปลาและการทำประมงเป็นกิจกรรมที่สำคัญต่อเศรษฐกิจของชุมชน นอกจากนี้ยังมีการทำการเกษตร โดยเฉพาะการปลูกพืชผักและผลไม้ ซึ่งเป็นแหล่งรายได้อีกทางหนึ่งของประชาชน (กรมการปกครอง, 2566, หน้า 49) การค้าและการให้บริการในชุมชนก็เป็นส่วนสำคัญในการเสริมสร้างเศรษฐกิจของพื้นที่ โดยประชาชนมีการเปิดร้านค้าเล็ก ๆ และให้บริการต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนและนักท่องเที่ยว

2. ด้านวัฒนธรรมและประเพณี (กรมการปกครอง, 2566, หน้า 52) ความหลากหลายทางวัฒนธรรมและประเพณีมีบทบาทสำคัญในการดำเนินชีวิตของประชาชนในเทศบาลคลองขุด โดยเฉพาะเทศกาลต่าง ๆ ที่มีการจัดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ เช่น งานสงกรานต์ งานถือศีลกินเจ และกิจกรรมทางศาสนา ประชาชนให้ความสำคัญกับการรักษาประเพณีท้องถิ่นและร่วมมือร่วมใจกันในการจัดงานเทศกาล ทำให้เกิดความสามัคคีและความรักในชุมชน (กรมการปกครอง, 2566, หน้า 55)

นอกจากนี้ความเชื่อในวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น การบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์และการทำบุญ ยังสะท้อนถึงการมีจิตใจที่ดีและความปรองดองในสังคม

3. ด้านการศึกษา (กรมการปกครอง, 2566, หน้า 60) การศึกษาถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยพัฒนาชีวิตของประชาชนในเทศบาลตำบลคลองขุด เขตนี้มีโรงเรียนทั้งในระดับประถมและมัธยม เพื่อให้การศึกษาแก่เด็กและเยาวชน นอกจากการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้ว ประชาชนยังให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีการจัดอบรมและการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะและสร้างโอกาสในการทำงานให้แก่ตนเองและคนในครอบครัว (กรมการปกครอง, 2566, หน้า 63) การมีการศึกษาเพียงพอจึงทำให้ประชาชนมีความรู้ความสามารถในการปรับตัวและพัฒนาคุณภาพชีวิต

4. ด้านสิ่งแวดล้อม (กรมการปกครอง, 2566, หน้า 70) การดำเนินชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุดมีสภาพแวดล้อมที่สวยงามและธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ ซึ่งทำให้พื้นที่นี้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ประชาชนมีความรู้สึกผูกพันกับสิ่งแวดล้อมและมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม โดยการจัดกิจกรรมทำความสะอาดชายหาด การปลูกต้นไม้และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (กรมการปกครอง, 2566, หน้า 73) ความรับผิดชอบในด้านสิ่งแวดล้อมนี้ไม่เพียงแต่ทำให้ชุมชนมีความน่าอยู่ขึ้นเท่านั้น แต่ยังช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

5. ด้านคุณภาพชีวิต (กรมการปกครอง, 2566, หน้า 80) ประชาชนในเทศบาลตำบลคลองขุดมีแนวโน้มที่ดีขึ้นจากการเข้าถึงบริการต่าง ๆ เช่น การบริการสาธารณสุข การบริการสังคมและการสนับสนุนจากภาครัฐที่ช่วยเพิ่มคุณภาพชีวิตให้กับประชาชน (กรมการปกครอง, 2566, หน้า 82) ความร่วมมือในชุมชนมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยประชาชนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การจัดงานชุมชน การทำกิจกรรมเพื่อสาธารณะและการช่วยเหลือเพื่อนบ้าน (กรมการปกครอง, 2566, หน้า 85) สิ่งเหล่านี้ทำให้เกิดความรู้สึกของการเป็นส่วนหนึ่งในชุมชนและความเชื่อมโยงที่แน่นแฟ้นระหว่างประชาชนในพื้นที่

สรุปความว่าการดำเนินชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุดสะท้อนถึงความเข้มแข็งและความสามัคคีของชุมชนได้อย่างชัดเจน โดยมีการผสมผสานระหว่างหลายปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนาชุมชนให้เติบโตอย่างยั่งยืน ทั้งด้านเศรษฐกิจ วัฒนธรรม การศึกษาและการดูแลสิ่งแวดล้อม ซึ่งทุกปัจจัยเหล่านี้ต่างมีบทบาทในการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ ชุมชนมีการทำอาชีพที่หลากหลาย ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการสร้างรายได้ให้แก่ครัวเรือนและเสริมสร้าง

เศรษฐกิจในระดับท้องถิ่น โดยการทำงานร่วมกันของประชาชนในชุมชนมีส่วนช่วยเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมก็มีบทบาทในการสนับสนุนเศรษฐกิจอีกทางหนึ่ง การรักษาประเพณีท้องถิ่นและการจัดกิจกรรมทางศาสนาช่วยส่งเสริมความรักความสามัคคีในชุมชนและทำให้ประชาชนรู้สึกเชื่อมโยงกับประเพณีที่มีอายุยาวนานและช่วยส่งเสริมความเข้าใจและความปรองดองในสังคม การจัดอบรมและการฝึกอาชีพเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาทักษะและเพิ่มโอกาสทางการงานให้แก่ประชาชน ชุมชนให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้วยการศึกษา เพื่อให้ทุกคนสามารถพัฒนาตนเองและช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน การจัดกิจกรรมทำความสะอาดชายหาด การปลูกต้นไม้และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งไม่เพียงแต่ทำให้พื้นที่น่าอยู่และมีสภาพแวดล้อมที่ดี แต่ยังช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การมีส่วนร่วมในการดูแลสิ่งแวดล้อมนี้ยังสะท้อนถึงความรับผิดชอบร่วมกันของประชาชนในการรักษาคุณภาพชีวิตที่ดีและสร้างความภูมิใจในชุมชน การผสมผสานทั้งสี่ด้านนี้สร้างเสริมความเข้มแข็งให้กับชุมชนเทศบาลตำบลคลองขุด และทำให้พื้นที่นี้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยประชาชนมีความร่วมมือและแบ่งปันกันในทุกกิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชน ทำให้ที่นี่เป็นพื้นที่ที่น่าอยู่และยังคงเติบโตอย่างยั่งยืนทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พระครูญาณปริชา (นพดล ตปสีโล) (2564, หน้า 45) วิจัยเรื่องการประยุกต์ใช้หลักทฤษฎีธัมมิกัตถะประโยชน์ 4 โดยวิเคราะห์ถึงการประยุกต์ใช้หลักทฤษฎีธัมมิกัตถะประโยชน์ 4 ในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาแนวคิดหลักทฤษฎีธัมมิกัตถะประโยชน์ 4 ในพระพุทธศาสนาเถรวาท ศึกษาสภาพปัญหาการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน และเสนอแนวทางในการประยุกต์ใช้หลักธรรมดังกล่าวในบริบทของชุมชน หลักทฤษฎีธัมมิกัตถะประโยชน์ 4 หรือที่เรียกว่า “อุ อา กะ สะ” เป็นหลักธรรมที่นำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองในทางโลก โดยมีองค์ประกอบ 4 ประการได้แก่ 1) อุภูฐานสัมปทา หมายถึง ความขยันหมั่นเพียรในการประกอบอาชีพ 2) อารักขสัมปทา หมายถึง การรู้จักรักษาทรัพย์สินที่หามาได้ 3) กัลยาณมิตร หมายถึง การคบหาคนดีเป็นเพื่อน และ 4) สมชีวิตา หมายถึง การดำรงชีวิตอย่างพอเหมาะพอดี ส่วนสภาพปัญหาด้านเศรษฐกิจของชุมชนอำเภอศรีเชียงใหม่พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น การปลูกพืชไร่ ได้แก่ สับปะรด มะเขือเทศ ยาสูบ ยางพาราและพืชผักสวนครัว นอกจากนี้ยังมีการทำ

นาและทำประมงน้ำจืด อย่างไรก็ตามปัญหาหลักของชุมชนคือประชาชนไม่สามารถกำหนดราคาสินค้าเกษตรได้เอง และขาดความรู้ด้านเทคโนโลยีการจำหน่ายและการเกษตรที่ทันสมัย ส่งผลกระทบต่อรายได้และคุณภาพชีวิตของประชาชน ด้านการประยุกต์ใช้หลักทฤษฎีธัมมิกัตถะประโยชน์ 4 ในการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนพบว่า ประชาชนได้นำหลักธรรมมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ได้แก่ อุฏฐานสัมปทา ประชาชนดำเนินชีวิตด้วยความขยัน มีการบริหารจัดการงานอย่างเป็นระบบและพัฒนาทักษะความชำนาญในการทำงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด อารักขสัมปทา มีการรักษาทรัพย์สินที่หามาได้ โดยการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและแยกแยะระหว่างความจำเป็นกับความต้องการฟุ่มเฟือย กัลยาณมิตร ประชาชนให้ความสำคัญกับการเลือกคบหาผู้ที่มศีลธรรม และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในชุมชน สมชีวิตา ประชาชนใช้ชีวิตอย่างพอเพียง โดยบริหารรายรับรายจ่ายให้สมดุล ไม่ใช้จ่ายเกินตัวและมีการออมเพื่ออนาคต จากการศึกษาพบว่า การประยุกต์ใช้หลักทฤษฎีธัมมิกัตถะประโยชน์ 4 สามารถช่วยให้ประชาชนในอำเภอศรีเชียงใหม่มีการดำเนินชีวิตที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม ส่งผลให้เกิดความมั่นคงและความยั่งยืนของชุมชน

พระครูปลัดสวริศร์ สุทธิมน (2563, หน้า 88) วิจัยเรื่องสภาพปัญหาการดำเนินชีวิตของมนุษย์ พบว่า สภาพปัญหาการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในสังคมบริโภคนิยมมีพฤติกรรมบริโภคในชีวิตประจำวันที่เกี่ยวข้องกับการซื้อ การกิน การท่องเที่ยว การดูแลสุขภาพ และการมีเครื่องอำนวยความสะดวกซึ่งได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมตะวันตก ส่งผลให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ได้แก่ ปัญหาการขาดความเพียร ปัญหาการไม่รู้จักประหยัดทรัพย์ ปัญหาการคบคนพาล และปัญหาการใช้จ่ายทรัพย์เกินฐานะซึ่งหลักทฤษฎีธัมมิกัตถะประโยชน์ในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเป็นหลักธรรมที่ส่งเสริมประโยชน์ในปัจจุบัน ประกอบด้วย อุฏฐานสัมปทา คือ ความขยันหมั่นเพียร อารักขสัมปทา คือ การรักษาโภคทรัพย์กัลยาณมิตตตา คือ การคบกัลยาณมิตรและสมชีวิตา คือ การดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง การประยุกต์ใช้หลักทฤษฎีธัมมิกัตถะประโยชน์เพื่อแก้ปัญหาสังคมบริโภคนิยม พบว่า สามารถช่วยแก้ปัญหาการขาดความเพียร ปัญหาการไม่รู้จักประหยัดทรัพย์ ปัญหาการคบคนพาลและปัญหาการใช้จ่ายทรัพย์เกินฐานะโดยสามารถสร้างประโยชน์ในระดับบุคคล ครอบครัว สังคมและประเทศ

อภิสิทธิ์ พรหมศิริ (2565, หน้า 100) วิจัยเรื่องแนวทางการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถะประโยชน์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดอุทัยธานีโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีการปฏิบัติที่มากที่สุดคือ ด้านการ

ควบคุมดูแลอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม แนวทางการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ได้แก่ หลักอภิวรรณสัมปทา ผู้บริหารควรมีการวางแผนในการจัดหางบประมาณเพื่อใช้ในการจัดสร้างการใช้งาน การควบคุม การบำรุงรักษาและกำหนดกรอบตัวชี้วัดวิธีการเพื่อใช้ในการประเมินผล หลักอารักขสัมปทา ผู้บริหารควรรักษามาตรฐานในการดำเนินงานหมั่นคอยตรวจสอบการจัดสร้าง การใช้งาน การควบคุม การบำรุงรักษาและติดตามประเมินผลการทำงานให้เป็นปัจจุบัน หลักกัลยาณมิตตตา ผู้บริหารควรประสานขอความร่วมมือจากชุมชนร่วมกันดำเนินงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมในเรื่องการจัดสร้าง การใช้งาน การซ่อมบำรุง การควบคุม และการประเมินผล หลักสมชีวิตา ผู้บริหารควรบริหารงานอาคารสถานที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ตามความพอเพียงพอดีและพอประมาณนำผลการประเมินที่ได้ไปพัฒนางานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมในปีต่อไป

พระครูสมุห์ชยานันท์ ธมฺมธีโร (2565, หน้า 54) วิจัยเรื่องการประยุกต์ใช้หลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในการดำเนินชีวิตของประชาชน ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในเขตตำบลสิงห์โค อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา มีการประยุกต์ใช้หลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในการดำเนินชีวิตในภาพรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้เมื่อทำการเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักดังกล่าว พบว่า ระดับการศึกษาและรายได้มีผลต่อการนำไปใช้ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่ปัจจัยด้านเพศ อายุ และอาชีพ ไม่พบความแตกต่างในการนำไปใช้ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ธัญญพัทธ์ ฐริพินิตนันท์ (2564, หน้า 81) วิจัยเรื่องการประยุกต์ใช้หลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์กับการดำเนินชีวิตในยุคโควิด-19 โดยมีเนื้อหาสาระในการนำเสนอ 3 ประเด็น ได้แก่ 1) การนำเสนอหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในคัมภีร์พระพุทธศาสนา, 2) การดำเนินชีวิตในยุคโควิด-19 และ 3) การประยุกต์ใช้หลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในการดำเนินชีวิตในยุคโควิด-19 โดยหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ ที่เสนอประกอบด้วย การขยันหมั่นเพียร การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การรู้จักออมและการคบเพื่อนดี เพื่อดำเนินชีวิตได้อย่างพอดีและมีความสุขแม้ในสถานการณ์ที่ท้าทายเช่นนี้

พระมหาวิวัฒนา ปญญาทีโป (2562, หน้า 110) วิจัยเรื่องการพัฒนาเกษตรกรรมสมัยใหม่ตามแนวเกษตรเชิงพุทธบูรณาการ จากการศึกษาพบว่า เกษตรเชิงพุทธมีการนำหลักคำสอนทางพุทธศาสนา เช่น เมตตากรุณาและสัมมาอาชีวะ มาใช้ในการดำเนินชีวิตและการทำเกษตรกรรมในสังคมปัจจุบัน

2.5 บริบทของพื้นที่

ประวัติความเป็นมาตำบลคลองขุด (ประวัติความเป็นมาตำบลคลองขุด, หน้า 15) เดิมพื้นที่แห่งนี้สมัยก่อนเรียกว่า ตำบลบูเก้ตบุหงา ตามภาษามลายูแปลเป็นไทยว่า “ภูเขาดอกไม้ที่สวยงาม” เนื่องจากมีภูเขาสูงหนึ่งอยู่ริมคลองมาบัง คือ เขาบูเก้ตบุหงา เมื่อถึงฤดูกาลต้นไม้นบนภูเขาจะออกดอกบานสะพรั่ง สวยงาม จึงเป็นที่มาของชื่อและมีหลักฐานชื่อเดิมที่น่าเชื่อถือได้ คือ มัสยิดบูเก้ตบุหงา ตั้งอยู่หมู่ที่ 7 ตำบลคลองขุด ริมถนนยนตรการกำธร (ประวัติความเป็นมาตำบลคลองขุด, หน้า 20) ตรงข้ามวัดมิ่งเมือง มีนายพันธุ มุขวัลย์ เป็นกำนันคนแรก เมื่อครั้งอดีต สมัยนายสมาน ผลทวี กำนันคนที่สองของตำบลบูเก้ตบุหงา ได้เกิดเหตุน้ำท่วมหนักทำให้บ้านเรือนราษฎรและพืชผลการเกษตรเสียหายเป็นจำนวนมาก (ประวัติความเป็นมาเทศบาลตำบลคลองขุด, หน้า 10) เนื่องจากภูมิประเทศทั่วไปเป็นที่ลุ่มน้ำท่วมขังกำนันจึงขอความช่วยเหลือจากทางกรมพร้อมด้วยขอความร่วมมือราษฎรให้ร่วมกันแก้ไขปัญหาน้ำท่วม โดยพร้อมใจกันขุดคลองจากหมู่บ้านเชื่อมคลองมาบังไปจนถึงคลองตายายเพื่อระบายน้ำที่ท่วมขัง และบริเวณนี้จึงถูกเรียกกันติดปากว่า “คลองขุด” (ปัจจุบันอยู่ในซอยผลทวี หมู่ที่ 7) นับแต่นั้นเป็นต้นมาตำบลบูเก้ตบุหงาก็ไม่เคยประสบกับภาวะน้ำท่วมอีกเลย ส่งผลให้ราษฎรมีความเป็นอยู่ที่ดี มีความอุดมสมบูรณ์ของพืชพันธุ์ธัญญาหารตลอดมา เพื่อแสดงถึงวีรกรรมของพลังมวลชนในการร่วมแรงร่วมใจและการฝ่าฟันปัญหาอุปสรรคต่อความยากลำบากในยุคนั้น ที่ต้องใช้ทั้งเวลาและกำลังแรงงานผู้คนเป็นจำนวนมากกว่าจะขุดคลองได้สำเร็จ กำนันสมาน ผลทวี พร้อมด้วยราษฎร จึงได้เปลี่ยนชื่อตำบล “บูเก้ตบุหงา” เป็นตำบล “คลองขุด” ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา เทศบาลตำบลคลองขุด ได้รับการยกฐานะจากองค์การบริหารส่วนตำบลคลองขุด เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม พ.ศ.2550 ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 19 กรกฎาคม 2550 เรื่องการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเทศบาลตำบล (ประวัติความเป็นมาเทศบาลตำบลคลองขุด, หน้า 12) สำนักงานเทศบาลตำบลคลองขุดตั้งอยู่ หมู่ที่ 6 อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล อยู่ทางด้านทิศเหนือของที่ว่าการอำเภอเมืองสตูล ห่างจากตัวอำเภอเมืองสตูลเป็นระยะทางประมาณ 6 กิโลเมตร และห่างจากศาลากลางจังหวัดสตูลประมาณ 10 กิโลเมตร พื้นที่ทั้งหมด 142.894 ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ดังต่อไปนี้

ทิศเหนือ จดตำบลเกตรี ตำบลบ้านควน อำเภอเมืองสตูล

ทิศใต้ จดตำบลปยุ ตำบลตำมะลัง อำเภอเมืองสตูล

ทิศตะวันออก จดประเทศมาเลเซีย

ทิศตะวันตก จดตำบลควนขัน ตำบลบ้านควน ตำบลพิมาน อำเภอเมืองสตูล

วิสัยทัศน์ (Vision)

“เมืองใหม่น่าอยู่ สวยงามธรรมชาติ สะอาดสีเขียว การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ การเกษตรก้าวหน้า การศึกษาก้าวหน้า คุณธรรมเพิ่มพูน ศูนย์รวมการค้า ทุกชีวิตปลอดภัยและมีความสุข”

ประชากร ปัจจุบันตำบลคลองขุดมีประชากร รวม 18,947 คน จำนวนครัวเรือน 8,288 ครัวเรือน ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2.1 แสดงประชากรในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนประชากร			จำนวน ครัวเรือน
		ชาย	หญิง	รวม	
1	บ้านเขาจีน	1,899	1,901	3,800	1,200
2	บ้านท่าจีน	847	849	1,696	912
3	บ้านเกาะนก	960	932	1,892	646
4	บ้านคลองขุด	2,051	2,211	4,262	2,217
5	บ้านนาแค	643	630	1,273	356
6	บ้านวัดหน้าเมือง	1,502	1,086	2,588	1,446
7	บ้านคลองขุดเหนือ	1,656	1,752	3,436	1,510
รวม		9,576	9,371	18,947	8,288

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลตำบลคลองขุด ณ 10 มิถุนายน 2558

<https://www.klongkhudcity.go.th/index.php>

ลักษณะทางกายภาพ

สภาพพื้นที่โดยทั่วไปเป็นพื้นที่ราบลุ่มเชิงเขา บริเวณศูนย์กลางของตำบลเป็นศูนย์รวมส่วนราชการทั้งจากส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ด้านทิศเหนือมีพื้นที่บางส่วนของกองทัพอากาศที่ใช้เป็นสนามบินตามแผนความมั่นคง มีคลองตาลีไกลกั้นแบ่งเขตปกครองระหว่างตำบลคลองขุดกับตำบล

บ้านควนและตำบลเกตรี ด้านทิศใต้เป็นแนวเขตการปกครองที่กั้นด้วยเขตของเทศบาลเมืองสตูล โดยยึดการแบ่งตามแนวเขตคลองตายาย เป็นเส้นแบ่งเขตการปกครอง จึงทำให้การติดต่อคมนาคมกับพื้นที่บางส่วนต้องใช้เส้นทางผ่านพื้นที่เทศบาลเมืองสตูล พื้นที่ส่วนนี้ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ของป่าชายเลน กรมป่าไม้ และไม่มีเอกสารสิทธิ มีลำคลองกั้นแบ่งเขตการปกครองระหว่าง ตำบลคลองขุด กับ ตำบลตำมะลัง ด้านทิศตะวันออกเป็นที่ราบสูงเชิงเขาและป่าชายเลน เหมาะแก่การประกอบอาชีพเกษตรกรรมและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีแนวเขากั้นแบ่งเขตแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศมาเลเซีย ด้านทิศตะวันตกเป็นย่านชุมชนหนาแน่นและย่านธุรกิจของตำบล มีลำคลองมาบังกั้นแบ่งเขตการปกครองระหว่าง ตำบลคลองขุดกับตำบลควนขัน การจัดการพื้นที่ของตำบลที่กล่าวถึงในเนื้อหานี้มีลักษณะการแบ่งเขตการปกครองที่ชัดเจน และได้รับการกำหนดจากการใช้เส้นแบ่งตามธรรมชาติและโครงสร้างทางภูมิศาสตร์ เช่น การมีคลองที่แบ่งเขตระหว่างตำบลต่าง ๆ รวมถึงการกั้นเขตแดนระหว่างประเทศ ทำให้การติดต่อสื่อสารและการคมนาคมมีการปรับตัวตามสถานการณ์ทางการเมืองและภูมิศาสตร์ของพื้นที่นั้น ๆ ด้านทิศเหนือมีพื้นที่บางส่วนของกองทัพอากาศที่ใช้เป็นสนามบินตามแผนความมั่นคง (กรมการปกครอง, 2563, หน้า 45)

ลักษณะภูมิอากาศ

เทศบาลตำบลคลองขุดได้รับอิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้และตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้มีสภาพภูมิอากาศเป็น 2 ฤดู คือ ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนเมษายนช่วงนี้มีอากาศร้อน ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงเดือนธันวาคมจะมีฝนตกเกือบตลอดฤดูกาล (กรมอุตุนิยมวิทยา, 2564, หน้า 37)

สรุปความว่า เทศบาลตำบลคลองขุดเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและประเพณี โดยมีการส่งเสริมและอนุรักษ์ประเพณีท้องถิ่นที่สำคัญต่าง ๆ เช่น การตักบาตรวันขึ้นปีใหม่ การรดน้ำขอพรผู้สูงอายุในวันสงกรานต์ การถวายเทียนพรรษา การทำบุญเดือนสิบ และประเพณีชักพระ นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างการรำโนราห์และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยการพัฒนาวัฒนธรรมเหล่านี้เพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดสากล รวมถึงการสร้างความร่วมมือในชุมชนเพื่อรักษามรดกทางวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่นให้คงอยู่และสืบสานต่อไปยังรุ่นหลัง

2.6 บทสรุป

จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นสามารถสรุปใจความสำคัญได้ว่า ในปัจจุบันสังคมไทยประสบกับวิกฤติหลายด้านที่มีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของประชาชน ไม่ว่าจะเป็นวิกฤติทางการศึกษา เศรษฐกิจ การเมืองและศาสนา ซึ่งวิกฤติเหล่านี้ส่งผลให้คนในสังคมต้องเผชิญกับความทุกข์และปัญหาต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง การศึกษาในยุคนี้มีมักถูกมองว่าเป็นเครื่องมือของวัตถุนิยม ทำให้เกิดความเห็นแก่ตัวและการเอารัดเอาเปรียบกันในสังคม ขณะเดียวกันระบบการเมืองที่มีนักการเมืองที่ขาดศีลธรรมทำให้เกิดการทุจริตและปัญหาความไม่เป็นธรรมในสังคม อย่างไรก็ตามหากเรามองวิกฤติเหล่านี้ด้วยปัญญาอันถ่องแท้จะเห็นว่าสาเหตุที่แท้จริงของวิกฤติต่าง ๆ ล้วนเกิดจากจิตใจของผู้คนที่มีความเห็นแก่ตัว สิ่งที่สำคัญในการแก้ไขวิกฤติคือ การศึกษาในด้านศีลธรรมซึ่งจะช่วยพัฒนาจิตวิญญาณของมนุษย์ให้สูงขึ้นและคำสอนของพุทธศาสนิกชนได้เน้นการพัฒนาทางจิตใจเป็นแนวทางที่สำคัญ

ศาสนาเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการดำเนินชีวิตประจำวัน เพราะมีคุณค่าต่อจิตใจสูงกว่าคุณค่าทางวัตถุ ศาสนาช่วยให้มนุษย์ไม่รู้สึกโดดเดี่ยวเมื่อเผชิญปัญหาและสามารถนำหลักธรรมคำสอนมาปรับใช้ในชีวิตเพื่อไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ การมีศาสนาในชีวิตจึงเป็นเสมือนประทีปส่องทางให้แก่ผู้คน นอกจากจะส่งเสริมความรักและความสามัคคีแล้ว ยังสอนให้เราเป็นคนดี ไม่ทำความชั่วและมุ่งทำความดี เมื่อพิจารณาถึงการดำเนินชีวิตในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด จังหวัดสตูล ประชาชนในพื้นที่นี้ยังคงรักษาวิถีชีวิตแบบชนบทและวัฒนธรรมท้องถิ่นไว้อย่างเข้มแข็ง มีการพึ่งพาอาศัยกันในชุมชน ทำให้การรักษาสมดุลทางเศรษฐกิจและสังคมมีความสำคัญยิ่ง โดยการดำเนินชีวิตที่ดีควรคำนึงถึงการใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ ซึ่งนอกจากจะทำให้ชีวิตมีความสุขแล้ว ยังช่วยให้สามารถต่อสู้กับปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตได้

ในที่สุด การศึกษาเรื่องหลักทฤษฎีธรรมมีกัตถประโยชน์สามารถเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของประชาชนได้ โดยการนำหลักธรรมที่สอดคล้องกับการใช้ชีวิตในปัจจุบันมาประยุกต์ใช้ จะช่วยส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความสุขในชีวิตประจำวันของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุดได้อย่างยั่งยืน ด้วยเหตุนี้การนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันจึงเป็นทางเลือกที่ดีในการจัดการกับวิกฤติและสร้างชีวิตที่มีคุณค่าท่ามกลางความท้าทายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมไทยในปัจจุบัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล ในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานโดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล ตามสถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ต่อปี ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวิจัยในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 วิธีการสุ่มตัวอย่าง
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- 3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.7 สถิติที่ใช้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำนวน 18,947 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่างคือ 1) แบบเชิงปริมาณ ประชาชนที่อาศัยอยู่เฉพาะในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลคลองขุดตั้งแต่หมู่ที่ 1 ถึงหมู่ที่ 7 อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำนวน 392 คน และ 2) แบบเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 5 คน ได้แก่ นายกเทศมนตรีตำบลคลองขุด กำนันตำบลคลองขุด ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 4 ตำบลคลองขุด สมาชิกสภาเทศบาล เขต 1 และ สมาชิกสภาเทศบาล เขต 2

3.2 วิธีการสุ่มตัวอย่าง

1. แบบเชิงปริมาณ ประชากรคือ ประชาชนที่อาศัยอยู่เฉพาะในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลคลองขุดตั้งแต่หมู่ที่ 1 ถึงหมู่ที่ 7 อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำนวน 18,947 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของประชากรโดยใช้สูตรของ Taro Yamane (1973, p.48) กำหนดให้มีความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างร้อยละ 5 หรือ 0.05 สูตรในการคำนวณหาประชากรกลุ่มตัวอย่าง (บุญชม ศรีสะอาด, 2535, หน้า 120)

$$n = \frac{N}{1 + N(e^2)}$$

เมื่อ n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
 e แทน ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง
 N แทน ขนาดของประชากร

วิธีการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง

$$N = 18,947 \text{ คน}$$

$$e = 0.05$$

ดังนั้น

$$n = \frac{18,947}{1 + 18,947 \times (0.05)^2}$$

$$n = 391.5 \text{ หรือ } 392 \text{ คน}$$

ได้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้เท่ากับ 392 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ ตามสัดส่วนตามตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนขนาดประชากรและขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามหมู่บ้าน

ประชาชนตำบลคลองขุด		จำนวน	
หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	บ้านเขาจีน	3,800	79
2	บ้านท่าจีน	1,696	35

3	บ้านเกาะนก	1,892	39
4	บ้านคลองขุด	4,262	88
5	บ้านนาแค	1,273	26
6	บ้านวัดหน้าเมือง	2,588	54
7	บ้านคลองขุดเหนือ	3,436	71
รวม		18,947	392

2. แบบเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 5 คน ได้แก่ นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลคลองขุด กำนันตำบลคลองขุด ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 4 ตำบลคลองขุด สมาชิกสภาเทศบาลเขต 1 และ สมาชิกสภาเทศบาล เขต 2 โดยผู้วิจัยคัดเลือกแบบเจาะจงดังนี้

ตารางที่ 3.2 แสดงรายนามผู้นำชุมชนที่สัมภาษณ์

ที่	รายนาม	ตำแหน่ง
1	นายสุนทร พรหมเมศร์	นายกเทศมนตรีตำบลคลองขุด
2	นายประพันธ์ สุวรรณชนะ	กำนันตำบลคลองขุด
3	นางสาวปิยะลักษณ์ มีบุญ	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 4 ตำบลคลองขุด
4	นายเจริญ หมั่นแก่วัฒนวิจิตร	สมาชิกสภาเทศบาล เขต 1 ตำบลคลองขุด
5	นายสมพร แก้วทนต์	สมาชิกสภาเทศบาล เขต 2 ตำบลคลองขุด

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามเชิงปริมาณและแบบสัมภาษณ์เชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยสร้างโดยทำการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากบทความวิชาการ บทความวิจัย วิทยานิพนธ์และหนังสือตำราต่าง ๆ มาเป็นแนวทางในการจัดทำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เพื่อตอบตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1) แบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบไปด้วย เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ต่อปี เป็นแบบสอบถามแบบที่มีคำตอบให้เลือก

ตอนที่ 2 แบบข้อคำถามเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด เป็นลักษณะของคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ต (Likert) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด มีอยู่ด้วยกัน 4 ด้าน จำนวน 40 ข้อ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนในระดับการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด ตามหลักเกณฑ์การให้คะแนน (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 150) ดังนี้ คือ 5 หมายถึง มีการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด, 4 หมายถึง มีการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์อยู่ในระดับมาก, 3 หมายถึง มีการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์อยู่ในระดับปานกลาง, 2 หมายถึง มีการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์อยู่ในระดับน้อย และ 1 หมายถึง มีการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ของประชาชนในเทศบาลตำบลคลองขุด เป็นแบบลักษณะของคำถามแบบเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นได้โดยอิสระ

2) แบบสัมภาษณ์การวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้ คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 3 แบบสัมภาษณ์ข้อเสนอแนะและแนวทางการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามมีลักษณะปลายปิดและปลายเปิด โดยพัฒนาขึ้นตามกรอบการศึกษาการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล เพื่อใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งมีลักษณะขั้นตอนในการดำเนินการดังต่อไปนี้

1.1 การสร้างเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณได้แก่ การศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยและสรุปเป็นคำนิยามศัพท์ในการวิจัย สร้างแบบสอบถามจากกรอบเนื้อหาในคำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3

ตอนและแบบสอบถามความคิดเห็น แบบสอบถามแบบประมาณค่ามี 5 ระดับ จำนวน 40 ข้อ โดยแต่ละข้อมีช่องคำถามปลายเปิด ไว้สำหรับผู้ตอบคำถามแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างจากข้อคำถาม และนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วส่งให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้งก่อนนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญได้ประเมินความสอดคล้อง

1.2 การทดสอบเครื่องมือได้แก่ นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ตรวจสอบความตรงของเนื้อหาของข้อคำถามแต่ละข้อเพื่อหาค่าความสอดคล้องของสิ่งที่ต้องการวัด โดยการหาค่า IOC จากผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้เกณฑ์การประเมินดังนี้

- +1 หมายถึง แน่ใจว่าสิ่งที่ประเมินสอดคล้องกับเนื้อหา
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าสิ่งที่ประเมินสอดคล้องกับเนื้อหา
- 1 หมายถึง แน่ใจว่าสิ่งที่ประเมินไม่สอดคล้องกับเนื้อหา

1.3 การปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีผลการหาค่าความตรงของแบบประเมินผล โดยผู้เชี่ยวชาญได้ค่าความเที่ยงตรง ทั้งฉบับเท่ากับ 0.978 และความเที่ยงตรงรายข้อ ระหว่าง 0.60-1.00

1.4 ทำหนังสือถึงบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาศกราชเพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล

1.5 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจนำเรียนอาจารย์ที่ปรึกษาหลักและรับทราบและขออนุญาตดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยการทดลองใช้

1.6 ความเชื่อมั่น โดยทดลองเก็บแบบสอบถามกับประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุดที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ทำการตัดข้อคำถามสำหรับข้อคำถามที่มีความเชื่อมั่นรายข้อน้อยกว่า 0.30 (เกริกพงษ์, ส., 2555, หน้า 110)

1.7 ผลการตรวจสอบความความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ปรากฏว่า แบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยมีรายละเอียดของค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเป็นรายด้าน 4 ด้านคือ ด้านอุภูฐานสัมปทา (ความขยันหมั่นเพียร) ด้านอารักขสัมปทา (การรักษาทรัพย์สินให้มั่นคง) ด้านกัลยาณมิตตตา (การคบหากัลยาณมิตร) ด้านสมชีวิตา (การดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม) มีค่าความเชื่อมั่นตามลำดับ

1.8 นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ได้มาจัดพิมพ์ฉบับเต็มเพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลและสัมภาษณ์ มีรายละเอียดดังนี้

2. แบบสัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างโดยพัฒนาขึ้นตามกรอบการศึกษาการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธรรมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล เพื่อใช้เก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญซึ่งมีลักษณะขั้นตอนในการดำเนินการดังต่อไปนี้

2.1 การสร้างเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ การศึกษากรอบแนวคิดในการวิจัยและสรุปเป็นคำนิยามศัพท์ในการวิจัย สร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จำนวน 5 ประเด็นคำถามหลักและนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วส่งให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้งก่อนนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญได้ประเมินความสอดคล้อง

2.2 การทดสอบเครื่องมือ ได้แก่ นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ตรวจสอบความตรงของเนื้อหาของข้อความแต่ละข้อเพื่อหาค่าความสอดคล้องของสิ่งที่ต้องการวัด โดยการหาค่า IOC จากผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้เกณฑ์การประเมินดังนี้

- +1 หมายถึง แน่ใจว่าสิ่งที่ประเมินสอดคล้องกับเนื้อหา
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าสิ่งที่ประเมินสอดคล้องกับเนื้อหา
- 1 หมายถึง แน่ใจว่าสิ่งที่ประเมินไม่สอดคล้องกับเนื้อหา

2.3 การปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีผลการหาค่าความตรงของแบบประเมินผล โดยผู้เชี่ยวชาญได้ค่าความเที่ยงตรงรายข้อระหว่าง 0.60 - 1.00

2.4 ทำหนังสือถึงบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัยเพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล

2.5 ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจรับรองนำเรียนอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมรับทราบและขออนุญาตดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยการทดลองใช้

2.6 นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้มาจัดพิมพ์ฉบับเต็มเพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลและสัมภาษณ์

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลักษณะขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. นำหนังสือแนะนำตัวเองและขออนุญาตเก็บข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย ไปยังสำนักงานเจ้าคณะตำบลคลองขุด กำนันและผู้ใหญ่บ้านตำบลคลองขุด เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการลงพื้นที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและกำหนดวันเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล (บอกวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล)

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณใช้วิธีการส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างโดยตรงและรับแบบสอบถามคืนทางไปรษณีย์ โดยการแจกแบบสอบถามให้ประชาชนกลุ่มตัวอย่างได้ตอบ แต่ก่อนที่จะลงมือตอบแบบสอบถามนั้น ผู้วิจัยจะได้อธิบายให้ประชาชนกลุ่มตัวอย่างนั้นเข้าใจก่อน ๆ จะลงมือตอบแบบสอบถามหรือตอบข้อซักถาม กรณีมีประชาชนกลุ่มตัวอย่างนั้นสงสัยในแบบสอบถาม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างไปทำการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้นำชุมชน จำนวน 5 คน ด้วยตนเองและเก็บรวบรวมข้อมูลตามประเด็นข้อคำถาม ที่กำหนดไว้ในแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง

4. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามคืนด้วยตนเองพร้อมทั้งนำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ได้รับคืนนั้นมาตรวจสอบความสมบูรณ์อีกครั้ง เพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับแบบสอบถามจากประชาชนกลุ่มตัวอย่างแล้วผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดโดยการสร้างข้อมูลลงรหัสและนำข้อมูลมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมการวิเคราะห์ข้อมูลสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคล วิเคราะห์ค่าความถี่ ค่าร้อยละ

2. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย โดยถือเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535, หน้า 210)

ตารางที่ 3.3 แสดงการวิเคราะห์แปลความหมายระดับความเห็น

ค่าเฉลี่ย	แปลความหมาย
4.50-5.00	มีระดับความเห็นด้วยมากที่สุด
3.50-4.49	มีระดับความเห็นด้วยมาก
2.50-3.49	มีระดับความเห็นด้วยปานกลาง
1.50-2.49	มีระดับความเห็นด้วยน้อย
1.00-1.49	มีระดับความเห็นด้วยน้อยที่สุด

3. การเปรียบเทียบการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธรรมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล ตามข้อมูลส่วนบุคคล วิเคราะห์ด้วย Independent sample t-test และ ANOVA

4. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ จากการสัมภาษณ์และคำถามปลายเปิด โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

(1) การจัดระเบียบข้อมูล โดยนำข้อมูลที่ได้จากการจดบันทึก มาจัดกระทำเป็นหมวดหมู่อย่างเป็นระบบ

(2) การวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำข้อมูลที่จัดระเบียบแล้วมาเรียบเรียง ตีความตามหลักตรรกะ และวิเคราะห์เป็นข้อสรุป

3.7 สถิติที่ใช้

สถิติที่ใช้ในการวิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วย โปรแกรม SPSS v.20 (ต้องมีลิขสิทธิ์) โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1) หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) โดยคำนวณจากสูตรดังนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2548, หน้า 135)

$$\text{สูตร } \bar{X} = \frac{\Sigma X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

ΣX แทน ผลรวมของผู้ตอบแบบสอบถาม

N แทน จำนวนประชากร

2) ในการคำนวณค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้สูตรที่ พงษ์รัตน์ ทวีรัตน์ (2548, หน้า 135) ได้อธิบายไว้ สามารถคำนวณได้ตามขั้นตอนและโดยใช้สูตรการคำนวณค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานดังนี้

$$\text{สูตร } S.D. = \sqrt{\frac{N(\Sigma X) - (\Sigma X^2)}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ΣX แทน ผลรวมของข้อมูลทั้งหมด

ΣX^2 แทน ผลรวมของกำลังสองของข้อมูลทั้งหมด

N แทน จำนวนข้อมูล

3) ในการคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) สำหรับหาค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา ของแบบสอบถาม โดยคำนวณจากสูตร ดังนี้ (พงษ์รัตน์ ทวีรัตน์, 2548, หน้า 98)

$$\text{สูตร } IOC = \frac{\Sigma R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้อง

ΣR แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็น
ของผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

4) ในการคำนวณค่าความยากง่าย (Difficulty Index) และ ค่าอำนาจจำแนก (Discriminatory Power) ของแบบสอบถามโดยใช้สูตรดังนี้ (พงษ์รัตน์ ทวีรัตน์, 2548, หน้า 112)

$$\text{สูตร } P = \frac{R}{N}$$

เมื่อ P แทน ค่าความยากง่ายของแบบสอบถาม

R แทน จำนวนประชาชนที่ตอบแบบสอบถาม

N แทน จำนวนประชาชนที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

5) ในการคำนวณ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้สูตร KR-20 (Kuder-Richardson Formula 20) เป็นวิธีที่นิยมใช้ในการหาค่าความเชื่อมั่นสำหรับแบบสอบถามที่มีคำถามชนิดเลือกตอบ (Dichotomous items) เช่น ใช่/ไม่ใช่ หรือ ถูก/ผิด

สูตร

$$KR_{20} = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum p_i q_i}{\sigma_T^2} \right)$$

โดยที่

- KR_{20} = ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
- k = จำนวนข้อสอบทั้งหมด
- p_i = สัดส่วนของผู้ตอบที่ตอบถูกในข้อนั้น ($p_i = \frac{R_i}{N}$)
- q_i = สัดส่วนของผู้ตอบที่ตอบผิดในข้อนั้น ($q_i = 1 - p_i$)
- $\sum p_i q_i$ = ผลรวมของค่า $p_i q_i$ ของทุกข้อ
- σ_T^2 = ความแปรปรวนของคะแนนรวมของผู้เข้าสอบ

6) ในการทดสอบ ที (t-test) เป็นวิธีทางสถิติที่ใช้ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของสองกลุ่ม เพื่อดูว่าความแตกต่างนั้นเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติหรือไม่ หากเป็น paired t-test (สำหรับการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยในกลุ่มเดียวกันในเวลาต่าง ๆ) (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2540, หน้า 120)

สูตรจะเป็น :

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{s_p^2 \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right)}}, df = n_1 + n_2 - 2$$

เมื่อ $\bar{x}_1$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างแรก

$\bar{x}_2$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่สอง

s_1 แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างแรก

s_2 แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างที่สอง

n_1 แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างแรก

n_2 แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่สอง

7) ในการทดสอบ เอฟ (F-test) เป็นการทดสอบทางสถิติที่ใช้เพื่อเปรียบเทียบความแปรปรวน (variance) ของสองกลุ่มหรือมากกว่า โดยมักใช้ในการวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance: ANOVA) ซึ่งสามารถใช้เพื่อตรวจสอบว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มต่าง ๆ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญหรือไม่ ในกรณีของ ANOVA (Analysis of Variance) สำหรับการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างหลายกลุ่ม ใช้สูตร F-test ดังนี้ (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2540, หน้า 135)

$$F = \frac{S_{\max}^2}{S_{\min}^2} ;$$

$df_1 = n_1 - 1$ เมื่อ n_1 = จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่มีค่า S^2 มีค่ามาก

$df_2 = n_2 - 1$ เมื่อ n_2 = จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่มีค่า S^2 มีค่าน้อย

8) เมื่อพบว่าถ้าปรากฏนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบค่าความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ เป็นวิธีการทดสอบค่าความแตกต่างเป็นรายคู่ (Post-hoc Test) โดยใช้ Scheffé's method (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2540, หน้า 150)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่องการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธรรมมีกตประโยชน์ในเขตเทศบาล ตำบล คลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- 4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.2 ขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความสะดวกในการนำเสนอ แปลผล และความเข้าใจตรงกันในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงกำหนดใช้สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิจัย ดังต่อไปนี้

$\bar{X}$	หมายถึง ค่าเฉลี่ย
SD	หมายถึง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	หมายถึง จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
T	หมายถึง เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม
F	หมายถึง เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยมากกว่า 2 กลุ่ม
SS	หมายถึง ผลรวมกำลังสองของคะแนน
MS	หมายถึง ค่าเฉลี่ยของผลรวมกำลังสองของคะแนน
df	หมายถึง ชั้นแห่งความเป็นอิสระ
P	หมายถึง แสดงค่านัยสำคัญทางสถิติ
*	หมายถึง ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
***	หมายถึง ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

4.2 ขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธรรมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธรรมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำแนกตามข้อมูลทั่วไป แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ผลการรวบรวมข้อเสนอแนะและแนวทางการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธรรมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาล ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	179	45.70
หญิง	213	54.30
รวม	392	100.0

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 54.30 และเป็นเพศชาย มีจำนวน 179 คน คิดเป็นร้อยละ 45.70

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 25 ปี	48	12.20
25-35 ปี	87	22.20
36-45 ปี	66	16.80
46-55 ปี	124	31.60
56-65 ปี	45	11.50
มากกว่า 65 ปี	22	5.60
รวม	392	100.0

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ อายุ 46-55 ปี มีจำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 31.60 รองลงมา ได้แก่ อายุ 25-35 ปี มีจำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 22.20 อายุ 36-45 ปี มีจำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 16.80 อายุต่ำกว่า 25 ปี มีจำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 12.20, อายุ 56-65 ปี มีจำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 11.50 และ อายุมากกว่า 65 ปี มีจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 5.60 น้อยที่สุด ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	223	56.90
ปริญญาตรี	136	34.70
ปริญญาโท	25	6.40
ปริญญาเอก	8	2.00
รวม	392	100.0

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูลผู้ตอบแบบสอบถาม เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาส่วนใหญ่ระดับต่ำกว่าปริญญาตรีมีจำนวน 223 คน คิดเป็นร้อยละ 56.90 รองลงมาได้แก่ ระดับปริญญาตรี มีจำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 34.70, ระดับปริญญาโท มีจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 6.40 และระดับปริญญาเอก มีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.00 น้อยที่สุด ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
นักเรียน/นักศึกษา	36	9.20
รับจ้าง	203	51.80
เกษตรกร/ประมง	32	8.20
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	44	11.20
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	29	7.40
ลูกจ้างประจำ/ชั่วคราว	48	12.20
รวม	392	100.0

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูลผู้ตอบแบบสอบถาม เมื่อจำแนกตามอาชีพ ส่วนใหญ่อาชีพรับจ้าง มีจำนวน 203 คน คิดเป็นร้อยละ 51.80 รองลงมาได้แก่ อาชีพลูกจ้างประจำ/ชั่วคราว มีจำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 12.20 อาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีจำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 11.20 อาชีพนักเรียน/นักศึกษา มีจำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 9.20 อาชีพเกษตรกร/ประมง มีจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 8.20 และอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีจำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 7.40 น้อยที่สุด ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้ต่อปี

รายได้ต่อปี	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10,000 บาท	135	34.40
10,000-50,000 บาท	174	44.40
50,001-100,000 บาท	29	7.40
100,001-200,000 บาท	37	9.40
200,001-300,000 บาท	11	2.80
มากกว่า 300,000 บาท	6	1.50
รวม	392	100.0

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล ผู้ตอบแบบสอบถาม เมื่อจำแนกตามรายได้ต่อปี ส่วนใหญ่รายได้ 10,000-50,000 บาทมีจำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 44.40 รองลงมาได้แก่ รายได้ต่อปีต่ำกว่า 10,000 บาท มีจำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 34.40 รายได้ต่อปี 100,001-200,000 บาท มีจำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 9.40 รายได้ต่อปี 50,001-100,000 บาท มีจำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 7.40 รายได้ต่อปี 200,001-300,000 บาท มีจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 2.80 และรายได้ต่อปี มากกว่า 300,000 บาท มีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.50 น้อยที่สุด ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์
ในเขตเทศบาล ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล โดยรวม

การดำเนินชีวิต ตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์	ระดับการดำเนินชีวิต		
	$\bar{X}$	SD	แปลผล
1. ด้านความขยันหมั่นเพียร	3.58	0.72	มาก
2. ด้านการรักษาทรัพย์สิน	3.45	0.68	ปานกลาง
3. ด้านการคบหากัลยาณมิตร	3.45	0.68	ปานกลาง
4. ด้านการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม	3.44	0.66	ปานกลาง
รวม	3.48	0.69	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.6 พบว่าการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ประชาชนในเทศบาลตำบลคลองขุดมีการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ ด้านความขยันหมั่นเพียรมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.58$) รองลงมาได้แก่ ด้านการรักษาทรัพย์สินและด้านการคบหากัลยาณมิตร มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X}=3.45$) ด้านการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสมมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}=3.44$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล ด้านความขยันหมั่นเพียร

การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ ด้านความขยันหมั่นเพียร (ฐานสัมปทา)	ระดับการดำเนินชีวิต		
	$\bar{X}$	SD	แปลผล
1. ท่านคิดว่าความขยันหมั่นเพียรมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตในเขตเทศบาลของท่าน	3.80	1.00	มาก
2. ท่านมีแผนการทำงานในแต่ละวันเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน	3.71	0.97	มาก
3. ท่านใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เช่น การพัฒนาทักษะหรือการเรียนรู้เพิ่มเติม	3.59	1.00	มาก
4. ท่านมีความพยายามในการประกอบอาชีพหรือสร้างรายได้เพิ่มเติมนอกเหนือจากงานประจำ	3.52	1.00	มาก
5. ท่านคิดว่าปัจจัยทางเศรษฐกิจเป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้ประชาชนในเขตเทศบาลจากความขยันหมั่นเพียร	3.60	0.97	มาก
6. ท่านคิดว่าการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐสามารถช่วยส่งเสริมให้ประชาชนมีความขยันหมั่นเพียรได้	3.50	1.00	มาก
7. ท่านมีความคิดเห็นว่าเทศบาล ชุมชนและครอบครัวมีบทบาทในการปลูกฝังความขยันหมั่นเพียรให้แก่ประชาชน	3.52	0.98	มาก
8. ท่านคิดว่าการมีแบบอย่างที่ดีในสังคมช่วยส่งเสริมให้ประชาชนในเขตเทศบาลมีความขยันหมั่นเพียร	3.48	1.03	มาก
9. ท่านมีวิธีการกระตุ้นให้ตัวเองหรือผู้อื่นเกิดความขยันหมั่นเพียรในการทำงาน	3.52	0.96	มาก
10. ท่านคิดว่าเทศบาลมีข้อเสนอแนะและส่งเสริมให้ประชาชนความขยันหมั่นเพียร	3.50	0.97	มาก
รวม	3.58	0.99	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล ด้านความขยันหมั่นเพียรโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ความขยันหมั่นเพียรมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตในเขตเทศบาลมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.80$) รองลงมาได้แก่ ประชาชนมีแผนการทำงานในแต่ละวันเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}=3.71$) และการมีแบบอย่างที่ดีในสังคมช่วยส่งเสริมให้ประชาชนในเขตเทศบาลมีความขยันหมั่นเพียรมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X}=3.48$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล ด้านการรักษาทรัพย์สินให้มั่นคง

การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ ด้านการรักษาทรัพย์สินให้มั่นคง (อารักขสัมปทา)	ระดับการดำเนินชีวิต		
	$\bar{X}$	SD	แปลผล
1. ท่านเก็บออมเงินหรือเก็บรักษาทรัพย์สิน	3.44	0.99	ปานกลาง
2. ท่านใช้บริการธนาคารหรือสถาบันการเงินในการเก็บรักษาเงิน แลทรัพย์สิน	3.45	1.02	ปานกลาง
3. ท่านมีการทำประกันหรือประกันทรัพย์สินเพื่อป้องกันความ เสียหาย	3.60	0.98	มาก
4. ท่านมีแนวทางในการป้องกันทรัพย์สินจากการโจรกรรม เช่น ติดตั้งกล้องวงจรปิด ระบบล็อกประตู	3.52	1.01	มาก
5. ท่านแบ่งสัดส่วนรายได้สำหรับค่าใช้จ่าย ออมเงิน และการ ลงทุน	3.40	0.93	ปานกลาง
6. ท่านมีการวางแผนการเงินระยะยาว เช่น การเก็บเงินเพื่อวัย เกษียณ	3.42	0.99	ปานกลาง
7. ท่านเคยประสบปัญหาด้านการรักษาทรัพย์สินหรือการจัด การเงิน	3.43	1.01	ปานกลาง
8. ท่านคิดว่าการศึกษาเกี่ยวกับการเงินและการออมมี ความสำคัญต่อการรักษาทรัพย์สิน	3.40	0.97	ปานกลาง

9. ท่านมีการติดตามข่าวสารเกี่ยวกับเศรษฐกิจและการลงทุน เพื่อช่วยบริหารจัดการทรัพย์สิน	3.34	0.99	ปานกลาง
10. ท่านคิดว่าเทศบาลมีข้อเสนอแนะหรือแนวทางที่ช่วยให้ ประชาชนรักษาทรัพย์สินของตนได้อย่างมั่นคง	3.46	0.96	ปานกลาง
รวม	3.45	0.99	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.8 พบว่า การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล ด้านการรักษาทรัพย์สินให้มั่นคง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.45$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า การทำประกันหรือประกันทรัพย์สินเพื่อป้องกันความเสียหายมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.60$) รองลงมาได้แก่ แนวทางในการป้องกันทรัพย์สินจากการโจรกรรม เช่น ติดตั้งกล้องวงจรปิด ระบบล๊อคประตู ($\bar{X}=3.52$) และการติดตามข่าวสารเกี่ยวกับเศรษฐกิจและการลงทุนเพื่อช่วยบริหารจัดการทรัพย์สินมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X}=3.34$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล ด้านการคบหากัลยาณมิตร

การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ ด้านการคบหากัลยาณมิตร (กัลยาณมิตรตา)	ระดับการดำเนินชีวิต		
	$\bar{X}$	SD	แปลผล
1. ท่านคิดว่านโยบายการบริหารงานของเทศบาลมีผลกระทบใน การเลือกคบหากัลยาณมิตรในเขตเทศบาล	3.42	1.01	ปานกลาง
2. ท่านมีโอกาสได้พบปะทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนบ้าน	3.38	0.94	ปานกลาง
3. ท่านเข้าร่วมโครงการหรือกิจกรรมที่เทศบาลจัดขึ้นเพื่อ เสริมสร้างความสัมพันธ์ในเขตเทศบาล	3.43	0.95	ปานกลาง
4. ท่านมองว่าการมีเครือข่ายกัลยาณมิตรในเขตเทศบาลข้าง ส่งเสริมคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น	3.43	0.99	ปานกลาง
5. ท่านคิดว่าเทศบาลเป็นอุปสรรคที่ทำให้ประชาชนในเขตไม่ สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นกับผู้อื่นได้	3.35	1.03	ปานกลาง

6. ท่านคิดว่าเทศบาลมีบทบาทในการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นให้ประชาชนเข้าร่วมเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน	3.61	0.98	มาก
7. ท่านเชื่อว่าความสามัคคีในเขตเทศบาลมีผลต่อการพัฒนาเทศบาลในด้านเศรษฐกิจและสังคม	3.53	1.01	มาก
8. ท่านมีแนวทางหรือวิธีการที่เหมาะสมในการเลือกคบหากัลยาณมิตรเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งต่อตัวท่านและเขตเทศบาล	3.52	1.01	มาก
9. ท่านมีเคยประสบปัญหาความขัดแย้งในการคบหากัลยาณมิตร	3.41	1.04	ปานกลาง
10. ท่านคิดว่าเทศบาลมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาแนวทางส่งเสริมการคบหากัลยาณมิตรในเขตเทศบาลให้ดียิ่งขึ้น	3.43	1.00	ปานกลาง
รวม	3.45	1.00	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.9 พบว่า การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล ด้านการคบหากัลยาณมิตร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.45$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า เทศบาลมีบทบาทในการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นให้ประชาชนเข้าร่วมเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.61$) รองลงมาได้แก่ ความสามัคคีในเขตเทศบาลมีผลต่อการพัฒนาเทศบาลในด้านเศรษฐกิจและสังคม ($\bar{X}=3.53$) และเทศบาลเป็นอุปสรรคที่ทำให้ประชาชนในเขตไม่สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นกับผู้อื่นมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X}=3.35$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีรัชมักตลประโยชน์ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล ด้านการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม

การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีรัชมักตลประโยชน์ ด้านการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม (สมชีวิตา)	ระดับการดำเนินชีวิต		
	$\bar{X}$	SD	แปลผล
1. ท่านมีวิธีการวางแผนการใช้จ่ายในชีวิตประจำวันเพื่อให้เหมาะสมกับรายได้ของตนเอง	3.44	0.96	ปานกลาง
2. ท่านให้ความสำคัญกับการดูแลสุขภาพและการออกกำลังกายในชีวิตประจำวัน	3.41	0.99	ปานกลาง
3. ท่านมีการบริโภคอาหารที่ถูกหลักโภชนาการและเหมาะสมกับสุขภาพของตนเอง	3.45	0.98	ปานกลาง
4. ท่านคิดว่าปัจจัยและนโยบายทางการเมืองเป็นอุปสรรคสำคัญในการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสมในเขตเทศบาลของท่าน	3.47	0.96	ปานกลาง
5. ท่านที่แนวทางในการจัดการเวลาระหว่างงาน อาชีพและชีวิตส่วนตัวเพื่อให้เกิดความสมดุล	3.39	0.94	ปานกลาง
6. ท่านมีการใช้ทรัพยากรในชีวิตประจำวัน เช่น น้ำ ไฟฟ้าและอาหารอย่างคุ้มค่าและประหยัด	3.37	0.97	ปานกลาง
7. ท่านมีโอกาสเข้าถึงบริการสาธารณะที่เทศบาลจัดสร้างขึ้น เช่น ศูนย์สาธารณสุขหรือสถานที่ออกกำลังกาย ได้สะดวก	3.46	1.02	ปานกลาง
8. ท่านคิดว่าคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาล เช่น อากาศ สะอาดในพื้นที่สีเขียว มีผลต่อการดำรงชีวิต	3.55	0.97	มาก
9. ท่านมีแนวทางในการพัฒนาทักษะหรือความรู้เพิ่มเติม เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตของตนเองให้ดีขึ้น	3.49	0.98	ปานกลาง
10. ท่านคิดว่าเทศบาลมีข้อเสนอแนะเพื่อช่วยส่งเสริมการดำรงชีวิตที่เหมาะสมของประชาชนในพื้นที่	3.42	0.98	ปานกลาง
โดยรวม	3.44	0.98	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.10 พบว่า การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาล ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล ด้านการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X}=3.44$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า คุณภาพสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาล เช่น อากาศสะอาดในพื้นที่สีเขียว มีผลต่อการดำรงชีวิต มีค่าเฉลี่ย สูงสุด ($\bar{X}=3.55$) รองลงมาได้แก่ แนวทางในการพัฒนาทักษะหรือความรู้เพิ่มเติมเพื่อส่งเสริมคุณภาพ ชีวิตของตนเองให้ดีขึ้น ($\bar{X}=3.49$) และการใช้ทรัพยากรในชีวิตประจำวัน เช่น น้ำ ไฟฟ้าและอาหาร อย่างคุ้มค่าและประหยัดมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X}=3.37$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขต เทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล

ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาล ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคลได้แก่ เพศ อายุ ระดับ การศึกษา อาชีพและรายได้ต่อปี

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ ในเขตเทศบาล ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล แตกต่างกัน ดังนี้

ตารางที่ 4.11 แสดงผลการเปรียบเทียบการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาล ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำแนกตามเพศ

การดำเนินชีวิตตาม หลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์	เพศ				T	P
	ชาย n = 179		หญิง n = 213			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1. ด้านความขยันหมั่นเพียร	3.49	0.72	3.64	0.70	- 2.019	.044
2. ด้านการรักษาทรัพย์สิน	3.41	0.70	3.47	0.67	- 0.765	.445
3. ด้านการคบหากัลยาณมิตร	3.44	0.69	3.46	0.68	- 0.291	.772
4. ด้านการดำรงชีวิตเหมาะสม	3.46	0.67	3.42	0.66	0.511	.610
รวม	3.45	0.70	3.50	0.68	- 0.461	.468

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล ที่มีเพศต่างกันมีการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาล ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล แตกต่างกัน ดังนี้

ตารางที่ 4.12 แสดงผลการเปรียบเทียบการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำแนกตามอายุ

การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์	แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	P
1. ด้านความขยันหมั่นเพียร	ระหว่างกลุ่ม	14.979	5	2.996	6.222	.000*
	ภายในกลุ่ม	185.846	386	.481		
	รวม	200.825	391			
2. ด้านการรักษาทรัพย์สิน	ระหว่างกลุ่ม	10.470	5	2.094	4.661	.000*
	ภายในกลุ่ม	175.306	386	.454		
	รวม	185.776	391			
3. ด้านการคบหากัลยาณมิตร	ระหว่างกลุ่ม	10.953	5	2.191	4.879	.000*
	ภายในกลุ่ม	173.306	386	.449		
	รวม	184.259	391			
4. ด้านการดำรงชีวิตเหมาะสม	ระหว่างกลุ่ม	10.202	5	2.040	4.809	.000*
	ภายในกลุ่ม	163.787	386	.424		
	รวม	173.990	391			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	11.237	5	2.247	5.799	.000*
	ภายในกลุ่ม	149.599	386	.388		
	รวม	160.832	391			

*มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล ที่มีอายุต่างกันมีการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งในภาพรวมและในแต่ละด้าน โดยเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยภาพรวมการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ พบว่า มีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับตามช่วงอายุคือ ต่ำกว่า 25 ปี ($\bar{X}=3.20$), 26-35 ปี ($\bar{X}=3.28$), 36-45 ปี ($\bar{X}=3.54$), 46-55 ปี ($\bar{X}=3.60$), 56-65 ปี ($\bar{X}=3.64$) และมากกว่า 65 ปี ($\bar{X}=3.62$) โดยค่า $F=5.799$, $P=.000$ แสดงให้เห็นว่า กลุ่มอายุที่แตกต่างกันส่งผลต่อการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในระดับที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าประชาชนในแต่ละกลุ่มอายุมีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันในทุกด้านได้แก่ ด้านความขยันหมั่นเพียร ($F=6.222$, $P=.000$), ด้านการรักษาทรัพย์สิน ($F=4.661$, $P=.000$), ด้านการคบหากัลยณมิตร ($F=4.879$, $P=.000$) และด้านการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม ($F=4.809$, $P=.000$) โดยผลดังกล่าวสะท้อนว่าความแตกต่างของช่วงวัยมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดำเนินชีวิตในแต่ละด้านของหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์อย่างชัดเจน อันเป็นเหตุให้ต้องทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD เพื่อความแตกต่างเชิงลึก ซึ่งผลการเปรียบเทียบรายคู่ได้แสดงไว้ในตารางต่อไป

ตารางที่ 4.13 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาล ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำแนกตามอายุ โดยรวม

อายุ	อายุ						
	ต่ำกว่า 25 ปี	26-35 ปี	36-45 ปี	46-55 ปี	56-65 ปี	มากกว่า 65 ปี	
	$\bar{X}$	3.20	3.28	3.54	3.61	3.64	3.62
ต่ำกว่า 25 ปี	3.20	-	-0.07	-0.34*	-0.40*	-0.44*	-0.41*
25-35 ปี	3.28	-	-	-0.27*	-0.33*	-0.37*	-0.34*
36-45 ปี	3.54	-	-	-	-0.06	-0.10	-0.07
46-55 ปี	3.61	-	-	-	-	-0.04	-0.01
56-65 ปี	3.64	-	-	-	-	-	0.03
มากกว่า 65 ปี	3.62	-	-	-	-	-	-

*มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ค่าเฉลี่ยการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำแนกตามอายุ ($n=392$) มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันตามช่วงอายุ โดยภาพรวมค่าเฉลี่ยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามอายุ กล่าวคือ กลุ่มอายุต่ำกว่า 25 ปีมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X}=3.20$) ขณะที่กลุ่มอายุ 56-65 ปีมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}=3.64$) และกลุ่มอายุมากกว่า 65 ปีมีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกัน ($\bar{X}=3.62$) ผลการเปรียบเทียบรายคู่พบว่าความแตกต่างที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปรากฏชัดในกลุ่มอายุน้อย (ต่ำกว่า 25 ปี และ 26-35 ปี) เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอายุ 36-45 ปี, 46-55 ปี, 56-65 ปี และมากกว่า 65 ปี โดยกลุ่มอายุน้อยมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่ากลุ่มอายุสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้การเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มอายุ 36 ปีขึ้นไปด้วยกันไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ แม้ว่าจะมีค่าความแตกต่างเล็กน้อย สะท้อนให้เห็นว่าประชาชนวัยกลางคนและผู้สูงอายุมีแนวโน้มการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ที่ใกล้เคียงกัน สรุปได้ว่า กลุ่มอายุที่มากกว่ามีแนวโน้มปฏิบัติตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในระดับสูงกว่ากลุ่มอายุน้อยอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะกลุ่มอายุต่ำกว่า 35 ปีซึ่งมีระดับค่าเฉลี่ยต่ำกว่ากลุ่มวัยอื่นอย่างชัดเจน

ตารางที่ 4.14 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาล ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำแนกตามอายุ ด้านความขยันหมั่นเพียร

อายุ	อายุ					
	ต่ำกว่า 25 ปี	26-35 ปี	36-45 ปี	46-55 ปี	56-65 ปี	มากกว่า 65 ปี
$\bar{X}$	3.24	3.56	3.61	3.74	3.74	3.75
ต่ำกว่า 25 ปี	3.24	-	-0.12	-0.37*	-0.50*	-0.51*
25-35 ปี	3.56	-	-	-0.25*	-0.39*	-0.39*
36-45 ปี	3.61	-	-	-	-0.13	-0.14
46-55 ปี	3.74	-	-	-	0.01	-0.01
56-65 ปี	3.74	-	-	-	-	-0.01
มากกว่า 65 ปี	3.75	-	-	-	-	-

*มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ค่าเฉลี่ยการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ด้านความขยันหมั่นเพียรของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำแนกตามอายุ ($n=392$) มีความแตกต่างกันตามช่วงอายุโดยกลุ่มอายุต่ำกว่า 25 ปีมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X}=3.24$) ขณะที่กลุ่มอายุมากกว่า 65 ปีมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}=3.75$) เมื่อพิจารณาด้านความขยันหมั่นเพียร ค่าเฉลี่ยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามอายุ ผลการเปรียบเทียบรายคู่แสดงให้เห็นว่าความแตกต่างที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนใหญ่พบในกลุ่มอายุน้อย (ต่ำกว่า 25 ปี และ 26–35 ปี) เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอายุที่สูงกว่า โดยกลุ่มอายุต่ำกว่า 25 ปีมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่ากลุ่มอายุ 46–55 ปี, 56–65 ปี และมากกว่า 65 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในทำนองเดียวกัน กลุ่มอายุ 26–35 ปีมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่ากลุ่มอายุ 46–55 ปี, 56–65 ปี และมากกว่า 65 ปี อย่างมีนัยสำคัญเช่นกัน ในขณะที่กลุ่มอายุ 36 ปีขึ้นไป ไม่พบความแตกต่างทางสถิติ แม้จะมีค่าความแตกต่างเล็กน้อย ซึ่งสะท้อนว่ากลุ่มวัยกลางคนและผู้สูงอายุมีพฤติกรรมด้านความขยันหมั่นเพียรที่ค่อนข้างใกล้เคียงกัน สรุปได้ว่า กลุ่มอายุที่มากกว่ามีแนวโน้มดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ด้านความขยันหมั่นเพียรมากกว่ากลุ่มอายุน้อย อย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะกลุ่มอายุต่ำกว่า 35 ปีที่มีระดับค่าเฉลี่ยต่ำกว่ากลุ่มวัยกลางคนและผู้สูงอายุอย่างชัดเจน

ตารางที่ 4.15 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาล ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำแนกตามอายุ ด้านการรักษาทรัพย์สิน

อายุ	อายุ					
	ต่ำกว่า 25 ปี	26-35 ปี	36-45 ปี	46-55 ปี	56-65 ปี	มากกว่า 65 ปี
$\bar{X}$	3.22	3.24	3.49	3.55	3.65	3.64
ต่ำกว่า 25 ปี	-	-0.01	-0.27*	-0.33*	-0.43*	-0.42*
25-35 ปี	-	-	-0.26*	-0.32*	-0.41*	-0.40*
36-45 ปี	-	-	-	-0.06	-0.16	-0.15
46-55 ปี	-	-	-	-	-0.10	-0.08
56-65 ปี	-	-	-	-	-	0.01
มากกว่า 65 ปี	-	-	-	-	-	-

*มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ค่าเฉลี่ยการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธรรมิกัตถประโยชน์ด้านการรักษาทรัพย์สินของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำแนกตามอายุ ($n=392$) มีความแตกต่างกันตามช่วงอายุ โดยกลุ่มอายุต่ำกว่า 25 ปีมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X}=3.22$) ขณะที่กลุ่มอายุ 56-65 ปีมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}=3.65$) และกลุ่มอายุมากกว่า 65 ปีมีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกัน ($\bar{X}=3.64$) เมื่อพิจารณาด้านการรักษาทรัพย์สินแสดงให้เห็นว่าค่าเฉลี่ยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามอายุ ผลการเปรียบเทียบรายคู่พบว่า กลุ่มอายุน้อย (ต่ำกว่า 25 ปี และ 26-35 ปี) มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่ากลุ่มอายุที่สูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเฉพาะเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอายุ 36-45 ปี, 46-55 ปี, 56-65 ปี และมากกว่า 65 ปี ในทางตรงกันข้าม การเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มอายุ 36 ปี ขึ้นไปด้วยกันไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แม้ว่าจะมีค่าความแตกต่างเล็กน้อย ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าประชาชนวัยกลางคนและผู้สูงอายุมีพฤติกรรมด้านการรักษาทรัพย์สินใกล้เคียงกัน สรุปได้ว่า กลุ่มอายุมากกว่ามีแนวโน้มดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธรรมิกัตถประโยชน์ด้านการรักษาทรัพย์สินมากกว่ากลุ่มอายุน้อยอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะกลุ่มอายุต่ำกว่า 35 ปีที่มีระดับค่าเฉลี่ยต่ำกว่ากลุ่มวัยอื่นอย่างชัดเจน

ตารางที่ 4.16 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธรรมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาล ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำแนกตามอายุ ด้านการคบหาภักดิ์มิตร

อายุ	อายุ					
	ต่ำกว่า 25 ปี	26-35 ปี	36-45 ปี	46-55 ปี	56-65 ปี	มากกว่า 65 ปี
$\bar{X}$	3.21	3.24	3.50	3.58	3.63	3.58
ต่ำกว่า 25 ปี	3.21	-	-0.03*	-0.29*	-0.37*	-0.42*
25-35 ปี	3.24	-	-0.26*	-0.35*	-0.46*	-0.39*
36-45 ปี	3.50	-	-	-0.09	-0.14	-0.09
46-55 ปี	3.58	-	-	-	-0.05	-0.01
56-65 ปี	3.63	-	-	-	-	0.05
มากกว่า 65 ปี	3.58	-	-	-	-	-

*มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ค่าเฉลี่ยการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ด้านการคบหากัลยณมิตรของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำแนกตามอายุ ($n=392$) มีความแตกต่างกันตามช่วงอายุ โดยกลุ่มอายุต่ำกว่า 25 ปีมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X}=3.21$) ขณะที่กลุ่มอายุ 56-65 ปีมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}=3.63$) ส่วนกลุ่มอายุมากกว่า 65 ปีมีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกับกลุ่มอายุ 46-55 ปี ($\bar{X}=3.58$) ผลการเปรียบเทียบรายคู่พบว่า กลุ่มอายุน้อย (ต่ำกว่า 25 ปี และ 26-35 ปี) มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่ากลุ่มอายุสูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเฉพาะเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอายุ 36-45 ปี, 46-55 ปี, 56-65 ปี และ มากกว่า 65 ปี ในขณะที่การเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มอายุ 36 ปีขึ้นไปไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ แม้ว่าจะมีค่าความแตกต่างเล็กน้อย สะท้อนให้เห็นว่า กลุ่มวัยกลางคนและผู้สูงอายุมีพฤติกรรมด้านการคบหากัลยณมิตรใกล้เคียงกัน สรุปได้ว่า กลุ่มอายุมากกว่ามีแนวโน้มดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ด้านการคบหากัลยณมิตรมากกว่ากลุ่มอายุน้อยอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะกลุ่มอายุต่ำกว่า 35 ปีที่มีระดับค่าเฉลี่ยต่ำกว่ากลุ่มวัยอื่นอย่างชัดเจน

ตารางที่ 4.17 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาล ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำแนกตามอายุ ด้านการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม

อายุ	อายุ					
	ต่ำกว่า 25 ปี	26-35 ปี	36-45 ปี	46-55 ปี	56-65 ปี	มากกว่า 65 ปี
$\bar{X}$	3.15	3.28	3.58	3.55	3.58	3.49
ต่ำกว่า 25 ปี	3.15	-	-0.13	-0.40*	-0.43*	-0.34*
25-35 ปี	3.28	-	-	-0.30*	-0.30*	-0.21
36-45 ปี	3.58	-	-	-0.03	-0.01	-0.09
46-55 ปี	3.55	-	-	-	-0.02	-0.07
56-65 ปี	3.58	-	-	-	-	0.09
มากกว่า 65 ปี	3.49	-	-	-	-	-

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ค่าเฉลี่ยการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ด้านการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำแนกตามอายุ ($n=392$) มีความแตกต่างกันตามช่วงอายุ โดยกลุ่มอายุต่ำกว่า 25 ปี มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X}=3.15$) ขณะที่กลุ่มอายุ 36–45 ปี และ 56–65 ปี มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}=3.58$) ส่วนกลุ่มอายุมากกว่า 65 ปี มีค่าเฉลี่ยลดลงเล็กน้อย ($\bar{X}=3.49$) ผลการเปรียบเทียบรายคู่พบว่ากลุ่มอายุน้อย (ต่ำกว่า 25 ปี และ 26–35 ปี) มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่ากลุ่มอายุที่สูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเฉพาะเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอายุ 36–45 ปี, 46–55 ปี และ 56–65 ปี ในขณะที่การเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มอายุ 36 ปีขึ้นไปไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ แม้ว่าจะมีค่าความแตกต่างเพียงเล็กน้อย สะท้อนให้เห็นว่าประชาชนวัยกลางคนและผู้สูงอายุมีพฤติกรรมด้านการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสมใกล้เคียงกัน สรุปได้ว่า กลุ่มอายุมากกว่ามีแนวโน้มดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสมมากกว่ากลุ่มอายุน้อยอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะกลุ่มอายุต่ำกว่า 35 ปีที่มีระดับค่าเฉลี่ยต่ำกว่ากลุ่มวัยกลางคนและผู้สูงอายุอย่างชัดเจน

สมมติฐานที่ 3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาล ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล แตกต่างกัน ดังนี้

ตารางที่ 4.18 แสดงผลการเปรียบเทียบการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาล ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำแนกตามระดับการศึกษา

การดำเนินชีวิตตาม หลักทฤษฎีธัมมิกัตถ ประโยชน์	แหล่งความ แปรปรวน	SS	Df	MS	F	P
1. ด้านความ ขยันหมั่นเพียร	ระหว่างกลุ่ม	1.259	3	.420	0.816	0.486
	ภายในกลุ่ม	199.556	388	.514		
	รวม	200.825	391			
2. ด้านการรักษา ทรัพย์สิน	ระหว่างกลุ่ม	1.795	3	.598	1.262	0.287
	ภายในกลุ่ม	183.981	388	.474		
	รวม	185.776	391			
3. ด้านการคบหา กัลยาณมิตร	ระหว่างกลุ่ม	0.877	3	.292	0.618	0.604
	ภายในกลุ่ม	183.382	388	.473		
	รวม	184.259	391			
4. ด้านการดำรงชีวิต เหมาะสม	ระหว่างกลุ่ม	1.141	3	.380	0.854	0.465
	ภายในกลุ่ม	172.849	388	.455		
	รวม	173.990	391			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.968	3	.323	0.783	0.504
	ภายในกลุ่ม	159.863	388	.412		
	รวม	160.832	391			

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.18 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำแนกตามระดับการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกด้านที่ศึกษา กล่าวคือ ทั้งในด้านความขยันหมั่นเพียร ($F=0.816$, $P=0.486$) ด้านการรักษาทรัพย์สิน ($F=1.262$,

$P=0.287$) ด้านการคบหากัลยาณมิตร ($F=0.618$, $P=0.604$) และด้านการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม ($F=0.854$, $P=0.465$) รวมถึงค่าเฉลี่ยรวมของการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ ($F=0.783$, $P=0.504$) ไม่แตกต่างกันตามระดับการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่าการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่ดังกล่าวมีความใกล้เคียงกันโดยไม่ขึ้นอยู่กับระดับการศึกษา แต่เป็นผลที่อาจเชื่อมโยงกับปัจจัยทางวัฒนธรรมและการปลูกฝังทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดำรงชีวิตในลักษณะเดียวกันมากกว่าความแตกต่างด้านการศึกษา

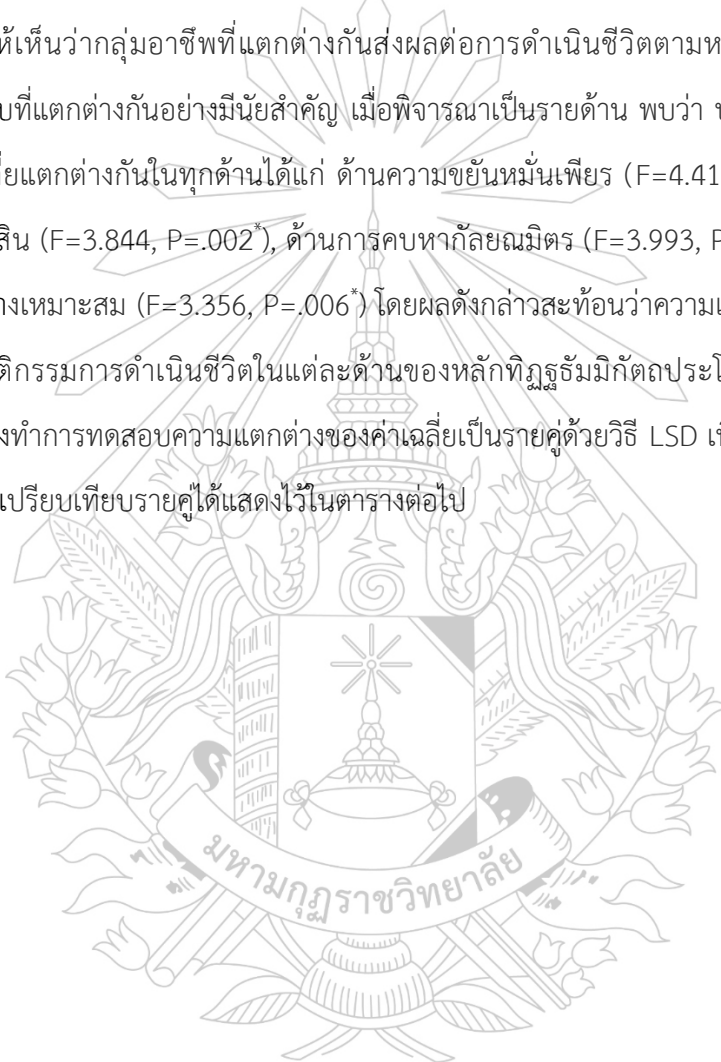
สมมติฐานที่ 4 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาล ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล แตกต่างกัน ดังนี้

ตารางที่ 4.19 แสดงผลการเปรียบเทียบการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาล ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำแนกตามอาชีพ

การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์	แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	P
1. ด้านความขยันหมั่นเพียร	ระหว่างกลุ่ม	10.854	5	2.171	4.411	.001*
	ภายในกลุ่ม	189.971	386	0.492		
	รวม	200.825	391			
2. ด้านการรักษาทรัพย์สิน	ระหว่างกลุ่ม	8.811	5	1.762	3.844	.002*
	ภายในกลุ่ม	176.965	386	0.458		
	รวม	185.776	391			
3. ด้านการคบหากัลยาณมิตร	ระหว่างกลุ่ม	9.063	5	1.813	3.993	.002*
	ภายในกลุ่ม	175.196	386	0.454		
	รวม	184.259	391			
4. ด้านการดำรงชีวิตเหมาะสม	ระหว่างกลุ่ม	7.248	5	1.450	3.356	.006*
	ภายในกลุ่ม	166.741	386	0.432		
	รวม	173.990	391			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	8.635	5	1.727	4.380	.001*
	ภายในกลุ่ม	152.197	386	0.394		
	รวม	160.832	391			

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล ที่มีอายุต่างกันมีการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งในภาพรวมและในแต่ละด้าน โดยเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยภาพรวมการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ พบว่า มีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับตามอาชีพ โดยภาพรวมคือ นักเรียน/นักศึกษา ($\bar{X}$ =3.46), รับจ้าง ($\bar{X}$ =3.48), เกษตรกร/ประมง ($\bar{X}$ =3.65), ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ ($\bar{X}$ =3.29), ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ($\bar{X}$ =3.89) และลูกจ้างประจำ/ชั่วคราว ($\bar{X}$ =3.31) โดยค่า $F=4.380$, $P=.001^*$ แสดงให้เห็นว่ากลุ่มอาชีพที่ต่างกันส่งผลต่อการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในระดับที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนในแต่ละกลุ่มอายุมีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันในทุกด้านได้แก่ ด้านความขยันหมั่นเพียร ($F=4.411$, $P=.001^*$), ด้านการรักษาทรัพย์สิน ($F=3.844$, $P=.002^*$), ด้านการคบหากัลยณมิตร ($F=3.993$, $P=.002^*$) และด้านการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม ($F=3.356$, $P=.006^*$) โดยผลดังกล่าวสะท้อนว่าความแตกต่างของอาชีพมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดำเนินชีวิตในแต่ละด้านของหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์อย่างชัดเจน อันเป็นเหตุให้ต้องทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD เพื่อดูความแตกต่างเชิงลึก ซึ่งผลการเปรียบเทียบรายคู่ได้แสดงไว้ในตารางต่อไป

ตารางที่ 4.20 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาล ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำแนกตามอาชีพ โดยรวม

	$\bar{X}$	อาชีพ					
		นักเรียน/ นักศึกษา	รับจ้าง	เกษตรกร /ประมง	ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	ค้าขาย/ธุรกิจ ส่วนตัว	ลูกจ้างประจำ/ ชั่วคราว
		3.20	3.28	3.54	3.61	3.64	3.62
นักเรียน/นักศึกษา	3.20	-	-0.05	-0.22	0.14	-0.45*	0.12
รับจ้าง	3.28	-	-	-0.17	0.19	-0.41*	0.17
เกษตรกร/ประมง	3.54	-	-	-	0.36*	-0.24	0.33*
ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	3.61	-	-	-	-	-0.59*	-0.03
ค้าขาย/ธุรกิจ ส่วนตัว	3.64	-	-	-	-	-	0.57*
ลูกจ้างประจำ/ ชั่วคราว	3.62	-	-	-	-	-	-

*มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.20 พบว่า ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำแนกตามอาชีพ โดยรวม ($n=392$) มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในบางคู่เปรียบเทียบ กล่าวคือ กลุ่มเกษตรกร/ประมง ($\bar{X}=3.54$) มีค่าเฉลี่ยสูงกว่านักเรียน/นักศึกษา ($\bar{X}=3.20$) และกลุ่มรับจ้าง ($\bar{X} = 3.28$) อย่างมีนัยสำคัญ ขณะที่กลุ่มค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ($\bar{X}=3.64$) มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ ($\bar{X}=3.61$) และสูงกว่ากลุ่มลูกจ้างประจำ/ชั่วคราว ($\bar{X}=3.62$) อย่างมีนัยสำคัญเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ ($\bar{X}=3.61$) มีค่าเฉลี่ยสูงกว่านักเรียน/นักศึกษาและกลุ่มรับจ้างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิเคราะห์นี้สะท้อนให้เห็นว่า อาชีพมีผลต่อการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ โดยเฉพาะกลุ่มเกษตรกร/ประมงและกลุ่มค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัวที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอาชีพอื่น สรุปได้ว่า อาชีพที่มีความมั่นคงทางรายได้และมีลักษณะการดำเนินชีวิตที่ใกล้ชิดกับชุมชน ย่อมส่งผลให้สามารถปฏิบัติหรือยึดหลักทฤษฎีธัมมิกัตถ

ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้มากกว่ากลุ่มที่ยังอยู่ในวัยศึกษาหรือประกอบอาชีพที่ไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจ เช่น รับจ้างหรือทำงานลูกจ้างประจำ/ชั่วคราว

ตารางที่ 4.21 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาล ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำแนกตามอาชีพ ด้านความขยันหมั่นเพียร

	อาชีพ		อาชีพ				
	$\bar{X}$	นักเรียน/ นักศึกษา	รับจ้าง	เกษตรกร/ ประมง	ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	ค้าขาย/ธุรกิจ ส่วนตัว	ลูกจ้างประจำ/ ชั่วคราว
		3.51	3.54	3.75	3.44	4.10	3.44
นักเรียน/นักศึกษา	3.51	-	-0.04	-0.24	0.07	-0.59*	0.07
รับจ้าง	3.54	-	-	-0.20	0.10	-0.55*	0.10
เกษตรกร/ประมง	3.75	-	-	-	0.31	-0.35	0.31
ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	3.44	-	-	-	-	-0.66*	0.01
ค้าขาย/ธุรกิจ	4.10	-	-	-	-	-	0.66*
ส่วนตัว							
ลูกจ้างประจำ/ ชั่วคราว	3.44	-	-	-	-	-	-

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.21 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ด้านความขยันหมั่นเพียรของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล (n=392) พบว่า โดยรวมกลุ่มอาชีพต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางถึงสูง โดยเฉพาะกลุ่มค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัวมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}$ =4.10) รองลงมาคือ กลุ่มเกษตรกร/ประมง ($\bar{X}$ =3.75) และกลุ่มรับจ้าง ($\bar{X}$ =3.54) ในขณะที่กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำได้แก่ ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ ($\bar{X}$ =3.44) และลูกจ้างประจำ/ชั่วคราว ($\bar{X}$ =3.44) ผลการเปรียบเทียบรายคู่พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในบางคู่เปรียบเทียบ ได้แก่ กลุ่มลูกจ้างประจำ/ชั่วคราวมีค่าเฉลี่ยด้านความขยันหมั่นเพียรต่ำกว่านักเรียน/นักศึกษา ($\bar{X}$ =3.51) และกลุ่มรับจ้างอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ กลุ่มข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจยังมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่ากลุ่มค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัวอย่างมีนัยสำคัญ ขณะที่กลุ่มค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัวยังมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มลูกจ้างประจำ/ชั่วคราวอย่างมี

นัยสำคัญเช่นเดียวกัน สรุปได้ว่า ความแตกต่างทางอาชีพมีผลต่อการแสดงออกด้านความขยันหมั่นเพียร โดยกลุ่มที่มีอาชีพค้าขายหรือประกอบธุรกิจส่วนตัวและกลุ่มเกษตรกร/ประมงมักมีค่าเฉลี่ยสูงกว่า อันอาจเนื่องมาจากลักษณะของงานที่ต้องอาศัยความรับผิดชอบ ความต่อเนื่อง และความพยายามในการสร้างผลผลิตหรือรายได้ที่มั่นคง ในขณะที่กลุ่มลูกจ้างประจำ/ชั่วคราวและข้าราชการมีข้อจำกัดด้านโครงสร้างงานและระบบที่กำหนดไว้ชัดเจน ทำให้ค่าเฉลี่ยด้านความขยันหมั่นเพียรอยู่ในระดับต่ำกว่ากลุ่มอาชีพอื่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.22 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายการดำเนินการชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาล ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำแนกตามอาชีพ ด้านการรักษาทรัพย์สิน

อาชีพ	อาชีพ						
	นักเรียน/ นักศึกษา	รับจ้าง	เกษตรกร /ประมง	ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	ค้าขาย/ธุรกิจ ส่วนตัว	ลูกจ้างประจำ/ ชั่วคราว	
$\bar{X}$	3.38	3.46	3.66	3.23	3.80	3.27	
นักเรียน/นักศึกษา	3.38	-	-0.07	-0.28	0.15	-0.42*	0.11
รับจ้าง	3.46	-	-	-0.20	0.23*	-0.34*	0.19
เกษตรกร/ประมง	3.66	-	-	-	0.43*	-0.14	0.39*
ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	3.23	-	-	-	-	-0.57*	-0.04
ค้าขาย/ธุรกิจ	3.80	-	-	-	-	-	0.53*
ส่วนตัว							
ลูกจ้างประจำ/ ชั่วคราว	3.27	-	-	-	-	-	-

*มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.22 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายการดำเนินการชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ด้านการรักษาทรัพย์สินของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล (n=392) พบว่า ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางถึงค่อนข้างสูง โดยกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ กลุ่มค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ($\bar{X}$ =3.80) รองลงมาคือกลุ่มเกษตรกร/ประมง ($\bar{X}$ =3.66) และกลุ่มรับจ้าง ($\bar{X}$ =3.46) ส่วนกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำได้แก่ ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ ($\bar{X}$ =3.23) และลูกจ้างประจำ/ชั่วคราว ($\bar{X}$ =3.27) ผลการเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .05 ในหลายคู่เปรียบเทียบ กล่าวคือ กลุ่มนักเรียน/นักศึกษามีค่าเฉลี่ยต่ำกว่ากลุ่มลูกจ้างประจำ/ชั่วคราวอย่างมีนัยสำคัญ ขณะที่กลุ่มรับจ้างมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มลูกจ้างประจำ/ชั่วคราว แต่ต่ำกว่ากลุ่มค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัวอย่างมีนัยสำคัญเช่นเดียวกัน นอกจากนี้กลุ่มเกษตรกร/ประมงมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจและลูกจ้างประจำ/ชั่วคราวอย่างมีนัยสำคัญ และกลุ่มค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัวก็มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจและกลุ่มลูกจ้างประจำ/ชั่วคราวอย่างมีนัยสำคัญ สรุปได้ว่า ความแตกต่างของอาชีพส่งผลต่อพฤติกรรมการรักษาทรัพย์สินโดยกลุ่มค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัวและกลุ่มเกษตรกร/ประมงมีแนวโน้มให้ความสำคัญต่อการรักษาทรัพย์สินมากกว่ากลุ่มอาชีพอื่น อันอาจเนื่องจากลักษณะอาชีพที่ต้องพึ่งพาการลงทุนและทรัพย์สินในการประกอบอาชีพ จึงมีความจำเป็นต้องดูแลรักษาและจัดการทรัพย์สินอย่างรอบคอบ ในขณะที่กลุ่มข้าราชการและลูกจ้างประจำ/ชั่วคราวซึ่งมีรายได้ประจำและไม่ต้องพึ่งพาการลงทุนด้านทรัพย์สินโดยตรง อาจทำให้การให้ความสำคัญต่อการรักษาทรัพย์สินอยู่ในระดับที่ต่ำกว่ากลุ่มอาชีพอื่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.23 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาล ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำแนกตามอาชีพ ด้านการคบหากัลยาณมิตร

อาชีพ	อาชีพ					
	นักเรียน/นักศึกษา	รับจ้าง	เกษตรกร/ประมง	ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	ลูกจ้างประจำ/ชั่วคราว
$\bar{X}$	3.40	3.46	3.62	3.26	3.58	3.25
นักเรียน/นักศึกษา	3.40	-0.06	-0.02	0.13	-0.46*	0.14
รับจ้าง	3.46	-	-0.15	0.20	-0.39*	0.21
เกษตรกร/ประมง	3.62	-	-	0.34*	-0.24	0.36*
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	3.26	-	-	-	-0.59*	0.01
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	3.58	-	-	-	-	0.60*
ลูกจ้างประจำ/ชั่วคราว	3.25	-	-	-	-	-

*มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.23 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธรรมมิกัตถประโยชน์ด้านการคบหากัลยาณมิตรของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล ($n=392$) พบว่า โดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางถึงค่อนข้างสูง โดยกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ เกษตรกร/ประมง ($\bar{X}=3.62$) รองลงมาคือ กลุ่มค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ($\bar{X}=3.58$) และกลุ่มรับจ้าง ($\bar{X}=3.46$) ส่วนกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำได้แก่ ลูกจ้างประจำ/ชั่วคราว ($\bar{X}=3.25$) และข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ ($\bar{X}=3.26$) ผลการเปรียบเทียบรายคู่พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในหลายคู่เปรียบเทียบ กล่าวคือ นักเรียน/นักศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงกว่าลูกจ้างประจำ/ชั่วคราวอย่างมีนัยสำคัญ ขณะที่กลุ่มรับจ้างมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าลูกจ้างประจำ/ชั่วคราวอย่างมีนัยสำคัญเช่นกัน กลุ่มเกษตรกร/ประมงมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจและลูกจ้างประจำ/ชั่วคราวอย่างมีนัยสำคัญ อีกทั้งกลุ่มค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัวก็มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจและกลุ่มลูกจ้างประจำ/ชั่วคราวอย่างมีนัยสำคัญเช่นเดียวกัน สรุปได้ว่า อาชีพมีอิทธิพลต่อการคบหากัลยาณมิตร โดยกลุ่มเกษตรกร/ประมงและกลุ่มค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัวมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ซึ่งอาจเนื่องมาจากลักษณะการประกอบอาชีพที่ต้องพึ่งพาความสัมพันธ์ทางสังคม การสร้างเครือข่ายและการรักษาความสัมพันธ์กับผู้อื่นเพื่อให้เกิดการช่วยเหลือเกื้อกูล ขณะที่กลุ่มข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจและลูกจ้างประจำ/ชั่วคราวซึ่งมีลักษณะการทำงานที่อยู่ในระบบและมีกรอบการปฏิบัติงานที่ตายตัว อาจทำให้โอกาสในการสร้างและคงไว้ซึ่งเครือข่ายกัลยาณมิตรมีน้อยกว่า ส่งผลให้ค่าเฉลี่ยในด้านนี้ต่ำกว่ากลุ่มอาชีพอื่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.24 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาล ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำแนกตามอาชีพด้านการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม

	อาชีพ	อาชีพ					
		นักเรียน/ นักศึกษา	รับจ้าง	เกษตรกร/ ประมง	ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	ค้าขาย/ธุรกิจ ส่วนตัว	ลูกจ้างประจำ/ ชั่วคราว
$\bar{X}$		3.43	3.46	3.57	3.22	3.78	3.30
นักเรียน/นักศึกษา	3.43	-	-0.02	-0.13	0.22	-0.35*	0.14
รับจ้าง	3.46	-	-	0.24*	-0.31*	0.17	0.13
เกษตรกร/ประมง	3.57	-	-	-	0.35*	-0.21	0.28
ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	3.22	-	-	-	-	-0.57*	-0.07
ค้าขาย/ธุรกิจ ส่วนตัว	3.78	-	-	-	-	-	0.49*
ลูกจ้างประจำ/ ชั่วคราว	3.30	-	-	-	-	-	-

*มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.24 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ด้านการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล ($n=392$) พบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางถึงค่อนข้างสูง โดยกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ($\bar{X}=3.78$) รองลงมาคือ เกษตรกร/ประมง ($\bar{X}=3.57$) และกลุ่มรับจ้าง ($\bar{X}=3.46$) ขณะที่กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำได้แก่ ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ ($\bar{X}=3.22$) และลูกจ้างประจำ/ชั่วคราว ($\bar{X}=3.30$) ผลการเปรียบเทียบรายคู่พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หลายคู่เปรียบเทียบ กล่าวคือ นักเรียน/นักศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงกว่าลูกจ้างประจำ/ชั่วคราวอย่างมีนัยสำคัญ กลุ่มรับจ้างมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ แต่ต่ำกว่ากลุ่มค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัวอย่างมีนัยสำคัญ ขณะที่กลุ่มเกษตรกร/ประมงมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ กลุ่มค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัวยังมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าทั้งข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ และลูกจ้างประจำ/ชั่วคราวอย่างมีนัยสำคัญเช่นเดียวกัน สรุปได้ว่าผลการวิเคราะห์สะท้อนให้เห็นว่า อาชีพมีผลต่อการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม โดยเฉพาะกลุ่มค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัวและกลุ่มเกษตรกร/

ประมงที่มีค่าเฉลี่ยสูง อันอาจมาจากลักษณะงานที่ต้องอาศัยการบริหารจัดการตนเอง การวางแผน การใช้ทรัพยากรและการตัดสินใจที่เหมาะสมต่อการดำรงชีวิตประจำวัน ขณะที่กลุ่มข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจและลูกจ้างประจำ/ชั่วคราวมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่า ซึ่งอาจเกิดจากโครงสร้างการทำงานที่อยู่ภายใต้กฎระเบียบและข้อจำกัดทำให้มีความยืดหยุ่นในการดำรงชีวิตน้อยกว่า จึงสะท้อนถึงความแตกต่างเชิงอาชีพที่ส่งผลต่อการประยุกต์ใช้หลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ด้านนี้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สมมติฐานที่ 5 ประชาชนที่มีรายได้ต่อปีต่างกัน มีการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาล ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล แตกต่างกัน ดังนี้

ตารางที่ 4.25 แสดงผลการเปรียบเทียบการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาล ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำแนกตามรายได้ต่อปี

การดำเนินชีวิตตาม หลักทฤษฎีธัมมิกัตถ ประโยชน์	แหล่งความ แปรปรวน	SS	Df	MS	F	P
1. ด้านความ ขยันหมั่นเพียร	ระหว่างกลุ่ม	16.348	5	3.270	6.842	.000*
	ภายในกลุ่ม	184.477	386	0.478		
	รวม	200.825	391			
2. ด้านการรักษา ทรัพย์สิน	ระหว่างกลุ่ม	13.379	5	2.676	5.991	.000*
	ภายในกลุ่ม	172.397	386	0.447		
	รวม	185.776	391			
3. ด้านการคบหา กัลยาณมิตร	ระหว่างกลุ่ม	13.051	5	2.610	5.885	.000*
	ภายในกลุ่ม	171.208	386	0.444		
	รวม	184.259	391			
4. ด้านการดำรงชีวิต เหมาะสม	ระหว่างกลุ่ม	12.239	5	2.448	5.841	.000*
	ภายในกลุ่ม	161.751	386	0.419		
	รวม	173.990	391			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	13.533	5	2.707	7.092	.000*
	ภายในกลุ่ม	147.299	386	0.382		
	รวม	160.832	391			

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.25 พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล ที่มีอายุต่างกัน มีการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งในภาพรวมและในแต่ละด้าน โดยเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยภาพรวมการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ พบว่า มีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับตามรายได้ต่อปี โดยภาพรวมคือ รายได้ต่อปีน้อยกว่า 10,000 บาท 10,001–50,000 บาท ($\bar{X}$ =3.49), 50,001–100,000 บาท ($\bar{X}$ =3.73), 100,001–200,000 บาท ($\bar{X}$ =2.99), 200,001–300,000 บาท ($\bar{X}$ =3.18) และรายได้ต่อปีมากกว่า 300,000 บาท ($\bar{X}$ =3.18) โดยค่า $F=7.092$, $P=.000^*$ แสดงให้เห็นว่า กลุ่มรายได้ต่อปีที่แตกต่างกันส่งผลต่อการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในระดับที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าประชาชนในแต่ละกลุ่มอายุมีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันในทุกด้าน ได้แก่ ด้านความขยันหมั่นเพียร ($F=6.842$, $P=.000^*$), ด้านการรักษาทรัพย์สิน ($F=5.991$, $P=.000^*$), ด้านการคบหาภักลยมิตร ($F=5.885$, $P=.000^*$) และด้านการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม ($F=5.841$, $P=.000^*$) โดยผลดังกล่าวสะท้อนว่าความแตกต่างของอาชีพ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดำเนินชีวิตในแต่ละด้านของหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์อย่างชัดเจน อันเป็นเหตุให้ต้องทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD เพื่อดูความแตกต่างเชิงลึก ซึ่งผลการเปรียบเทียบรายคู่ได้แสดงไว้ในตารางต่อไป

ตารางที่ 4.26 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาล ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำแนกตามรายได้ต่อปี โดยรวม

ระดับรายได้		ระดับรายได้					
		น้อยกว่า 10,000	10,000- 50,000	50,001- 100,000	100,001- 200,000	200,001- 300,000	มากกว่า 300,000
$\bar{X}$		3.58	3.49	3.73	3.99	3.18	3.18
น้อยกว่า 10,000	3.58	-	0.09	-0.15	0.59*	0.40*	0.40
10,000- 50,000	3.49		-	-0.24	0.50*	0.31	0.31
50,001- 100,000	3.73			-	0.74*	0.55*	-0.55*
100,001- 200,000	3.99				-	-0.19	-0.19
200,001- 300,000	3.18					-	-0.00
มากกว่า 300,000	3.18						-

*มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.26 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำแนกตามรายได้ต่อปี (n=392) พบว่า ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางถึงค่อนข้างสูง โดยกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ผู้ที่มีรายได้ 100,001-200,000 บาทต่อปี ($\bar{X}$ =3.99) รองลงมาคือ กลุ่มที่มีรายได้ 50,001-100,000 บาทต่อปี ($\bar{X}$ =3.73) และกลุ่มที่มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทต่อปี ($\bar{X}$ =3.58) ขณะที่กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้ที่มีรายได้ 200,001-300,000 บาท และมากกว่า 300,000 บาทต่อปี ($\bar{X}$ =3.18 เท่ากัน) ผลการเปรียบเทียบรายคู่พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หลายคู่เปรียบเทียบได้แก่ กลุ่มรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท และ 10,000-50,000 บาท

มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่ากลุ่มรายได้ 100,001–200,000 บาท และกลุ่มรายได้ 200,001–300,000 บาทอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้กลุ่มรายได้ 50,001–100,000 บาทมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่ากลุ่มรายได้ 100,001–200,000 บาท และกลุ่มรายได้ 200,001–300,000 บาทเช่นเดียวกัน แต่กลับมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มรายได้มากกว่า 300,000 บาทอย่างมีนัยสำคัญ สรุปได้ว่า ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าระดับรายได้มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ โดยเฉพาะกลุ่มที่มีรายได้ปานกลางถึงปานกลางค่อนข้างสูง (50,001–200,000 บาท) ที่มีแนวโน้มดำเนินชีวิตตามหลักดังกล่าวสูงกว่ากลุ่มที่มีรายได้สูงมากหรือรายได้ต่ำมาก ซึ่งอาจอธิบายได้ว่า กลุ่มรายได้ปานกลางมีความสมดุลระหว่างทรัพยากรทางเศรษฐกิจและแรงกดดันทางการดำรงชีพ จึงสามารถจัดสรรและปฏิบัติตามหลักการดำเนินชีวิตได้เหมาะสมกว่ากลุ่มที่มีรายได้สูงหรือต่ำเกินไป ทำให้ปรากฏความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในหลายคู่เปรียบเทียบ

ตารางที่ 4.27 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาล ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำแนกตามรายได้ต่อปี ด้านความขยันหมั่นเพียร

ระดับรายได้	ระดับรายได้					
	น้อยกว่า	10,000–	50,001–	100,001–	200,001–	มากกว่า
	10,000	50,000	100,000	200,000	300,000	300,000
$\bar{X}$	3.66	3.59	3.88	3.03	3.20	3.47
น้อยกว่า 10,000	3.66	-	0.07	-0.22	0.63*	0.44*
10,000–50,000	3.59	-	-0.29*	0.56*	0.40	0.13
50,001–100,000	3.88	-	-	0.85*	0.67*	0.42
100,001–200,000	3.03	-	-	-	-0.17	-0.43
200,001–300,000	3.20	-	-	-	-	-0.27

มากกว่า	3.47	-	-	-	-	-	-
300,000							

*มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.27 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ ด้านความขยันหมั่นเพียรของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำแนกตามรายได้ต่อปี ($n=392$) พบว่า กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ผู้ที่มีรายได้ 50,001–100,000 บาทต่อปี ($\bar{X}=3.88$) รองลงมาคือ กลุ่มรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท ($\bar{X}=3.66$) และกลุ่มรายได้ 10,000–50,000 บาท ($\bar{X}=3.59$) ในขณะที่กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดได้แก่ ผู้ที่มีรายได้ 100,001–200,000 บาท ($\bar{X}=3.03$) รองลงมาคือ รายได้ 200,001–300,000 บาท ($\bar{X}=3.20$) และมากกว่า 300,000 บาท ($\bar{X}=3.47$) ผลการเปรียบเทียบรายคู่พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หลายคู่ได้แก่ กลุ่มรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มที่มีรายได้ 100,001–200,000 บาท และ 200,001–300,000 บาทอย่างมีนัยสำคัญ เช่นเดียวกับกลุ่มรายได้ 10,000–50,000 บาทที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่ม 100,001–200,000 บาท และ 200,001–300,000 บาทอย่างมีนัยสำคัญเช่นเดียวกัน นอกจากนี้กลุ่มที่มีรายได้ 50,001–100,000 บาทมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มรายได้ 100,001–200,000 บาท และ 200,001–300,000 บาทอย่างมีนัยสำคัญด้วย สรุปได้ว่าผลการวิเคราะห์ชี้ให้เห็นว่า กลุ่มประชาชนที่มีรายได้ปานกลางค่อนข้างต่ำถึงปานกลาง (โดยเฉพาะกลุ่ม 50,001–100,000 บาท) มีการดำเนินชีวิตด้านความขยันหมั่นเพียรสูงกว่ากลุ่มที่มีรายได้สูงมากหรือรายได้ในระดับ 100,001–300,000 บาท ซึ่งอาจสะท้อนถึงแรงจูงใจในการทำงานเพื่อสร้างความเป็นช่องทางเศรษฐกิจและการดำรงชีพที่มากกว่า ในขณะที่กลุ่มที่มีรายได้สูงมากหรือต่ำมากอาจมีปัจจัยด้านวิถีชีวิตและโอกาสในการพัฒนาตนเองที่แตกต่างไป จึงส่งผลต่อระดับการขยันหมั่นเพียรที่ลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มรายได้ปานกลางบางกลุ่ม โดยภาพรวมจึงสะท้อนถึงความแตกต่างเชิงรายได้ที่มีผลต่อการประยุกต์ใช้หลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ด้านความขยันหมั่นเพียรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.28 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธรรมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาล ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำแนกตามรายได้ต่อปี ด้านการรักษาทรัพย์สิน

	ระดับรายได้	ระดับรายได้					
		น้อยกว่า	10,000-	50,001-	100,001-	200,001-	มากกว่า
		10,000	50,000	100,000	200,000	300,000	300,000
	$\bar{X}$	3.54	3.45	3.68	3.95	3.22	3.07
น้อยกว่า 10,000	3.54	-	0.73	-0.14	0.95*	0.32	0.48
10,000-50,000	3.45	-	-	-0.21	0.52*	0.25	0.40
50,001-100,000	3.68	-	-	-	0.73*	0.46	0.61*
100,001-200,000	3.95	-	-	-	-	-0.27	-0.12
200,001-300,000	3.22	-	-	-	-	-	-0.15
มากกว่า 300,000	3.07	-	-	-	-	-	-

*มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.28 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธรรมิกัตถประโยชน์ ด้านการรักษาทรัพย์สินของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำแนกตามรายได้ต่อปี ($n=392$) พบว่า กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ผู้ที่มีรายได้ 100,001–200,000 บาท ($\bar{X}=3.95$) รองลงมาคือ กลุ่มรายได้ 50,001–100,000 บาท ($\bar{X}=3.68$) และกลุ่มรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท ($\bar{X}=3.54$) ในขณะที่กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดได้แก่ กลุ่มที่มีรายได้มากกว่า 300,000 บาท ($\bar{X}=3.07$) รองลงมาคือ กลุ่มรายได้ 200,001–300,000 บาท ($\bar{X}=3.22$) และกลุ่มรายได้ 10,000–50,000 บาท ($\bar{X}=3.45$) ผลการเปรียบเทียบรายคู่พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หลายคู่ ได้แก่ กลุ่มรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มที่มี

รายได้ 100,001–200,000 บาทอย่างมีนัยสำคัญ รวมทั้งกลุ่มรายได้ 10,000–50,000 บาทมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่ม 100,001–200,000 บาทเช่นเดียวกัน นอกจากนี้กลุ่มที่มีรายได้ 50,001–100,000 บาทยังมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่ม 200,001–300,000 บาท และมากกว่า 300,000 บาทอย่างมีนัยสำคัญด้วยสรุปได้ว่า ผลการวิเคราะห์ชี้ให้เห็นว่า กลุ่มประชาชนที่มีรายได้ปานกลาง (50,001–100,000 บาท) และกลุ่มที่มีรายได้ค่อนข้างต่ำ (ต่ำกว่า 10,000 บาท และ 10,000–50,000 บาท) มีแนวโน้มให้ความสำคัญต่อการรักษาทรัพย์สินมากกว่ากลุ่มรายได้สูงมาก ซึ่งอาจเป็นเพราะความจำกัดทางด้านรายได้ทำให้ต้องมีการวางแผนและการจัดการที่รอบคอบต่อทรัพย์สินและทรัพยากรที่มีอยู่ในขณะที่กลุ่มที่มีรายได้สูงกว่าอาจมีทางเลือกหรือโอกาสด้านทรัพย์สินมากกว่า จึงส่งผลให้ระดับการตระหนักรู้ในการรักษาทรัพย์สินแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สะท้อนให้เห็นถึงอิทธิพลของรายได้ที่มีต่อการปฏิบัติตามหลักทฤษฎีธรรมาภิบาลประโยชน์ด้านการรักษาทรัพย์สินในวิถีชีวิตประจำวัน

ตารางที่ 4.29 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธรรมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำแนกตามรายได้ต่อปี ด้านการคบหากัลยาณมิตร

ระดับรายได้		ระดับรายได้					
		น้อยกว่า 10,000	10,000- 50,000	50,001- 100,000	100,001- 200,000	200,001- 300,000	มากกว่า 300,000
$\bar{X}$		3.56	3.46	3.71	2.99	3.14	3.10
น้อยกว่า 10,000	3.56	-	0.10	-0.15	0.57*	0.42*	0.46
10,000- 50,000	3.46		-	-0.25	0.47*	0.32	0.36
50,001- 100,000	3.71			-	0.72*	0.57*	0.61*
100,001- 200,000	2.99				-	-0.15	-0.19
200,001- 300,000	3.14					-	0.04
มากกว่า 300,000	3.10						-

*มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.29 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธรรมมิกัตถประโยชน์ ด้านการคบหากัลยาณมิตรของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำแนกตามรายได้ต่อปี ($n=392$) พบว่า กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ กลุ่มที่มีรายได้ 50,001–100,000 บาท ($\bar{X} = 3.71$) รองลงมาคือ กลุ่มรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท ($\bar{X}=3.56$) และกลุ่มรายได้ 10,000–50,000 บาท ($\bar{X}=3.46$) ในขณะที่กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ กลุ่มรายได้ 100,001–200,000 บาท ($\bar{X}=2.99$) รองลงมาคือ กลุ่มรายได้มากกว่า 300,000 บาท ($\bar{X}=3.10$) และกลุ่มรายได้ 200,001–300,000 บาท ($\bar{X}=3.14$) ผลการเปรียบเทียบรายคู่พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หลายคู่ได้แก่ กลุ่มรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มที่

มีรายได้ 100,001–200,000 บาท และ 200,001–300,000 บาทอย่างมีนัยสำคัญ รวมทั้งกลุ่มรายได้ 10,000–50,000 บาทมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มที่มีรายได้ 100,001–200,000 บาทเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ กลุ่มที่มีรายได้ 50,001–100,000 บาทยังมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มรายได้ 100,001–200,000 บาท, 200,001–300,000 บาท และมากกว่า 300,000 บาทอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สรุปได้ว่า ผลการวิเคราะห์ชี้ให้เห็นว่ากลุ่มประชาชนที่มีรายได้ปานกลางและรายได้ต่ำมีแนวโน้มที่จะให้ความสำคัญกับการคบหากัลยาณมิตรหรือการเลือกคบหาผู้คนรอบข้างมากกว่ากลุ่มที่มีรายได้สูง โดยเฉพาะกลุ่มที่มีรายได้ 50,001–100,000 บาทและต่ำกว่า 10,000 บาท ซึ่งอาจสะท้อนให้เห็นถึงความต้องการอาศัยเครือข่ายทางสังคมเพื่อเกื้อกูลกันในชีวิตประจำวัน ในขณะที่กลุ่มที่มีรายได้สูงกลับมีค่าเฉลี่ยด้านนี้ต่ำกว่า อันอาจเกิดจากวิถีชีวิตที่มีความเป็นอิสระมากขึ้นและพึ่งพาตนเองเป็นหลัก มากกว่าการอาศัยเครือข่ายทางสังคมส่งผลให้เกิดความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในมิติด้าน กัลยาณมิตรตามระดับรายได้

ตารางที่ 4.30 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำแนกตามรายได้ต่อปี ด้านการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม

ระดับรายได้		ระดับรายได้					
		น้อยกว่า 10,000	10,000- 50,000	50,001- 100,000	100,001- 200,000	200,001- 300,000	มากกว่า 300,000
$\bar{X}$		3.56	3.45	3.66	2.99	3.17	3.10
น้อยกว่า 10,000	3.56	-	0.12	-0.09	0.57*	0.39	0.46
10,000- 50,000	3.45	-	-	-0.21	0.45*	0.27	0.35
50,001- 100,000	3.66	-	-	-	0.66*	0.48*	0.56
100,001- 200,000	2.99	-	-	-	-	-0.18	-0.11
200,001- 300,000	3.47	-	-	-	-	-	0.07
มากกว่า 300,000	3.10	-	-	-	-	-	-

*มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.30 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ ด้านกัลยาณมิตรของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำแนกตามรายได้ต่อปี (n=392) พบว่า กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ กลุ่มที่มีรายได้ 50,001–100,000 บาท ($\bar{X}$ =3.71) รองลงมาคือ กลุ่มรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท ($\bar{X}$ =3.56) และกลุ่มรายได้ 10,000–50,000 บาท ($\bar{X}$ =3.46) ในขณะที่กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ กลุ่มรายได้ 100,001–200,000 บาท ($\bar{X}$ =2.99) การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ ด้านการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำแนกตามรายได้ต่อปี (n=392) พบว่า กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ กลุ่มที่มีรายได้

50,001–100,000 บาท ($\bar{X}=3.66$) รองลงมาคือ กลุ่มรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท ($\bar{X}=3.56$) และกลุ่มรายได้ 10,000–50,000 บาท ($\bar{X}=3.45$) ขณะที่กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ กลุ่มรายได้ 100,001–200,000 บาท ($\bar{X}=2.99$) รองลงมาคือ กลุ่มที่มีรายได้มากกว่า 300,000 บาท ($\bar{X}=3.10$) และกลุ่มรายได้ 200,001–300,000 บาท ($\bar{X}=3.17$) ผลการเปรียบเทียบรายคู่พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ กลุ่มรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มที่มีรายได้ 100,001–200,000 บาท กลุ่มรายได้ 10,000–50,000 บาทมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มที่มีรายได้ 100,001–200,000 บาท และกลุ่มรายได้ 50,001–100,000 บาทมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มที่มีรายได้ 100,001–200,000 บาทและกลุ่ม 200,001–300,000 บาทอย่างมีนัยสำคัญ สรุปได้ว่าผลการวิเคราะห์ชี้ให้เห็นว่า ประชาชนที่มีรายได้ปานกลางและรายได้ต่ำมีระดับการดำรงชีวิตที่เหมาะสมสูงกว่ากลุ่มที่มีรายได้สูง โดยเฉพาะกลุ่มที่มีรายได้ 50,001–100,000 บาท ซึ่งอาจเนื่องมาจากการจัดการชีวิตประจำวันอย่างรอบคอบและการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าเพื่อความอยู่รอดที่มั่นคง ในขณะที่กลุ่มที่มีรายได้สูงกลับมีระดับการดำรงชีวิตที่เหมาะสมต่ำกว่า อาจเนื่องจากการบริหารจัดการรายได้ที่เปิดโอกาสให้มีการใช้จ่ายที่ไม่รัดกุมหรือเน้นความสะดวกสบายมากกว่าความเหมาะสม จึงทำให้เกิดความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญตามระดับรายได้ในด้านนี้

ตารางที่ 4.31 แสดงการสรุป ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสถิติทดสอบ t/F ของการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธรรมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาล ต.คลองขุด อ.เมือง จ.สตูล

รายการ	n	$\bar{X}$	SD	T/F	P
เพศ					
ชาย	179	3.45	0.66	0.073	.787
หญิง	213	3.50	0.63		
อายุ					
ต่ำกว่า 25 ปี	48	3.21	0.45	5.799	.000*
25-35 ปี	87	3.28	0.50		
36-45 ปี	66	3.54	0.67		
46-55 ปี	124	3.61	0.65		
56-65 ปี	45	3.65	0.81		
มากกว่า 65 ปี	22	3.62	0.66		
ระดับการศึกษา					
ต่ำกว่าปริญญาตรี	223	3.51	0.61	.783	.504
ปริญญาตรี	136	3.43	0.64		
ปริญญาโท	25	3.57	0.89		
ปริญญาเอก	8	3.33	0.71		
อาชีพ					
นักเรียน/นักศึกษา	36	3.43	0.68	4.380	.001*
รับจ้าง	203	3.48	0.56		
เกษตรกร/ประมง	32	3.65	0.85		
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	44	3.29	0.64		
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	29	3.88	0.78		
ลูกจ้างประจำ/ชั่วคราว	48	3.32	0.55		
รายได้ต่อปี					
น้อยกว่า 10,000 บาท	135	3.58	0.61	7.092	.000*
10,001-50,000 บาท	174	3.49	0.61		
50,001-100,000 บาท	29	3.73	0.94		

100,001-200,000 บาท	37	2.99	0.39
200,001-300,000 บาท	11	3.18	0.49
มากกว่า 300,000 บาท	6	3.18	0.25

*มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.31 สามารถสรุปผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมือง จังหวัดสตูล จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและเศรษฐกิจ สรุปได้ว่า ด้านเพศพบว่า เพศชายมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.45 (SD=0.66) และเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 (SD=0.63) โดยผลการทดสอบทางสถิติไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t=0.073$, $p=.787$) แสดงว่าเพศไม่ใช่ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตตามหลักดังกล่าว ในด้านอายุ พบว่า กลุ่มอายุต่ำกว่า 25 ปี มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x}=3.21$, $SD=0.45$) ขณะที่กลุ่มอายุ 56-65 ปี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x}=3.65$, $SD=0.81$) โดยผลการทดสอบพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F=5.799$, $p=.000$) แสดงว่าช่วงอายุมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์อย่างมีนัยสำคัญ สำหรับระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มที่มีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x}=3.51$, $SD=0.61$) ส่วนกลุ่มที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x}=3.33$, $SD=0.71$) อย่างไรก็ตามผลการทดสอบไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F=0.783$, $p=.504$) ด้านอาชีพ พบว่ากลุ่มค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัวมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x}=3.88$, $SD=0.78$) และกลุ่มลูกจ้างประจำ/ชั่วคราวมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x}=3.32$, $SD=0.55$) โดยผลการทดสอบพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F=4.380$, $p=.001$) แสดงว่าอาชีพเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตตามหลักดังกล่าว ในส่วนของรายได้ต่อปีพบว่ากลุ่มที่มีรายได้ระหว่าง 50,001-100,000 บาท มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x}=3.73$, $SD=0.94$) ขณะที่กลุ่มที่มีรายได้ระหว่าง 100,001-200,000 บาท มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x}=2.99$, $SD=0.39$) โดยผลการทดสอบพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F=7.092$, $p=.000$) สะท้อนให้เห็นว่ารายได้ต่อปีมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์อย่างมีนัยสำคัญ ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ อายุ อาชีพและรายได้ต่อปี ในขณะที่เพศและระดับการศึกษาไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญและจากผลการวิเคราะห์เชิงสถิติ พบว่ากลุ่มผู้ที่อยู่ในวัยทำงาน โดยเฉพาะเกษตรกร/ประมง ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัวและลูกจ้างประจำ/ชั่วคราว มีค่าเฉลี่ยของการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์สูงกว่ากลุ่ม

นักเรียน/นักศึกษาและผู้รับจ้างทั่วไป โดยสามารถตีความเชิงพุทธศาสตร์ได้ว่า วัยกลางคนขึ้นไปมักมีประสบการณ์ชีวิต การทำงานและภาระครอบครัวที่ทำให้เกิดความตระหนักในคุณค่าของหลักธรรมด้านการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะข้อ “อุฏฐานสัมปทา” (ความขยันหมั่นเพียร) และ “อารักขสัมปทา” (การรู้จักเก็บรักษาทรัพย์) ซึ่งสัมพันธ์โดยตรงกับการประกอบอาชีพและการบริหารจัดการชีวิตทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ รายได้ระดับกลางซึ่งสะท้อนจากกลุ่มอาชีพข้าราชการ ค้าขาย และลูกจ้างประจำ ช่วยเสริมให้บุคคลมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ส่งผลให้สามารถดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ได้อย่างสมดุล ทั้งในด้านการแสวงหาทรัพย์ การใช้จ่ายอย่างมีเหตุผล และการแบ่งปันเพื่อสังคม (สังคหวัตถุ) ซึ่งสะท้อนมิติ “สมชีวิตา” (การดำรงชีวิตพอเหมาะสม) ได้อย่างชัดเจน ตรงกันข้ามกับกลุ่มที่มีรายได้ไม่แน่นอน เช่น นักเรียน/นักศึกษาและผู้รับจ้างทั่วไป ย่อมมีข้อจำกัดทางเศรษฐกิจที่ทำให้การปฏิบัติตามหลักธรรมดังกล่าวเป็นไปได้ยากกว่า

กล่าวโดยสรุป การที่กลุ่มวัยกลางคนและผู้มีรายได้ระดับกลางถึงสูงมีค่าเฉลี่ยในการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์สูงกว่า สะท้อนให้เห็นว่าหลักธรรมดังกล่าวมิใช่เพียงคำสอนทางศาสนาเท่านั้น แต่ยังเป็นแนวทางที่สอดคล้องกับความเป็นจริงของชีวิตทางเศรษฐกิจและสังคม โดยผู้ที่มีความมั่นคงและประสบการณ์ย่อมสามารถน้อมนำหลักธรรมไปใช้ได้อย่างเป็นรูปธรรมมากกว่า

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะและแนวทางการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ใน

เขตเทศบาล ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

ผลการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อเสนอแนะการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาล ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล ซึ่งผู้วิจัยสามารถสรุปรวบรวมจากแบบสอบถาม ได้ดังนี้

ตารางที่ 4.32 แสดงค่าความถี่ข้อเสนอแนะการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาล ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1. ด้านความขยันหมั่นเพียร (อุฏฐานสัมปทา)	
1.1 ตั้งใจทำงานทุกวัน ไม่ขี้เกียจ ทำงานให้เต็มที่และสม่ำเสมอ	14
1.2 ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค แม้เจอปัญหา ก็พยายามแก้ไขต่อไป ไม่ท้อถอย	8
1.3 เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ พัฒนาตัวเอง ฝึกฝนทักษะและหาความรู้เพิ่มเติม	12

1.4 ช่วยงานชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ร่วมแรงร่วมใจทำงานประโยชน์ของหมู่บ้านหรือชุมชน	7
1.5 สอนและเป็นแบบอย่างให้ลูกหลาน ปลุกฝังให้เด็ก ๆ รู้จักความขยันและความพยายามตั้งแต่เล็ก	6
รวม	47
2. การรักษาทรัพย์สิน (อารักขสัมปทา)	
2.1 ดูแลทรัพย์สินของตัวเองให้ดี ของใช้ เครื่องมือหรือทรัพย์สินส่วนตัว ต้องเก็บรักษาอย่างระมัดระวัง ไม่ปล่อยให้เสียหายหรือสูญหาย	17
2.2 ใช้ของให้คุ้มค่า ใช้สิ่งของทุกชิ้นอย่างประหยัดและถูกวิธีเพื่อให้ของใช้งานได้นาน ไม่ต้องซื้อใหม่บ่อย ๆ	8
2.3 ช่วยกันดูแลของสาธารณะ เช่น ถนน โรงเรียน วัดหรือสวนสาธารณะ ช่วยกันรักษา ไม่ทำให้เสียหายหรือทิ้งขยะ	11
2.4 ระมัดระวังทรัพย์สินของเพื่อนบ้าน หากใช้ร่วมกันหรือยืมของผู้อื่น ต้องดูแลให้ดี และคืนให้ครบถ้วนเหมือนเดิม	6
2.5 สอนลูกหลานให้รู้จักรักษาของ ปลุกฝังเด็ก ๆ ให้รักของ รู้จักเก็บรักษา ใช้อย่างระมัดระวังและไม่ทำของเสียหาย	4
รวม	46
3. ด้านการคบหาภักตมิตร (ภักตมิตรตตตา)	
3.1 คบเพื่อนดี มีความประพฤติดี เลือคบคนที่ซื่อสัตย์ ช่วยเหลือผู้อื่น และไม่ชักชวนไปทำสิ่งไม่ดี	7
3.2 พุดคุยแลกเปลี่ยนสิ่งดี ๆ กัน แบ่งปันความรู้ ประสบการณ์และคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อกัน	14
3.3 ช่วยเหลือกันเมื่อเดือดร้อน อยู่เคียงข้างเพื่อนในยามทุกข์หรือมีปัญหา ให้กำลังใจ และช่วยแก้ปัญหา	6
3.4 ไม่ยุ่งเกี่ยวกับคนชั่วหรือเรื่องเสียหาย ระวังไม่ให้ตัวเองถูกชักนำไปในทางเสียหาย หรือมีเรื่องทะเลาะกับคนไม่ดี	10

3.5 ปลุกฝังเด็ก ๆ ให้คบเพื่อนดี สอนลูกหลานให้รู้จักคบเพื่อนที่มีคุณธรรม เพื่อเป็นแบบอย่างในการใช้ชีวิต	8
รวม	45
4. ด้านการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม (สมชีวิตา)	
4.1 ใช้จ่ายอย่างพอดี ไม่ฟุ่มเฟือย รู้จักเก็บออม และใช้เงินให้เหมาะสมกับรายได้	8
4.2 กินอยู่อย่างพอดีและมีสุขภาพดี กินอาหารพอเหมาะ ออกกำลังกายและพักผ่อนให้เพียงพอ	14
4.3 ทำงานให้สมดุลกับชีวิตส่วนตัว ไม่ทำงานหนักเกินไปจนเหนื่อยล้าหรือสุขภาพ	7
4.4 รักษาความเรียบร้อยและความสะอาดรอบตัว บ้านเรือนและสิ่งแวดล้อมต้องสะอาด ถูกสุขลักษณะ และน่าอยู่	10
4.5 ใช้ชีวิตอย่างมีคุณธรรม ปฏิบัติตนสุจริต เคารพกฎหมายและปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความเมตตา	9
รวม	48

ตารางที่ 4.32 จากการสำรวจข้อเสนอแนะการดำเนินชีวิตตามหลักที่ภุมมมิกัตถประโยชน์ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล (n=392) พบว่า ข้อเสนอแนะสำคัญสามารถจัดแบ่งได้เป็น 4 ด้านหลักดังนี้ (1) ด้านความขยันหมั่นเพียร (อุฏฐานสัมปทา) มีการเน้นการตั้งใจทำงาน ความพยายามไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค การเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการมีส่วนร่วมในงานชุมชน และการปลุกฝังความขยันให้กับลูกหลาน รวมทั้งสิ้น 47 ข้อเสนอแนะ (2) การรักษาทรัพย์สิน (อารักขสัมปทา) มุ่งเน้นการดูแลรักษาทรัพย์สินส่วนตัว การใช้สิ่งของอย่างคุ้มค่า การดูแลรักษาสาธารณสมบัติ ความรับผิดชอบต่อทรัพย์สินผู้อื่น และการสอนบุตรหลานให้รู้จักรักษาของรวมทั้งสิ้น 46 ข้อเสนอแนะ (3) ด้านการคบหากัลยาณมิตร (กัลยาณมิตตตา) ให้ความสำคัญกับการเลือกคบเพื่อนดี การแลกเปลี่ยนสิ่งที่เป็นประโยชน์ การช่วยเหลือเกื้อกูลกันในยามลำบาก การหลีกเลี่ยงคบหาคนพาล และการปลุกฝังบุตรหลานให้คบเพื่อนดี รวมทั้งสิ้น 45 ข้อเสนอแนะ (4) ด้านการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม (สมชีวิตา) เน้นการใช้ชีวิตอย่างพอดีและสมดุล ทั้งในเรื่องการใช้จ่าย

การดูแลสุขภาพ การทำงานให้สมดุลกับครอบครัว การรักษาความสะอาดเรียบร้อย และการดำเนินชีวิตด้วยคุณธรรม รวมทั้งสิ้น 48 ข้อเสนอแนะ

เมื่อนำมาพิจารณาเปรียบเทียบกัน จะเห็นว่า ด้านการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม (สมชีวิตา) ได้รับข้อเสนอแนะมากที่สุด (48 ข้อเสนอแนะ) รองลงมาคือ ด้านความขยันหมั่นเพียร (47), การรักษาทรัพย์สิน (46) และ การคบหากัลยาณมิตร (45) ตามลำดับ สะท้อนให้เห็นว่า ประชาชนในพื้นที่ยังคงให้ความสำคัญกับการใช้ชีวิตอย่างพอดี มีคุณธรรม ควบคู่ไปกับการเพียรพยายามและการดูแลสุขภาพ ทรัพย์สินและความสัมพันธ์ทางสังคม

ผลการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อเสนอแนะการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธรรมมิกัตถประโยชน์ ในเขตเทศบาล ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล ซึ่งผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปสัมภาษณ์ ผู้นำชุมชน ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานวิจัยในครั้งนี้ จำนวน 5 คน ได้แก่

ท่านที่ 1 ได้แก่ นายสุนทร พรหมเมศร์ ตำแหน่ง นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลคลองขุด สถานที่สัมภาษณ์ เทศบาลตำบลคลองขุด ถนนยนตรการกำธร หมู่ที่ 5 ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล 91000 วันเวลาที่สัมภาษณ์ วันอังคาร ที่ 12 เมษายน 2565 เวลา 14.00 น.

ท่านที่ 2 ได้แก่ นายประพันธ์ สุวรรณะ ตำแหน่ง กำนันตำบลคลองขุด สถานที่สัมภาษณ์ ที่ทำการกำนันตำบลคลองขุด ถนนยนตรการกำธร หมู่ที่ 1 ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล 91000 วันเวลาที่สัมภาษณ์ วันอาทิตย์ ที่ 10 เมษายน 2565 เวลา 8.00 น.

ท่านที่ 3 ได้แก่ นางสาวปิยะลักษณ์ มีบุญ ตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 4 สถานที่สัมภาษณ์ ที่ทำการผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 4 ถนนยนตรการกำธร หมู่ที่ 7 ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล 91000 วันเวลาที่สัมภาษณ์ วันอาทิตย์ ที่ 10 เมษายน 2565 เวลา 10.00 น.

ท่านที่ 4 ได้แก่ นายเจริญ หมั่นแก้วแก้ววิจิต ตำแหน่ง สมาชิกสภาเทศบาลตำบลคลองขุด สถานที่สัมภาษณ์ ที่ทำการผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 6 ถนนยนตรการกำธร หมู่ที่ 6 ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล 91000 วันเวลาที่สัมภาษณ์ วันอาทิตย์ ที่ 10 เมษายน 2565 เวลา 14.00 น.

ท่านที่ 5 ได้แก่ นายสมพร แก้วทนต์ ตำแหน่ง สมาชิกสภาเทศบาลตำบลคลองขุด สถานที่สัมภาษณ์ ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน ถนนยนตรการกำธร หมู่ที่ 6 ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล 91000 วันเวลาที่สัมภาษณ์ วันอาทิตย์ ที่ 12 เมษายน 2565 เวลา 16.00 น.

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาล ตำบล คลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล” มีประเด็นที่ศึกษา 4 ประเด็น ได้แก่ (1) ด้านการ ขยันหมั่นเพียร (อุฏฐานสัมปทา) (2) ด้านการรักษาทรัพย์สิน (อารักขสัมปทา) (3) ด้านการคบหา กัลยาณมิตร (กัลยาณมิตตตา) (4) ด้านการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม (สมชีวิตา) ผลการสัมภาษณ์ พบว่า

1) ด้านการขยันหมั่นเพียร (อุฏฐานสัมปทา)

จากผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 5 ท่าน เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถ ประโยชน์ในเขตเทศบาล ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล ในข้อที่ 1 ที่ว่า ท่านคิดว่า ปัจจัยใดบ้างที่ช่วยส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาล ให้ประสบ ความสำเร็จ ในด้านการขยันหมั่นเพียร (อุฏฐานสัมปทา) พบว่า

นายสุนทร พรหมเมศรี ได้กล่าวว่า ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด เรามีการส่งเสริมให้ ประชาชนประกอบอาชีพด้วยความเพียร ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค โดยเทศบาลได้จัดอบรมอาชีพเสริม การพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานและสนับสนุนกลุ่มอาชีพชุมชน เพื่อให้ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ เกิดรายได้ที่มั่นคงและยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับหลักอุฏฐานสัมปทาที่เน้นความเพียรพยายามเป็น พื้นฐานแห่งความสำเร็จ

นายประพันธ์ สุวรรณะ ได้กล่าวว่า ในฐานะกำนัน ผมเห็นว่าชาวตำบลคลองขุดเป็นคนขยัน ตั้งใจทำงาน โดยเฉพาะด้านเกษตร ประมง และการประกอบอาชีพอิสระ หน้าที่ของผมคือการ ประสานกับหน่วยงานราชการและองค์กรท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนการพัฒนาทักษะอาชีพ และช่วยเหลือ กลุ่มอาชีพต่าง ๆ ให้มีโอกาสต่อยอดงานของตนเองได้ ถือเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนยึดหลักความ เพียรพยายาม อันเป็นรากฐานของการสร้างความมั่นคงในชีวิต

นางสาวปิยะลักษณ์ มีบุญ ได้กล่าวว่า ชาวบ้านหมู่ที่ 4 ของเรา ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ เกษตรและรับจ้างทั่วไป ทุกคนมีความขยันและตั้งใจทำงาน ดิฉันในฐานะผู้ใหญ่บ้านได้สนับสนุนการ จัดอบรมอาชีพ เช่น การแปรรูปอาหาร การทอผ้า รวมทั้งเชื่อมโยงโครงการจากเทศบาลและ หน่วยงานต่าง ๆ มาช่วยให้ชาวบ้านได้พัฒนาฝีมือ เพื่อสร้างรายได้เสริมและเพิ่มความมั่นคงในชีวิต

นายเจริญ หมื่นแก้วกล้าวิจิต ได้กล่าวว่า ผมเห็นว่าประชาชนในตำบลคลองขุดมีความเพียรพยายามในการทำงานอยู่แล้ว ไม่ว่าจะเป็นประมง เกษตร หรือการค้าขายย่อย ๆ ในฐานะสมาชิกสภาเทศบาล ผมสนับสนุนการออกข้อบัญญัติและผลักดันโครงการที่ช่วยเพิ่มทักษะอาชีพและสร้างรายได้ เพื่อให้ความเพียรของประชาชนสามารถต่อยอดไปสู่ความมั่นคงในชีวิตได้จริง

นายสมพร แก้วทงศ์ ได้กล่าวว่า ผมเห็นว่าพี่น้องประชาชนในตำบลคลองขุดมีความขยันขันแข็งเป็นทุนเดิม ไม่ว่าจะเป็นทำประมง ทำสวนยางพารา หรือค้าขาย สภาเทศบาลก็พยายามผลักดันโครงการที่ช่วยเพิ่มทักษะและโอกาสทางอาชีพ เช่น การอบรมอาชีพเสริมและการสนับสนุนกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้ความเพียรของชาวบ้านนำไปสู่ผลลัพธ์ที่มั่นคงและยั่งยืน

สรุปการศึกษาข้อมูลจากการสัมภาษณ์ พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุดเป็นผู้มีความขยันหมั่นเพียรในการประกอบอาชีพอยู่แล้ว ไม่ว่าจะเป็นด้านเกษตร ประมง ค้าขายหรืออาชีพอิสระ โดยหน่วยงานท้องถิ่น เช่น เทศบาล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และสภาเทศบาล ต่างมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนและส่งเสริมความเพียรของประชาชน ผ่านการจัดอบรมอาชีพเสริม การพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน การสนับสนุนกลุ่มอาชีพและวิสาหกิจชุมชน รวมถึงการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกเพื่อให้ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ มีรายได้ที่มั่นคงและยั่งยืน อันสอดคล้องกับหลักอุดมการณ์สัมปทาที่เน้นความเพียรพยายามเป็นพื้นฐานของความสำเร็จในชีวิต

2) ด้านการรักษาทรัพย์สิน (อารักขสัมปทา)

จากผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 5 ท่าน เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาล ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล ในข้อที่ 2 ที่ว่า ท่านคิดว่าปัจจัยใดบ้างที่ช่วยส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาล ให้ประสบความสำเร็จ ในด้านการรักษาทรัพย์สิน (อารักขสัมปทา) พบว่า

นายสุนทร พรหมเมศร์ ได้กล่าวว่า ทางเทศบาลได้ให้ความสำคัญต่อการสร้างความตระหนักในเรื่องการใช้จ่ายอย่างประหยัด การออมเงินและการบริหารจัดการทรัพย์สินส่วนบุคคลและครัวเรือน รวมถึงการพัฒนาาระบบสวัสดิการชุมชนและกองทุนต่าง ๆ ที่ช่วยให้ประชาชนสามารถป้องกันความเสี่ยงทางเศรษฐกิจได้ อีกทั้งยังมีมาตรการด้านการป้องกันภัย เช่น กล้องวงจรปิด ไฟฟ้าส่องสว่างสาธารณะ เพื่อคุ้มครองชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

นายประพันธ์ สุวรรณะ ได้กล่าวว่า ชุมชนของเราให้ความสำคัญกับการดูแลทรัพย์สินของตนเองและของส่วนรวม ผมได้ร่วมมือกับผู้ใหญ่บ้าน อปพร. และ ตำรวจในพื้นที่เพื่อเฝ้าระวังความปลอดภัย รวมถึงการรณรงค์ให้ชาวบ้านรู้จักประหยัด ออมเงิน และไม่ใช้จ่ายเกินตัว การป้องกันภัยและการดูแลทรัพย์สินจึงเป็นทั้งเรื่องส่วนบุคคลและเรื่องที่ชุมชนช่วยกันดูแลร่วมกัน

นางสาวปิยะลักษณ์ มีบุญ ได้กล่าวว่า เราได้รณรงค์ให้ชาวบ้านรู้จักการเก็บออม ดูแลรายได้ของครอบครัว ไม่ใช้จ่ายเกินความจำเป็น และมีการร่วมมือกันดูแลทรัพย์สินส่วนรวมในหมู่บ้าน เช่น การจัดเวรยามรักษาความปลอดภัยและการติดตั้งไฟฟ้าส่องสว่างตามจุดเสี่ยง เพื่อป้องกันปัญหาหลักขโมย รวมทั้งการใช้ทรัพยากรหมู่บ้านอย่างคุ้มค่า

นายเจริญ หมีนแก้วกล้าวิจิต ได้กล่าวว่า เรื่องนี้สภาเทศบาลได้ให้ความสำคัญกับการใช้จ่ายงบประมาณอย่างโปร่งใส และการดูแลโครงการที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของประชาชน เช่น ไฟฟ้าส่องสว่างสาธารณะ ระบบกล้องวงจรปิด และโครงการส่งเสริมการออมในชุมชน ผมเชื่อว่าการรักษาทรัพย์สินไม่ใช่แค่เรื่องส่วนตัว แต่เป็นเรื่องส่วนรวมที่เราทุกคนต้องช่วยกัน

นายสมพร แก้วทนต์ ได้กล่าวว่า ในฐานะสมาชิกสภา ผมให้ความสำคัญกับการสร้างความปลอดภัยและการดูแลทรัพย์สินของประชาชน ทั้งการสนับสนุนมาตรการไฟฟ้าส่องสว่าง กล้องวงจรปิด รวมถึงการจัดทำงบประมาณที่โปร่งใสและตรวจสอบได้ นอกจากนี้ยังรณรงค์ให้ครัวเรือนรู้จักการออมและใช้จ่ายอย่างพอเหมาะ เพื่อสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจของครอบครัว

สรุปการศึกษาข้อมูลจากการสัมภาษณ์ พบว่า การรักษาทรัพย์สินในเขตเทศบาลตำบลคลองขุดเป็นทั้งเรื่องของบุคคล ครอบครัวและส่วนรวม โดยเน้น 2 มิติหลักคือ (1) การจัดการด้านเศรษฐกิจในครัวเรือน เช่น การใช้จ่ายอย่างประหยัด การเก็บออมเงิน การไม่ใช้จ่ายเกินตัว และการส่งเสริมการออมผ่านกองทุนหรือโครงการต่าง ๆ เพื่อสร้างความมั่นคงและลดความเสี่ยงทางเศรษฐกิจ (2) การป้องกันภัยและดูแลทรัพย์สินส่วนรวม เช่น การติดตั้งกล้องวงจรปิด ไฟฟ้าส่องสว่าง การจัดเวรยามการทำงานร่วมกับตำรวจและ อปพร. รวมถึงการใช้งบประมาณของเทศบาลอย่างโปร่งใสเพื่อลดปัญหาการลักขโมยและสร้างความปลอดภัยในชุมชน กล่าวได้ว่า แนวทางการรักษาทรัพย์สินในพื้นที่มีทั้งการเสริมสร้างวินัยทางการเงินของประชาชน และการสร้างระบบชุมชนที่เข้มแข็งในการป้องกันภัยและดูแลทรัพย์สินร่วมกัน อันสอดคล้องกับหลัก อารักขสัมปทา ที่เน้นการรักษาและคุ้มครองทรัพย์สินที่หามาได้อย่างถูกต้อง

3) ด้านการคบหากัลยาณมิตร (กัลยาณมิตตตา)

จากผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 5 ท่าน เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล ในข้อที่ 3 ที่ว่า ท่านคิดว่าปัจจัยใดบ้างที่ช่วยส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาลให้ประสบความสำเร็จ ในด้านการคบหากัลยาณมิตร (กัลยาณมิตตตา) พบว่า

นายสุนทร พรหมเมศร์ ได้กล่าวว่า ชุมชนคลองขุดเป็นชุมชนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและศาสนา เราได้ส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ ผ่านกิจกรรมสานสัมพันธ์ชุมชน การจัดโครงการจิตอาสา การบำเพ็ญประโยชน์และการสร้างเครือข่ายเยาวชนคนดีของสังคม เพื่อให้ประชาชนได้คบหาสมาคมกับผู้มีคุณธรรมและเป็นกัลยาณมิตร ซึ่งถือเป็นพื้นฐานในการสร้างสังคมที่เข้มแข็งและมีความสุข

นายประพันธ์ สุวรรณะ ได้กล่าวว่า การอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขเป็นหัวใจสำคัญของชุมชนคลองขุด เรามีความหลากหลายทั้งเชื้อชาติและศาสนา แต่ทุกฝ่ายต่างให้ความเคารพและเกื้อกูลกัน ผมมักจะส่งเสริมให้ชาวบ้านเลือกคบหาคนดี มีคุณธรรม และเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะ เช่น งานบุญ งานจิตอาสา รวมทั้งกิจกรรมเยาวชน เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นในลักษณะของกัลยาณมิตร

นางสาวปิยะลักษณ์ มีบุญ ได้กล่าวว่า หมู่บ้านของเรายึดหลักการอยู่ร่วมกันแบบพี่น้อง ไม่ว่าจะต่างศาสนาหรือต่างวิถีชีวิต ทุกคนต่างให้ความเคารพซึ่งกันและกัน ดิฉันมักส่งเสริมให้ลูกบ้านเข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสา งานบุญ งานประเพณี เพราะสิ่งเหล่านี้ช่วยสร้างความผูกพันและเปิดโอกาสให้ทุกคนได้คบหาคนดี คนที่มีคุณธรรม ซึ่งจะช่วยพัฒนาทั้งตนเองและสังคมโดยรวม

นายเจริญ หมีนแกลวกล้ำวิชิต ผมพยายามส่งเสริมให้ประชาชน โดยเฉพาะเยาวชน เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ เช่น จิตอาสา กีฬา และวัฒนธรรม เพราะสิ่งเหล่านี้ช่วยให้ทุกคนได้พบปะกับผู้มีคุณธรรมและเป็นแบบอย่างที่ดี การมีเพื่อนหรือกัลยาณมิตรที่ดีจะช่วยให้เยาวชนและคนในชุมชนไม่หลงไปในทางที่ผิด และสามารถร่วมมือกันสร้างสังคมที่เข้มแข็งได้

นายสมพร แก้วทนต์ ได้กล่าวว่า สิ่งที่ผมเน้นคือการสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่ดีในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นผู้นำศาสนา เยาวชนหรือกลุ่มจิตอาสา เพราะการคบหาคนดี คนมีคุณธรรม จะเป็นแรงเสริมให้ชุมชนเดินไปในทางที่ถูกต้อง ผมเห็นว่าหากเราสนับสนุนให้ประชาชน โดยเฉพาะเยาวชน ได้มีพื้นที่ในการพบปะกับกัลยาณมิตร ก็จะช่วยลดปัญหาสังคมและสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน

สรุปการศึกษาข้อมูลจากการสัมภาษณ์ พบว่า การคบหากัลยาณมิตรเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด โดยมีสาระสำคัญได้แก่ (1) การอยู่ร่วมกันท่ามกลางความหลากหลาย ชุมชนคลองขุดมีความแตกต่างทางวัฒนธรรมและศาสนา แต่ทุกฝ่ายต่างเคารพและเกื้อกูลกัน ส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในลักษณะสมานฉันท์ (2) กิจกรรมสร้างสัมพันธ์และปลูกฝังคุณธรรม มีกิจกรรมจิตอาสา งานบุญ งานประเพณี กีฬาและวัฒนธรรม รวมถึงการบำเพ็ญประโยชน์ ที่ช่วยสร้างความผูกพันระหว่างคนในชุมชนและเปิดโอกาสให้ได้พบปะกับผู้มีคุณธรรม (3) การสร้างเครือข่ายกัลยาณมิตร มีการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างผู้นำศาสนา เยาวชน และกลุ่มจิตอาสา เพื่อสร้างแบบอย่างที่ดี โดยเฉพาะให้เยาวชนมีเพื่อนที่ดี เป็นกัลยาณมิตร ลดโอกาสในการเบี่ยงเบนไปสู่พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม กล่าวได้ว่า การคบหากัลยาณมิตรในชุมชนคลองขุดไม่เพียงแต่ช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีในระดับบุคคลและครอบครัว แต่ยังเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งของสังคมโดยรวม สอดคล้องกับหลักกัลยาณมิตรตา ที่ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการมีเพื่อนที่ดีเป็นแรงหนุนในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง

4) ด้านการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม (สมชีวิตา)

จากผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 5 ท่าน เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาล ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล ในข้อที่ 4 ที่ว่า ท่านคิดว่าปัจจัยใดบ้างที่ช่วยส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาล ให้ประสบความสำเร็จ ในด้านการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม (สมชีวิตา) พบว่า

นายสุนทร พรหมเมศร์ ได้กล่าวว่า ทางเทศบาลส่งเสริมให้ประชาชนดำรงชีวิตอย่างสมคูล มีรายรับรายจ่ายที่เหมาะสม ไม่ฟุ้งเฟ้อ ใช้ชีวิตเรียบง่ายตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง โดยได้รณรงค์ให้เกิดการบริโภคอย่างพอดี การจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมที่ดี รวมทั้งสนับสนุนกิจกรรมครอบครัวอบอุ่น เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่เหมาะสม เกิดความสุขทั้งในระดับบุคคลและส่วนรวม

นายประพันธ์ สุวรรณะ ได้กล่าวว่า ผมพยายามส่งเสริมให้ประชาชนใช้ชีวิตอย่างพอเพียง ตามแนวพระราชดำริ รู้จักพอดีในรายได้และรายจ่าย ไม่ฟุ้งเฟ้อ ใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย และหันมาใส่ใจสิ่งแวดล้อม เช่น การจัดการขยะ การดูแลพื้นที่สาธารณะ เพื่อให้ชุมชนอยู่ได้อย่างยั่งยืนและเหมาะสม กับวิถีชีวิตในท้องถิ่นของเรา

นางสาวปิยะลักษณ์ มีบุญ ได้กล่าวว่า ดิฉันให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้ชาวบ้านใช้ชีวิตแบบพอเพียง มีรายรับรายจ่ายที่สมดุล ไม่ฟุ่มเฟือย และรู้จักแบ่งปัน ช่วยเหลือกันในยามลำบาก อีกทั้งยังให้ความสำคัญกับการดูแลสิ่งแวดล้อมในหมู่บ้าน เช่น การลดการใช้ถุงพลาสติก การคัดแยกขยะ เพื่อให้ชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนเรียบง่าย เหมาะสมและยั่งยืน

นายเจริญ หมื่นแก้วล้าวิชิต ได้กล่าวว่า ในสภา เรามีแนวทางสนับสนุนให้ประชาชนใช้ชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ไม่ใช่จ่ายเกินตัว และรู้จักรักษาสมดุลในครอบครัว รวมถึงส่งเสริมกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม เช่น การคัดแยกขยะและการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด เพื่อให้การดำรงชีวิตของประชาชนในตำบลคลองขุดเหมาะสมกับสภาพสังคมและสามารถยืนหยัดได้อย่างยั่งยืน

นายสมพร แก้วทนต์ ได้กล่าวว่า การใช้ชีวิตอย่างพอดีตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงเป็นสิ่งสำคัญ ควรใช้จ่ายให้สมดุลกับรายได้และรู้จักแบ่งปันช่วยเหลือกันในชุมชน ทางสภาเทศบาลก็สนับสนุนโครงการด้านสิ่งแวดล้อม เช่น การคัดแยกขยะและการดูแลพื้นที่สีเขียว เพื่อให้ประชาชนดำรงชีวิตอย่างเหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

สรุปการศึกษาข้อมูลจากการสัมภาษณ์ พบว่า ปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด คือการนำหลัก เศรษฐกิจพอเพียง มาปรับใช้ โดยเน้นการดำเนินชีวิตอย่างพอดี สมดุลและไม่ฟุ้งเฟ้อ ซึ่งมีประเด็นสำคัญได้แก่ (1) การจัดการรายรับ-รายจ่ายอย่างเหมาะสม ประชาชนได้รับการส่งเสริมให้ใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย ไม่ใช้จ่ายเกินตัว มีการออม และรักษาสมดุลทางเศรษฐกิจครัวเรือน (2) การดูแลสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรชุมชน มีการรณรงค์เรื่องการคัดแยกขยะ ลดการใช้ถุงพลาสติก การจัดการพื้นที่สาธารณะและพื้นที่สีเขียว เพื่อให้ชุมชนอยู่ได้อย่างยั่งยืน (3) การสร้างคุณภาพชีวิตที่สมดุลและยั่งยืน เน้นการดำเนินชีวิตที่เชื่อมโยงกับการดูแลครอบครัว การช่วยเหลือเกื้อกูลกันในชุมชน และการสนับสนุนกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ กล่าวโดยสรุป การดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม (สมชีวิตา) ในชุมชนคลองขุดถูกผลักดันทั้งจากผู้นำท้องถิ่นและประชาชน โดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง การจัดการสิ่งแวดล้อม และการใช้ชีวิตแบบเรียบง่าย เกิดเป็นพื้นฐานให้ชุมชนมีความสุขและมั่นคงทั้งในระดับครัวเรือนและส่วนรวม

ตารางที่ 4.33 แสดงการสรุปข้อเสนอแนะการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาล ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

การดำเนินชีวิตตามหลัก	
ทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์	ข้อเสนอแนะ
ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด	
1. ด้านการขยันหมั่นเพียร (อุฏฐานสัมปทา)	การขยันหมั่นเพียรเป็นรากฐานสำคัญของการสร้างควมมั่นคงในชีวิต ซึ่งในพื้นที่คลองขุดที่มีศักยภาพทั้งด้านการเกษตร ประมง และการท่องเที่ยวชุมชน ควรส่งเสริมในประเด็นดังนี้ (1) สร้างแหล่งเรียนรู้และพัฒนาทักษะอาชีพ จัดอบรมเชิงปฏิบัติการที่เน้นทักษะที่ตลาดต้องการและสอดคล้องกับทรัพยากรท้องถิ่น เช่น การทำผลิตภัณฑ์ชุมชน (OTOP), การแปรรูปสัตว์น้ำ, การเกษตรยั่งยืน, และการบริการท่องเที่ยวชุมชน (2) ส่งเสริมการรวมกลุ่มอาชีพ สนับสนุนให้ประชาชนรวมกลุ่มกันเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ พัฒนาคุณภาพสินค้า เพิ่มอำนาจการต่อรอง และขยายช่องทางการตลาด เช่น กลุ่มประมงพื้นบ้าน, กลุ่มวิสาหกิจชุมชน, หรือกลุ่มแม่บ้าน (3) สร้างโอกาสในการทำงาน ประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนเพื่อหาตำแหน่งงานหรือสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพอิสระในพื้นที่ รวมถึงสนับสนุนเยาวชนให้เห็นความสำคัญของการประกอบอาชีพสุจริต
2. ด้านการรักษาทรัพย์สิน (อารักขสัมปทา)	การเก็บรักษาทรัพย์สินที่ หามาได้ด้วยความเพียรเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อความมั่นคงในระยะยาว ข้อเสนอแนะมีดังนี้คือ (1) สร้างความรู้ด้านการเงินและการออม จัดโครงการให้ความรู้ด้านการบริหารจัดการหนี้สิน การจัดทำบัญชีครัวเรือนและการออมเพื่อเป้าหมายในอนาคต โดยเน้น

การสร้างความเข้าใจเรื่องการลงทุนที่ถูกต้อง (2) ส่งเสริมความมั่นคงและความปลอดภัยในชุมชน: ปรับปรุงระบบรักษาความปลอดภัยในชุมชน (เช่น การติดตั้งกล้องวงจรปิด, การจัดเวรยามโดยประชาชนร่วมกับเทศบาล) เพื่อป้องกันการโจรกรรมและทรัพย์สินเสียหายจากภัยต่างๆ (3) สนับสนุนการทำประกัน (ภัยและสุขภาพ) ประชาสัมพันธ์และให้ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของการทำประกันภัยทรัพย์สิน และการทำประกันสุขภาพ เพื่อเป็นการคุ้มครองเงินออมไม่ให้เกิดนำไปใช้จ่ายในกรณีที่เกิดเหตุไม่คาดฝัน

3. ด้านการคบหากัลยาณมิตร (กัลยาณมิตตตา)

การมีมิตรที่ดีเป็นปัจจัยสนับสนุนให้ชีวิตก้าวหน้า และช่วยให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในหลักธรรมได้ ข้อเสนอแนะมีดังนี้ คือ (1) ส่งเสริมกิจกรรมสาธารณะและเครือข่ายความร่วมมือ จัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้พบปะและทำความดีร่วมกัน เช่น กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่อชุมชน (ดังเช่น โครงการ "รักษัคลอง รักษาป่า รักษาหอยขาว" ที่เทศบาลจัดอยู่), โครงการจิตอาสา เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและความเชื่อมั่นระหว่างคนในชุมชน (2) สนับสนุนบทบาทของผู้นำชุมชนและองค์กรศาสนา ให้ผู้นำชุมชน, ปราชญ์ชาวบ้าน, และผู้นำศาสนา (อิสลามและพุทธ) เป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิต และทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาหรือผู้ให้คำแนะนำแก่ประชาชนในด้านต่างๆ (3) จัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาปัญหาชีวิตและอาชีพ จัดให้มีช่องทางในการให้คำแนะนำแก่ผู้ประสบปัญหา หรือผู้ที่ต้องการที่ปรึกษาเพื่อให้พวกเขาไม่ตกเป็นเหยื่อของการชักจูงไปในทางที่ผิดหรือการคบคนพาล

4. ด้านการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม (สมชีวิตา)

การใช้ชีวิตอย่างพอดีกับรายได้และฐานะ ไม่ฟุ่มเฟือยเกินตัว หรืออดคัดเกินไป คือความยั่งยืนของชีวิต ข้อเสนอแนะมีดังนี้

คือ (1) วรรณกรรมการใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จัดนิทรรศการและกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับการบริโภค อย่างพอประมาณ การลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น และการพึ่งพา ตนเองในระดับครัวเรือน (เช่น การปลูกผักสวนครัว) (2) สร้าง วัฒนธรรมการบริโภคสินค้าในท้องถิ่น: ส่งเสริมให้ประชาชน หันมาใช้และอุดหนุนสินค้าของชุมชน เพื่อเป็นการกระจาย รายได้และลดค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปซื้อสินค้าจาก ภายนอก (3) พัฒนาพื้นที่สาธารณะและสันทนาการ: ปรับปรุง สวนสาธารณะ, สนามกีฬา, หรือพื้นที่ออกกำลังกาย เพื่อ ส่งเสริมการใช้เวลาว่างอย่างสร้างสรรค์ และลดโอกาสในการ เข้าไปข้องเกี่ยวกับอบายมุข ซึ่งเป็นทางแห่งความเสื่อมของ ทรัพย์

เทศบาลตำบลคลองขุดพร้อมที่จะนำหลักทฤษฎีธัมมิกัตถ ประโยชน์ทั้งสี่ประการนี้ไปประยุกต์ใช้ผ่านโครงการและ กิจกรรมต่าง ๆ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อให้ เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความ มั่นคงของชาวคลองขุดอย่างยั่งยืน

จากตารางที่ 4.33 สามารถสรุปข้อเสนอแนะการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล โดยมีข้อเสนอแนะจากการสัมภาษณ์ผู้นำ 5 ท่าน มุ่งเน้นการส่งเสริมให้ประชาชนชาวคลองขุดมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิต ที่ยั่งยืน โดยแบ่งเป็น 4 ด้านหลักดังนี้

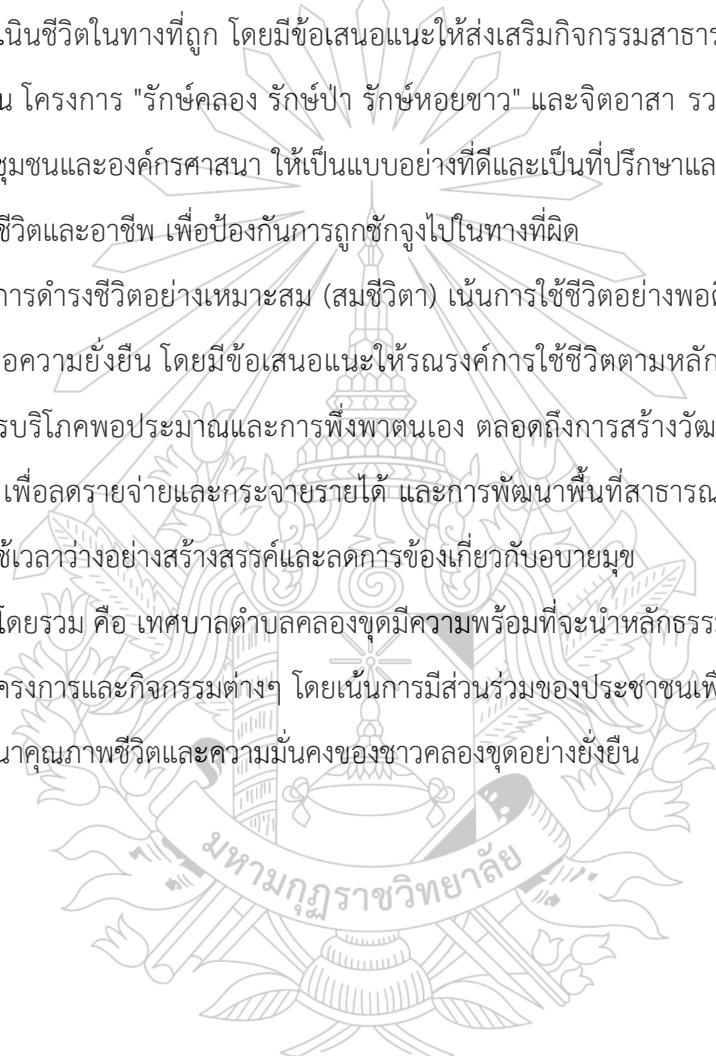
1) ด้านการขยันหมั่นเพียร (อุฏฐานสัมปทา) เน้นการสร้าง ความมั่นคงในชีวิตผ่านการทำงาน โดยมีข้อเสนอแนะให้พัฒนาทักษะอาชีพ ที่สอดคล้องกับศักยภาพท้องถิ่น เช่น OTOP, การแปรรูป สัตว์น้ำ, ท่องเที่ยวชุมชน นอกจากนี้ควรส่งเสริมการรวมกลุ่มอาชีพ เพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองและ การตลาดและสร้างโอกาสในการทำงาน และส่งเสริมค่านิยมการประกอบอาชีพสุจริตแก่เยาวชน

2) ด้านการรักษาทรัพย์สิน (อารักขสัมปทา) เน้นการคุ้มครองและบริหารจัดการทรัพย์สินที่หามาได้ โดยมีข้อเสนอแนะให้สร้างความรู้ด้านการเงินและการออม เน้นการบริหารหนี้สินและการทำบัญชีครัวเรือน ประกอบกับการส่งเสริมความมั่นคงและความปลอดภัยในชุมชน ผ่านการปรับปรุงระบบรักษาความปลอดภัย เช่น กล้องวงจรปิด, เวนรยาม และสนับสนุนการทำประกัน (ภัยและสุขภาพ) เพื่อคุ้มครองเงินออมในกรณีเกิดเหตุไม่คาดฝัน

3) ด้านการคบหากัลยาณมิตร (กัลยาณมิตรตา) เน้นการสร้างสังคมที่มีความสัมพันธ์ที่ดีและสนับสนุนการดำเนินชีวิตในทางที่ถูก โดยมีข้อเสนอแนะให้ส่งเสริมกิจกรรมสาธารณะและเครือข่ายความร่วมมือ เช่น โครงการ "รักษัคลอง รักษัป่า รักษัหอยขาว" และจิตอาสา รวมทั้งการสนับสนุนบทบาทของผู้นำชุมชนและองค์กรศาสนา ให้เป็นแบบอย่างที่ดีและเป็นที่ปรึกษาและการจัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาปัญหาชีวิตและอาชีพ เพื่อป้องกันการถูกชักจูงไปในทางที่ผิด

4) ด้านการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม (สมชีวิตา) เน้นการใช้ชีวิตอย่างพอดี ไม่ฟุ่มเฟือยหรืออัตคัดเกินไป เพื่อความยั่งยืน โดยมีข้อเสนอแนะให้รณรงค์การใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เน้นการบริโภคพอประมาณและการพึ่งพาตนเอง ตลอดจนการสร้างวัฒนธรรมการบริโภคสินค้าในท้องถิ่น เพื่อลดรายจ่ายและกระจายรายได้ และการพัฒนาพื้นที่สาธารณะและสันถนาการเพื่อส่งเสริมการใช้เวลาว่างอย่างสร้างสรรค์และลดการข้องเกี่ยวกับอบายมุข

บทสรุปโดยรวม คือ เทศบาลตำบลคลองขุดมีความพร้อมที่จะนำหลักธรรมทั้งสี่ประการนี้ไปประยุกต์ใช้ผ่านโครงการและกิจกรรมต่างๆ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความมั่นคงของชาวคลองขุดอย่างยั่งยืน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธรรมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาล ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล” มีวัตถุประสงค์การวิจัยคือ 1) เพื่อศึกษาการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธรรมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล 2) เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธรรมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาล ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ต่อปี ดำเนินการวิจัยโดยวิธีการวิจัยแบบผสมมีการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างคือ ประชาชนหมู่บ้านที่ 1-7 ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด จำนวน 392 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ผู้นำชุมชน 5 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบที ค่าสถิติทดสอบเอฟ ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ถ้าพบความแตกต่าง จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของเซฟเฟซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธรรมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล” สรุปได้ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง มีจำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 54.30 อายุ 46–55 ปี มากที่สุด มีจำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 31.60 ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 223 คน มากที่สุด คิดร้อยละ 56.90 อาชีพรับจ้าง จำนวน 203 คน มากที่สุด คิดร้อยละ 51.80 รายได้ต่อปี 10,000-50,000 บาท มากที่สุด มีจำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 44.40

2. การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถเรียงระดับการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาล จากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้

1) การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด ด้านความขยันหมั่นเพียร พบว่า ความขยันหมั่นเพียรมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตในเขตเทศบาล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ ประชาชนมีแผนการทำงานในแต่ละวันเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและการมีแบบอย่างที่ดีในสังคมช่วยส่งเสริมให้ประชาชนในเขตเทศบาลมีความขยันหมั่นเพียรมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

2) การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด ด้านการรักษาทรัพย์สินให้มั่นคง พบว่า การทำประกันหรือประกันทรัพย์สินเพื่อป้องกันความเสียหายมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ แนวทางในการป้องกันทรัพย์สินจากการโจรกรรม เช่นติดตั้งกล้องวงจรปิด ระบบล็อกประตูและการติดตามข่าวสารเกี่ยวกับเศรษฐกิจและการลงทุนเพื่อช่วยบริหารจัดการทรัพย์สินมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

3) การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด ด้านการคบหากัลยาณมิตร พบว่า เทศบาลมีบทบาทในการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นให้ประชาชนเข้าร่วมเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ ความสามัคคีในเขตเทศบาลมีผลต่อการพัฒนาเทศบาลในด้านเศรษฐกิจและสังคมและเทศบาลเป็นอุปสรรคที่ทำให้ประชาชนในเขตไม่สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นกับผู้อื่น มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

4) การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด ด้านการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม พบว่า คุณภาพสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาล เช่น อากาศสะอาดในพื้นที่สีเขียวมีผลต่อการดำรงชีวิตมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ แนวทางในการพัฒนาทักษะหรือความรู้เพิ่มเติมเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตของตนเองให้ดีขึ้น และการใช้ทรัพยากรในชีวิตประจำวัน เช่น น้ำ ไฟฟ้าและอาหารอย่างคุ้มค่าและประหยัด มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

3. การเปรียบเทียบการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาล ตำบล คลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำแนกตามข้อมูลทั่วไป ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1) ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุดที่มีเพศต่างกันมีการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ไม่แตกต่างกัน

2) ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุดที่มีอายุต่างกันมีการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์แตกต่างกัน

3) ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุดที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ ไม่แตกต่างกัน

4) ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุดที่มีอาชีพต่างกันมีการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ แตกต่างกัน

5) ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุดที่มีรายได้ต่อปีต่างกันมีการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ แตกต่างกัน

4. ข้อเสนอแนะการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาลตำบล คลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

ข้อเสนอแนะทั้ง 4 ด้านที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนตำบลคลองขุด สามารถมองได้ว่าเป็นการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ (ประโยชน์ในปัจจุบัน) ที่พระพุทธศาสนาวางไว้เป็นแนวทางการดำเนินชีวิต เพื่อความมั่นคงและความสุขที่แท้จริงของปัจเจกบุคคลและชุมชนดังต่อไปนี้

1) ด้านการขยันหมั่นเพียร (อุฏฐานสัมปทา) ข้อเสนอแนะที่มุ่งพัฒนาทักษะอาชีพ การสร้างงาน และการรวมกลุ่มอาชีพ เป็นการสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจและเสริมศักยภาพของคนในชุมชน อันสะท้อนถึงการใช้ความเพียรและความมุ่งมั่นในการสร้างรายได้อย่างสุจริต และเป็นปัจจัยเกื้อหนุนให้ครัวเรือนมีความมั่นคงในชีวิต

2) ด้านการรักษาทรัพย์สินให้มั่นคง (อารักขสัมปทา) การบริหารจัดการทรัพย์สิน การออม การทำบัญชีครัวเรือนและระบบคุ้มครองความปลอดภัย แสดงถึงการนำหลักการใช้ทรัพยากรอย่างรอบคอบและมีวินัยมาใช้ เป็นกลไกป้องกันความเสี่ยงและสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ ซึ่งช่วยให้ประชาชนสามารถรักษาความมั่งคั่งที่หามาได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

3) ด้านการคบหากัลยาณมิตร (กัลยาณมิตรตา) การส่งเสริมกิจกรรมสาธารณะ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือและการยกระดับบทบาทผู้นำชุมชน องค์การศาสนา เป็นการสร้างทุนทางสังคม ทำให้เกิดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินชีวิตในทางที่ถูกต้อง เป็นพลังทางศีลธรรมและสังคมที่ช่วยป้องกันการเบี่ยงเบน และสร้างความเข้มแข็งของชุมชนโดยรวม

4) ด้านการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม (สมชีวิตา) การใช้ชีวิตพอประมาณตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การบริโภคสินค้าในท้องถิ่นและการพัฒนาพื้นที่สาธารณะเพื่อกิจกรรมสร้างสรรค์ เป็นการจับสมดุลระหว่างรายได้และรายจ่ายทำให้การดำเนินชีวิตเป็นไปอย่างพอดี ไม่ฟุ่มเฟือยหรืออัตคัด และยังส่งเสริมสุขภาวะทั้งกายและจิต

สรุปความว่าเมื่อพิจารณาในภาพรวม ข้อเสนอแนะทั้ง 4 ด้านเป็นการเชื่อมโยงที่สมบูรณ์ระหว่าง การสร้างรายได้ (อู่ฐานสัมปทา) สู่การรักษาและคุ้มครองทรัพย์ (อารักขสัมปทา) เชื่อมโยงไปสู่การมีเครือข่ายสังคมที่ดี (กัลยาณมิตรตา) และการใช้ชีวิตอย่างเหมาะสม (สมชีวิตา) กระบวนการดังกล่าวสะท้อนเป็นวงจรชีวิตแห่งความมั่นคงและความสุข ที่ไม่เพียงตอบโจทย์ด้านเศรษฐกิจ แต่ยังครอบคลุมถึงมิติทางสังคมและคุณธรรม อาจกล่าวได้ว่า การดำเนินชีวิตตามหลัก ทัฎฐธัมมิกัตถประโยชน์ ในทั้ง 4 มิติ มิได้เป็นเพียงข้อปฏิบัติรายด้าน แต่เป็นกรอบคิดเชิงบูรณาการที่ช่วยสร้างความสมดุลระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ทำให้ประชาชนชาวคลองขุดสามารถดำรงชีวิตอย่างมั่นคง มีคุณภาพชีวิตที่ดีและก้าวสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับชุมชน

5.2 อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง “การดำเนินชีวิตตามหลักทัฎฐธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาล ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล” โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อศึกษาการดำเนินชีวิตตามหลักทัฎฐธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาล ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูลและเพื่อเปรียบเทียบการดำเนินชีวิตตามหลักทัฎฐธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาล ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ต่อปี ซึ่งได้นำประเด็นที่น่าสนใจโดยรวมมาอภิปรายผล ดังนี้

การดำเนินชีวิตตามหลักทัฎฐธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุดซึ่งผลการวิจัยพบว่า ระดับการดำเนินชีวิตตามหลักทัฎฐธัมมิกัตถประโยชน์โดยรวมทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบกับงานวิจัยที่ผ่านมาพบว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของอภิสิทธิ์ พรหมศิริ (2565, หน้า

75) พบว่า สภาพการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดอุทัยธานีโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยมีการปฏิบัติที่มากที่สุดคือ ด้านการควบคุมดูแลอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมและสอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูสมุห์ชยानันท์ ฐมธโร (2565) พบว่า ประชาชนในเขตตำบลชิงโค อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลามีการประยุกต์ใช้หลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในการดำเนินชีวิตในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (พระครูสมุห์ชยานันท์, 2565, หน้า 102) ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยส่วนบุคคลและเศรษฐกิจบางประการมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด ได้แก่ อายุ อาชีพและรายได้ต่อปี ขณะที่เพศและระดับการศึกษาไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยกลุ่มวัยกลางคนขึ้นไป รวมถึงผู้ที่ประกอบอาชีพค้าขาย ธุรกิจส่วนตัวและเกษตรกร/ประมงมีค่าเฉลี่ยการดำเนินชีวิตตามหลักดังกล่าวสูงกว่ากลุ่มอื่นเนื่องจากประสบการณ์ชีวิต การระบอบครัวและความมั่นคงทางเศรษฐกิจเอื้อต่อการนำหลักธรรมไปใช้จริง ทั้งในด้านอุฏฐานสัมปทา (ความขยันหมั่นเพียร) และ อารักขสัมปทา (การรู้จักรักษาทรัพย์) ซึ่งสัมพันธ์โดยตรงกับการแสวงหาและการจัดการทรัพย์สิน นอกจากนี้กลุ่มที่มีรายได้ระดับปานกลางยังสะท้อนความสามารถในการดำเนินชีวิตอย่างสมดุล สอดคล้องกับหลัก สมชีวิตา (การดำรงชีวิตพอเหมาะสมควร) ที่เน้นความพอดีและความมั่นคงในครัวเรือน การดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสมในชุมชนคลองขุดได้รับแรงเสริมจากการนำ หลักเศรษฐกิจพอเพียง มาปรับใช้โดยมีประเด็นสำคัญได้แก่ (1) การจัดการรายรับ-รายจ่ายและการออม (2) การดูแลสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรชุมชน (3) การสร้างคุณภาพชีวิตที่สมดุลผ่านการช่วยเหลือเกื้อกูลและกิจกรรมสาธารณะ ทั้งหมดนี้สะท้อนถึงหลัก สมชีวิตา ที่ได้รับการผลักดันจากทั้งผู้นำและประชาชน

การเปรียบเทียบการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาล ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล พบว่า 1. ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุดโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูสมุห์ชยานันท์ ฐมธโร (2565) พบว่า เมื่อทำการเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักดังกล่าว พบว่า ปัจจัยด้านเพศ อายุและอาชีพไม่พบความแตกต่างในการนำไปใช้ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05, 2. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุดโดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่จากการศึกษาของพระครูสมุห์ชยานันท์ (2565, หน้า 102) พบว่าเมื่อทำการเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักดังกล่าวระดับการศึกษามีผลต่อการนำไปใช้ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจากบริบท

พื้นที่ในการศึกษามีความแตกต่างกันออกไป 3. ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด พบว่า มีการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผลการวิจัยตรงกันข้ามกับงานวิจัยของพระครูสมุห์ชยวัฒน์ ฐมมธีโร (2565) พบว่าเมื่อทำการเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักดังกล่าว ปัจจัยด้านเพศ อายุและอาชีพ ไม่พบความแตกต่างในการนำไปใช้ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05, 4. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด พบว่ามีการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผลการวิจัยตรงกันข้ามกับงานวิจัยของพระครูสมุห์ชยวัฒน์ ฐมมธีโร (2565) พบว่าเมื่อทำการเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักดังกล่าว ปัจจัยด้านเพศ อายุและอาชีพไม่พบความแตกต่างในการนำไปใช้ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 เช่นเดียวกัน และ 5. ประชาชนที่มีรายได้ต่อปีต่างกันมีการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด พบว่า มีการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูสมุห์ชยวัฒน์ ฐมมธีโร (2565) พบว่าเมื่อทำการเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักดังกล่าว พบว่า ระดับการศึกษาและรายได้มีผลต่อการนำไปใช้ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

กล่าวโดยสรุป หลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ 4 สามารถเป็น “กรอบคิดบูรณาการ” สำหรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจของประชาชนในชุมชนคลองขุดได้อย่างยั่งยืน โดยมีได้จำกัดเฉพาะมิติส่วนบุคคล หากแต่เป็นเครื่องมือเชิงโครงสร้างที่ช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาท้องถิ่น สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ทั้งด้านการจัดความยากจน ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ การสร้างสังคมคุณธรรมและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในระยะยาว

5.3 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะงานวิจัยเรื่อง “การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล” มีดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิจัยเรื่อง “การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาล ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อให้หน่วยงานภาครัฐ

ภาคท้องถิ่น และองค์กรที่เกี่ยวข้อง นำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน อย่างเป็นระบบ ดังนี้

1) ด้านการส่งเสริมอาชีพและเศรษฐกิจชุมชน ภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควร กำหนดนโยบายสนับสนุนการประกอบอาชีพที่สุจริตและยั่งยืน โดยส่งเสริมการฝึกอบรมทักษะอาชีพ ใหม่ ๆ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น และการสนับสนุนกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้ประชาชนมี ความสามารถในการพึ่งพาตนเองและสอดคล้องกับหลัก *อุฏฐานสัมปทา* (ความขยันหมั่นเพียร)

2) ด้านการสร้างระบบการออมและการบริหารจัดการทรัพย์สิน ควรกำหนดนโยบายที่เอื้อต่อ การสร้างวินัยทางการเงิน เช่น การส่งเสริมกองทุนชุมชน การออมเพื่อการศึกษา หรือกองทุนฉุกเฉิน ในระดับครัวเรือน เพื่อปลูกฝังความตระหนักในการรักษาทรัพย์ (*อารักขสัมปทา*) ลดปัญหาหนี้สิน และสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจในระยะยาว

3) ด้านการพัฒนาสังคมคุณธรรมและเครือข่ายชุมชน ภาครัฐควรสนับสนุนโครงการที่ส่งเสริม ความสัมพันธ์อันดีระหว่างสมาชิกในสังคม เช่น กิจกรรมจิตอาสา งานสาธารณประโยชน์ หรือการ สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างครอบครัว โรงเรียน วัด และชุมชน เพื่อปลูกฝังคุณค่าของ *กัลยาณ มิตรตา* (การมีมิตรดี) อันเป็นรากฐานของสังคมเข้มแข็งและเอื้อต่อการพัฒนาสู่ภาวะจิต

4) ด้านการส่งเสริมความรู้และทักษะการดำเนินชีวิตอย่างพอเหมาะเทศบาลและหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องควรกำหนดนโยบายจัดโครงการอบรมความรู้ด้านการจัดการการเงินส่วนบุคคล การใช้จ่าย อย่างมีเหตุผล และการดำเนินชีวิตอย่างสมดุล เพื่อส่งเสริมหลัก *สมชีวิตา* (การเลี้ยงชีวิตพอเหมาะ) ลดการบริโภคที่เกินจำเป็น และสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน

โดยสรุป ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายดังกล่าวมีความเชื่อมโยงโดยตรงกับหลักทฤษฎีธัมมิกัตถ ประโยชน์ ทั้งสี่ประการ ซึ่งหากได้รับการบูรณาการเข้าสู่การกำหนดนโยบายและการพัฒนาท้องถิ่น จะเป็นแนวทางสำคัญในการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ความเข้มแข็งทางสังคมและการดำเนิน ชีวิตที่สมดุลของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด

2. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

จากการวิจัยเรื่อง “การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาล ตำบล คลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ ดังนี้

1) การขยายกรอบแนวคิดการวิจัย ควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมที่เชื่อมโยงหลักทฤษฎีที่มีกัตถประโยชน์กับแนวคิดทางสังคมศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ และจิตวิทยาสมัยใหม่ เพื่อสร้างกรอบทฤษฎีบูรณาการที่สามารถอธิบายพลวัตการดำเนินชีวิตของประชาชนในบริบทสังคมไทยร่วมสมัย

2) การศึกษาเชิงเปรียบเทียบงานวิจัยในอนาคตควรเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักทฤษฎีที่มีกัตถประโยชน์ระหว่างพื้นที่ที่มีความแตกต่างด้านวัฒนธรรม ศาสนาหรือเศรษฐกิจเพื่อค้นหาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จหรือข้อจำกัดในการดำเนินชีวิตตามหลักดังกล่าว

3) การพัฒนาตัวชี้วัดเชิงประจักษ์ ควรมีการสร้างดัชนีหรือตัวชี้วัดที่สะท้อนระดับการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีที่มีกัตถประโยชน์ของประชาชนในมิติที่ชัดเจน อันจะช่วยให้สามารถวัดผลและประเมินความก้าวหน้าของการพัฒนาในเชิงปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4) การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ควรมีการดำเนินการวิจัยที่เปิดโอกาสให้ประชาชน หน่วยงานท้องถิ่น และองค์กรภาคีมีส่วนร่วมในการออกแบบและทดลองแนวทางการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีที่มีกัตถประโยชน์ เพื่อให้ได้องค์ความรู้ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงในพื้นที่

5) การวิจัยด้านการพัฒนานโยบายสาธารณะ ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อต่อยอดผลการวิจัยไปสู่การออกแบบนโยบายสาธารณะในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ โดยพิจารณาการบูรณาการหลักทฤษฎีที่มีกัตถประโยชน์เข้ากับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อคุณภาพชีวิตและความมั่นคงของสังคมโดยรวม

โดยสรุป ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการดังกล่าวมุ่งเน้นการพัฒนาองค์ความรู้และเครื่องมือทางวิจัยเพื่อขยายขอบเขตการประยุกต์ใช้หลักทฤษฎีที่มีกัตถประโยชน์ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสามารถนำไปใช้เป็นฐานข้อมูลเชิงวิชาการเพื่อสนับสนุนการกำหนดนโยบายและการพัฒนาท้องถิ่นในอนาคตได้อย่างยั่งยืน

3. ข้อเสนอแนะต่อการวิจัยในอนาคต

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นสมควรเสนอแนะแนวทางสำหรับการทำวิจัยในอนาคตดังต่อไปนี้

1) การวิจัยเชิงลึกในมิติคุณภาพชีวิต ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพที่ลงลึกถึงประสบการณ์ชีวิต ค่านิยม และแรงจูงใจของประชาชนในการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีที่มีกัตถประโยชน์ เพื่อให้เข้าใจปัจจัยเชิงลึกที่ส่งผลต่อการตัดสินใจและพฤติกรรมของบุคคล

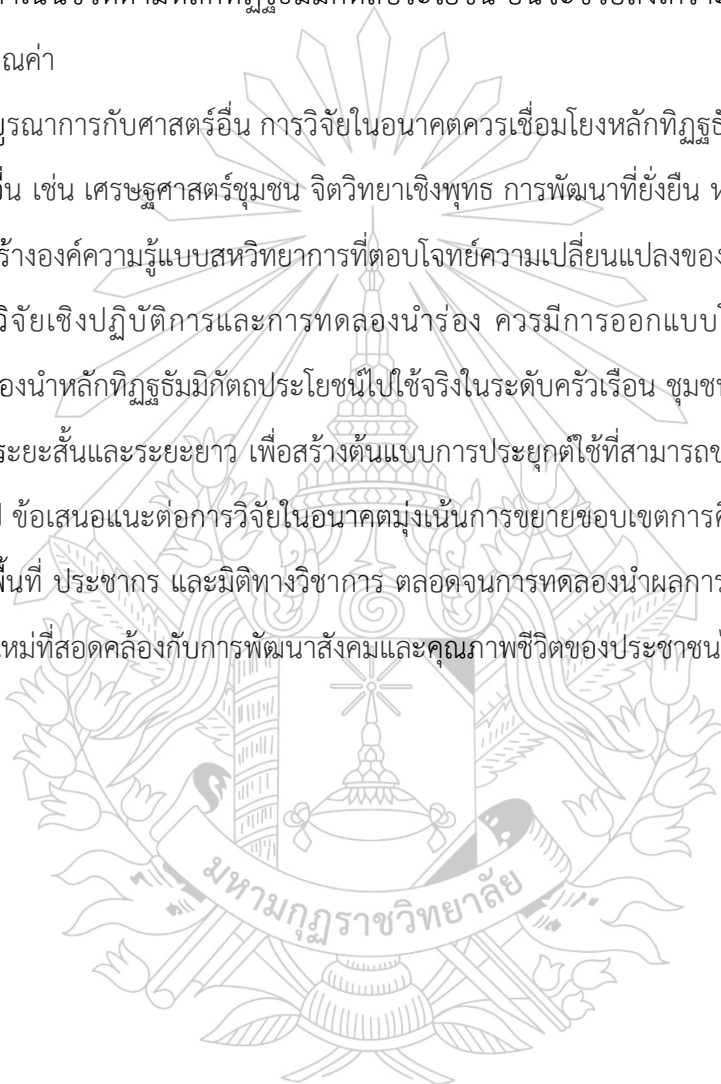
2) การวิจัยเชิงปริมาณที่ครอบคลุมมากขึ้น งานวิจัยในอนาคตควรมีการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กว้างและหลากหลายกว่าเดิม ทั้งในเชิงพื้นที่และประชากร เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงสถิติที่สามารถอธิบายแนวโน้มโดยรวมของสังคมได้อย่างครอบคลุมและน่าเชื่อถือ

3) การวิจัยเปรียบเทียบข้ามพื้นที่ ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างชุมชนเมือง ชุมชนชนบทหรือพื้นที่ที่มีความแตกต่างด้านวัฒนธรรมและศาสนา เพื่อวิเคราะห์ความเหมือนและความแตกต่างในการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ อันจะช่วยสังเคราะห์องค์ความรู้เชิงเปรียบเทียบที่มีคุณค่า

4) การบูรณาการกับศาสตร์อื่น การวิจัยในอนาคตควรเชื่อมโยงหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์กับศาสตร์แขนงอื่น เช่น เศรษฐศาสตร์ชุมชน จิตวิทยาเชิงพุทธ การพัฒนาที่ยั่งยืน หรือสังคมวิทยาเชิงวัฒนธรรม เพื่อสร้างองค์ความรู้แบบสหวิทยาการที่ตอบโจทย์ความเปลี่ยนแปลงของสังคม

5) การวิจัยเชิงปฏิบัติการและการทดลองนำร่อง ควรมีการออกแบบโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่ทดลองนำหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ไปใช้จริงในระดับครัวเรือน ชุมชน หรือสถานศึกษา พร้อมติดตามผลระยะสั้นและระยะยาว เพื่อสร้างต้นแบบการประยุกต์ใช้ที่สามารถขยายผลได้จริง

โดยสรุป ข้อเสนอแนะต่อการวิจัยในอนาคตมุ่งเน้นการขยายขอบเขตการศึกษาให้กว้างและลึกขึ้น ทั้งในเชิงพื้นที่ ประชากร และมิติทางวิชาการ ตลอดจนการทดลองนำผลการวิจัยไปใช้จริงเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่สอดคล้องกับการพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิตของประชาชนไทยอย่างยั่งยืน

บรรณานุกรม

ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539) พระไตรปิฎกภาษาไทยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ข้อมูลทุติยภูมิ

1. หนังสือทั่วไป

- บุญมี แท่นแก้ว. (2539). หลักธรรมในพระพุทธศาสนาเพื่อชีวิตที่ดี. สำนักพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). (2543). พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลธรรม. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิพุทธธรรม.
- พระไตรปิฎก. (2525). อังคุตตรนิกาย ทสกนิบาต (เล่มที่ 23). กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- _____. (2525). อังคุตตรนิกาย ทสกนิบาต (เล่มที่ 26). กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- _____. (2525). ขุททกนิกาย ขุททกปาฐะ (เล่มที่ 25). กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ปรีดา ประวิตร. (2556). การพัฒนาการดำเนินชีวิตตามหลักศาสนาและจริยธรรม. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทย.
- สุชีพ ปุญญานุภาพ. (2542). หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา. กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- อัศน์อุไร เตชะสวัสดิ์. (2547). การดำเนินชีวิตในสังคมยุคใหม่ (น. 112-123). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2554). พุทธธรรม ฉบับปรับขยาย (พิมพ์ครั้งที่ 12, น. 145-146). โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). (2542). พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลธรรม. กรุงเทพฯ: มูลนิธิพุทธธรรม.

นิพนธ์ ชาญอัมพร. (2557). การดำเนินชีวิตในสังคมไทย: มุมมองและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง (น. 45).

กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นิพนธ์ ชาญอัมพร. (2557). การวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค (น. 78). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

บุญชม ศรีสะอาด. (2535). วิจัยทางสังคมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 2, น. 120). สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยทางสังคมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 3, หน้า 150). สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช). (2548). ธรรมนูญมิกัดประโยชน์: หลักธรรมแห่งความเจริญรุ่งเรืองในชีวิต (น. 12). สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระไตรปิฎก. (2539). พระไตรปิฎก ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เล่มที่ 23 พระสุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย จตุกกนิบาต (น. 62). มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2547). ธรรมนุญชีวิต (พิมพ์ครั้งที่ 5, น. 178-180). สำนักพิมพ์ธรรมสภา.

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2547). ธรรมนุญชีวิต (พิมพ์ครั้งที่ 5, น. 185-186). สำนักพิมพ์ธรรมสภา.

_____. (2547). ธรรมนุญชีวิต (พิมพ์ครั้งที่ 5, น. 187). สำนักพิมพ์ธรรมสภา. พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2547). ธรรมนุญชีวิต (พิมพ์ครั้งที่ 5, น. 195, 200). สำนักพิมพ์ธรรมสภา.

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2552). พุทธธรรม ฉบับปรับปรุง (น. 105). สำนักพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2554). การพัฒนาคนและเศรษฐกิจตามแนวทางพระพุทธศาสนา (น. 145-155). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ธรรมสภา.

_____. (2554). หลักธรรมเพื่อการพัฒนาชีวิตและเศรษฐกิจ (น. 125-138). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ธรรมสภา.

พระธานี เขมธมโม. (2560). หลักธรรมเพื่อการดำเนินชีวิตที่เป็นสุข. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ธรรมสภา. (น. 255)

2. บทความในวารสาร

กัลยา ทองนุช. (2564). รูปแบบพุทธบูรณาการการพัฒนาคุณภาพชีวิตในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์. วารสารวิจัยวิชาการ, 4(3), 21.

ประวัติความเป็นมาตำบลคลองขุด. (มปป.). ประวัติความเป็นมาตำบลคลองขุด (เอกสารเผยแพร่). หมู่ที่ 7 ตำบลคลองขุด.

พระครูพิพัฒนศาสนกิจจาทร. (2561). การพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างวัดกับชุมชน. Journal of MCU Social Development (JMSD), 3(2), 76-89.

พระครูสมุห์ชยันทน์ ธมฺมธโร (แทนประมุข). (2565). การประยุกต์ใช้หลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในการดำเนินชีวิตของประชาชนในตำบลชิงโค อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา. วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร, 13(2), 46-58.

พระมหาพิพัฒพงศ์ ฐิตธมฺโม. (2563). หลักพุทธธรรมกับการดำเนินชีวิตในยุคปัจจุบัน. วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ฯ, 7(2), 325-334.

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์. (2559). การใช้ทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในการดำเนินชีวิตของประชาชนในชุมชน. สำนักพิมพ์ภาควิชาธรรมศาสตร์.

พระครูสุวรรณสิทธิธาดา วันคำ. (2567). ทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในการดำเนินชีวิต. วารสารนวัคส์ตฤสสน์ปริทรรศน์, 2(2), 15-27

กรมการปกครอง. (2566). การศึกษาผลกระทบด้านการศึกษาของประชาชนในเทศบาลตำบลคลองขุด. สถาบันการวิจัยการศึกษา, 20(1), 60-70.

กรมการปกครอง. (2566). การศึกษาผลกระทบด้านคุณภาพชีวิตของประชาชนในเทศบาลตำบลคลองขุด. สถาบันการพัฒนาคุณภาพชีวิต, 25(5), 80-90.

กรมการปกครอง. (2566). การศึกษาผลกระทบด้านวัฒนธรรมและประเพณีของประชาชนในเทศบาลตำบลคลองขุด. สถาบันการวิจัยวัฒนธรรมท้องถิ่น, 18(3), 50-65.

กรมการปกครอง. (2566). การศึกษาผลกระทบด้านเศรษฐกิจของประชาชนในเทศบาลตำบลคลองขุด. สถาบันการวิจัยเศรษฐศาสตร์, 15(2), 45-60.

กรมการปกครอง. (2566). การศึกษาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมของประชาชนในเทศบาลตำบลคลองขุด. สถาบันการวิจัยสิ่งแวดล้อม, 22(4), 70-80.

กรมอุตุนิยมวิทยา. (2564). รายงานสภาพอากาศและภูมิอากาศของพื้นที่ภาคใต้. สำนักวิจัยและพัฒนาพื้นที่ภูมิภาค.

เทศบาลตำบลคลองขุด. (ไม่ระบุปี). ข้อมูลเทศบาลตำบลคลองขุด (เอกสารเผยแพร่). อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล.

3. วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ และงานวิจัย

พระวชิรวิชญ์ ภัทรเกียรตินันท์. (2564). (14) การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการตามหลักไตรสิกขา เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี. คุรุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหาวัฒนา ปญญาทีโป (คำเคน). (2562). (110) รูปแบบการพัฒนาเกษตรกรรมสมัยใหม่ตามแนวเกษตรเชิงพุทธบูรณาการ (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

อภิสิทธิ์ พรหมศิริ. (2565). แนวทางการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี. วิทยานิพนธ์คุรุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระครูญาณปริชา (นพดล ตปสีโล). (2564). การประยุกต์ใช้หลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ 4 ในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนของอำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระครูปลัดสิริวิศรี สุทธิมน (ด้านประสิทธิ์). (2563). การประยุกต์ใช้หลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์เพื่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในสังคมบริโภคนิยม. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระธานี เขมธมโม. (2560). น.255 ศึกษาสัมมาอาชีวะในพระพุทธศาสนา. วิจัย/วิทยานิพนธ์ ปริญญาวิชาการ. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ธัญญพัทธ์ ภูริพิณสนันท์. (2564) การประยุกต์ใช้หลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์กับการดำเนินชีวิตในยุคโควิด-19 หน้า 81. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

- Assael, H. (2004). *Consumer behavior and marketing action* (7th ed.). South-Western College Pub.
- Bauer, J., & Rempala, D. (2016). *The balance of life: Health, work, and relationships* (p. 45). New York: Academic Press.
- Bauer, M., & Rempala, C. (2016). *Well-being in modern life: Work, health, and relationships* (p. 120). New York: HarperCollins.
- Berkman, H., Lindquist, J. D., & Sirgy, M. J. (1997). *Consumer behavior: A managerial perspective* (4th ed.). Allyn & Bacon.
- Parker, M. (2015). *Living with purpose: Attitudes, goals, and self-development* (p. 78). London: Oxford University Press.
- Parker, M. (2015). *Living with purpose: Attitudes, goals, and self-development* (p. 99). London: Oxford University Press.
- Sathish, S., & Rajamohan, M. (2012). *Understanding lifestyle: Theories and practice*. Chennai: University Press.
- Solomon, M. R. (2018). *Consumer behavior: Buying, having, and being* (12th ed.). Pearson.
- World Health Organization. (2020). *Mental health: strengthening our response*. World Health Organization.
- Super, D. E. (2533). *Career development and career choice theory*. Editor: Brown, D. & Brooks, L.; Publisher: Jossey-Bass. San Francisco

4. บทความจากอินเทอร์เน็ต

เทศบาลตำบลคลองขุด. (2567). ปัญหาน้ำท่วมในพื้นที่คลองขุด. สืบค้นเมื่อ พฤษภาคม 2567

แหล่งที่มา <https://klongkhudcity.go.th>

MGR Online. (2567). ปัญหาการขาดแคลนน้ำดื่มในเทศบาลคลองขุด. สืบค้นเมื่อ พฤษภาคม 2567

แหล่งที่มา <https://mgronline.com>

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมโศกราช โทร. ๐-๗๕๘๐-๖๓๔๔

ที่ อว.สอ.๒๖๒/ว. ๐๑๐๙

วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน พระเทพวิจิตรวาทิ, ดร.

ด้วย พระครูเกษมกิตติขจร ทุทสธารา (โทยสิทธิ์มวงค์) นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การดำเนินชีวิตตามหลักพุทธธรรมที่มีต่อประโยชน์ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล (THE LIVING ACCORDING TO THE PRINCIPLES OF DITTHADHAMMICATTHA IN THE AREA OF KONG KHUAT SUBDISTRICT MUNICIPALITY, MUEANG SATUN DISTRICT, SATUN PROVINCE)" โดยมี ศ.ดร.กัมปณัน หนูทองแก้ว เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา นั้น

ในกรณีจึงเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความครบถ้วนเนื้อหา โครงสร้างของเครื่องมือที่นักศึกษารวบรวมขึ้น ทั้งนี้เพื่อใช้ในการวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป รายละเอียดดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาดังกล่าว

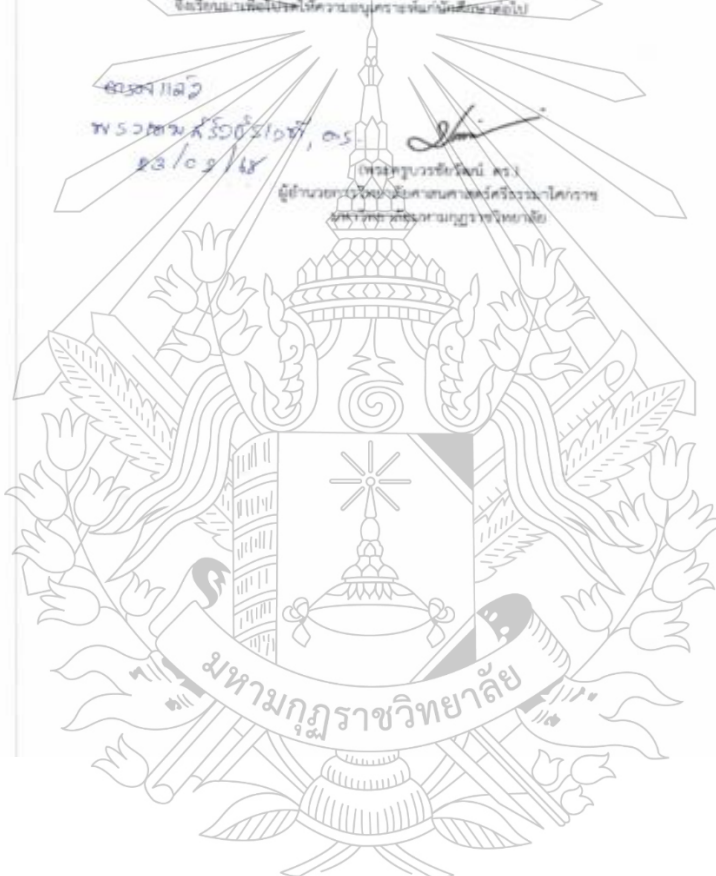
ณรงคิณ

พ.ร.ส.อ. ๕๕๐/๕๐๗, ๐.๕

๒๕/๐๒/๖๘

พระเทพวิจิตรวาทิ, ดร.

ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาศรีธรรมโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมโศกราช โทร. ๐๙๕๕๐-๐๙๖๙

ที่ อว.สอ.๒๖/ว. ๐๓๐๙

วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เจริญพร ดร.วชิรวิชญ์ อธิธินาคุณวิทย์

ด้วย พระครูเมตตพิชรากร พุทธิสาร (ไทยเชื้อสายจีน) นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในเขตเทศบาลตำบลอู่ตะเภา อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล (THE LIVING ACCORDING TO THE PRINCIPLES OF DITTHADHAMMICHATTHA IN THE AREA OF KUONG KHUO SUBDISTRICT MUNICIPALITY, MUANG SATUN DISTRICT, SATUN PROVINCE)" โดยมี ศ.ดร.กัมปนาท หงษ์อ่วมัก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา นั้น

ในการนี้จึงมีพระบัญชาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โครงสร้างของเครื่องมือที่นักศึกษารวบรวมขึ้น ทั้งนี้เพื่อใช้ในการวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป รายละเอียดเอกสารแนบมาพร้อมนี้

จึงมีพระบัญชาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาต่อไป

ดร.วชิรวิชญ์

๑๑/๐๒/๖๘

ดร.วชิรวิชญ์ อธิธินาคุณวิทย์

(พระครูเมตตพิชรากร พุทธิสาร)

ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยสังคมศาสตร์ศรีธรรมโศกราช

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมโศกราช

ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๑๐๙

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาสโครราช

๑๒๘ หมู่ที่ ๖ ตำบลนาทอ อำเภอบึงสามพัน
จังหวัดนครราชสีมา ๔๐๐๐๐
โทร. ๐-๗๕๕๐-๙๑๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เจริญพร นายสุนทร พรหมเมศร์

ด้วย พระครูเมตตพิตร พุทธิสาร (ไทยเยี่ยมวงศ์) นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาสโครราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “การดำเนินชีวิตตามหลักที่พุทธธัมมิกัตถะนโยบายในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล (THE LIVING ACCORDING TO THE PRINCIPLES OF DITTHADHAMMATICATTHA IN THE AREA OF KHONG KHUO SUBDISTRICT MUNICIPALITY, MUEANG SATUN DISTRICT, SATUN PROVINCE)” โดยมี รศ.ดร.กันตภณ หนูทองแก้ว เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา นั้น

ในการนี้จึงเจริญพรเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โครงสร้างของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป รายละเอียดดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูบวรชัยวัฒน์, ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาสโครราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๗๕๕๐-๙๑๒๘

- พวกร่วมวิจัยแล้ว.

(นาย สุนทร พรหมเมศร์)

21 มีนาคม 2568.

ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๐๘๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาสโคกราช
๑๒๘ หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐-๓๕๕๐-๔๑๒๙-๔ www.sscmbu.ac.th

๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร นายกเทศมนตรีตำบลคลองขุด

ด้วย พระครูเขมพัชรากร พุทธิสารโร (ไทยเอียดมวงค์) นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาสโคกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธรรมมีกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล (THE LIVING ACCORDING TO THE PRINCIPLES OF DITTHADHAMMICAATTA IN THE AREA OF KHONG KHUO SUBDISTRICT MUNICIPALITY, MUEANG SATUN DISTRICT, SATUN PROVINCE)” โดยมี รศ.ดร.กัณตภณ หนูทองแก้ว เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา นั้น

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาสโคกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ พระครูเขมพัชรากร พุทธิสารโร (ไทยเอียดมวงค์) ได้เก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ของท่าน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป

จึงเจริญพรมหาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาต่อไป

ขอเจริญพร

(พระครูบรรชัยวัฒน์, ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาสโคกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บันทึกศึกษา

โทร. ๐-๗๕๕๐-๔๑๒๘

— อ.นันท. —
(นายสุนทร พรหมเมศรี)
นายกเทศมนตรีตำบลคลองขุด

21. ๖๓. 2568

ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๐๘๒

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช
๑๒๘ หมู่ที่ ๖ ตำบลสนาพร อำเภอนะพรม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐-๗๕๘๐-๑๑๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๘

เรื่อง ขออนุญาตเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย
เจริญพร นายสุนทร พรหมเมศร์

ด้วย พระครูเขมพัชรากร พุทธิสาโร (ไทยเอียดวงศ์) นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธรรมมีกัตตประโยชน์ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอมืองสตูล จังหวัดสตูล (THE LIVING ACCORDING TO THE PRINCIPLES OF DITTHADHAMMATICATTHA IN THE AREA OF KHONG KHUD SUBDISTRICT MUNICIPALITY, MUEANG SATUN DISTRICT, SATUN PROVINCE)” โดยมี รศ.ดร.กัณต์กณ หนูทองแก้ว เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา นั้น

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ พระครูเขมพัชรากร พุทธิสาโร (ไทยเอียดวงศ์) ได้เก็บรวบรวมข้อมูล (สัมภาษณ์) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมหาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาต่อไป

ขอเจริญพร

(พระครูบวรชัยวัฒน์, ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมมาโคกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๗๕๘๐-๑๑๒๘

(นายสุนทร พรหมเมศร์)
นายกเทศมนตรีตำบลคลองขุด

24 กรกฎาคม 2568

ที่ อว ๗๔๖(๒)/ว ๐๐๘๒

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมศาสตร์

๓๒๘ หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐-๗๕๕๐-๓๓๒๘-๕ www.sscmbu.ac.th

๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๘

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย
เจริญพร นายประพันธ์ สุวรรณะ

ด้วย พระครูเขมพัชรากร พุทธิสาโร (ไทยเอี่ยมวงศ์) นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมศาสตร์ กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธรรมมิกัดลประโยชน์ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล (THE LIVING ACCORDING TO THE PRINCIPLES OF DITTHADHAMMICAATTA IN THE AREA OF KHONG KHU SUBDISTRICT MUNICIPALITY, MUEANG SATUN DISTRICT, SATUN PROVINCE)” โดยมี รศ.ดร.กันตภณ หนูทองแก้ว เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา นั้น

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมศาสตร์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ พระครูเขมพัชรากร พุทธิสาโร (ไทยเอี่ยมวงศ์) ได้เก็บรวบรวมข้อมูล (สัมภาษณ์) เพื่อนำข้อมูลที่ได้นำไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมหาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาต่อไป

ขอเจริญพร

(พระครูบวรชัยวัฒน์. ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๗๕๕๐-๔๑๒๘

รศ.ดร.วิวัฒน์ สุวรรณะ

ภริยา รศ.ดร. วิวัฒน์ สุวรรณะ

๒๙ ก.ค. ๒๕๖๘

ที่ อว ๗๔๑๖(๒)/ว ๐๐๘๒

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช
๑๒๘ หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐-๗๕๘๐-๗๑๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๘

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย
เจริญพร นางสาวปิยะลักษณ์ มีบุญ

ด้วย พระครูเขมพัชรากร พุทธิสารโร (ไทยเอียดมรังค์) นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีจัมมิกัตถประโยชน์ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล (THE LIVING ACCORDING TO THE PRINCIPLES OF DITTHADHAMMATICATTHA IN THE AREA OF KHONG KHUĐ SUBDISTRICT MUNICIPALITY, MUEANG SATUN DISTRICT, SATUN PROVINCE)” โดยมี รศ.ดร.กันตภณ หนูทองแก้ว เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา นั้น

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ พระครูเขมพัชรากร พุทธิสารโร (ไทยเอียดมรังค์) ได้เก็บรวบรวมข้อมูล (สัมภาษณ์) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรามาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาต่อไป

ขอเจริญพร

(พระครูบวรชัยวัฒน์, ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมมาโคกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๗๕๘๐-๗๑๒๘

นางปิยะลักษณ์ มีบุญ

หมู่ที่ ๖ บ้าน ๓๔ ต.คลองขุด อ.เมือง จ.สตูล

โทร 030-1399488

๒๓ มิ.ย. ๖๘.

ที่ อว ๗๔๑๖(๒)/ว ๐๐๘๒

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมราชโคราช
๑๒๘ หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐-๗๕๕๐-๕๑๒๘-๕ www.ssc.mbu.ac.th

๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๘

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย
เจริญพร นายเจริญ หมื่นแก้วแก้ววิจิต

ด้วย พระครูเขมพัชรากร พุทธิสาร (ไทยเอี่ยมวงศ์) นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมราชโคราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “การดำเนินชีวิตตามหลักที่ภูมิมักดลประโยชน์ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล (THE LIVING ACCORDING TO THE PRINCIPLES OF DITTHADHAMMICATTHA IN THE AREA OF KHONG KHUD SUBDISTRICT MUNICIPALITY, MUEANG SATUN DISTRICT, SATUN PROVINCE)” โดยมี รศ.ดร.กันตภณ หนูทองแก้ว เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา นั้น

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมราชโคราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ พระครูเขมพัชรากร พุทธิสาร (ไทยเอี่ยมวงศ์) ได้เก็บรวบรวมข้อมูล (สัมภาษณ์) เพื่อนำข้อมูลที่ได้นำไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพราเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาต่อไป

ขอเจริญพร

(พระครูบวรชัยวัฒน์ ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมราชโคราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๗๕๕๐-๕๑๒๘

(เจริญ หมื่นแก้วแก้ววิจิต)
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมราชโคราช
๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๘

ที่ อว ๗๔๑๖(๒)/ว ๐๐๘๒

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมราชโคราช

๑๖๘ หมู่ที่ ๖ ตำบลนาโพธิ์ อำเภอพระพรหม

จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐

โทร. ๐-๓๕๘๐-๕๑๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๘

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย
เจริญพร นายสมพร แก้วทนต์

ด้วย พระครูเขมพัชรากร พุทธิสาโร (ไทยเอี่ยมวงศ์) นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมราชโคราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธรรมมีกัตตประโยชน์ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล (THE LIVING ACCORDING TO THE PRINCIPLES OF DITTHADHAMMICHATTHA IN THE AREA OF KHONG KHUJ SUBDISTRICT MUNICIPALITY, MUEANG SATUN DISTRICT, SATUN PROVINCE)” โดยมี รศ.ดร.กันตภณ หนูทองแก้ว เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา นั้น

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมราชโคราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ พระครูเขมพัชรากร พุทธิสาโร (ไทยเอี่ยมวงศ์) ได้เก็บรวบรวมข้อมูล (สัมภาษณ์) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมหาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาต่อไป

ขอเจริญพร

(พระครูบวรชัยวัฒน์. คร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมราชโคราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๓๕๘๐-๕๑๒๘

(นายสมพร แก้วทนต์)

ศึกษาเพื่อสังคมและการพัฒนา ตำบลนาโพธิ์

๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๘

ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามการวิจัยเรื่องการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์

ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

(ฉบับแก้ไข: ที่ผ่านการตรวจคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ)

คำชี้แจง

แบบสอบถามการวิจัยฉบับนี้ใช้เป็นเครื่องมือสอบถามประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเพื่อเปรียบเทียบการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

แบบสอบถามการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามระดับการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ของประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูลและตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ของ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

ในการตอบแบบสอบถามขอความกรุณาตอบให้ครบทุกข้อ คำตอบของท่านจะนำไปใช้เป็นข้อมูลเพื่อการวิจัยเท่านั้นและจะไม่มีผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถามแต่อย่างใด เมื่อตอบแบบสอบถามเสร็จแล้วกรุณาตรวจสอบอีกครั้งว่าได้ตอบครบทุกข้อแล้วหรือไม่แบบสอบถามที่ตอบคำถามครบทุกข้อเท่านั้นจึงจะถือว่าเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์และนำไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในการให้ข้อมูลในการตอบแบบสอบถามนี้ตามความเป็นจริงและตรงกับความเห็นของท่านมากที่สุด คำตอบของท่านจะเก็บไว้ใช้สำหรับการทำวิจัยในครั้งนี้เท่านั้น

พระครูเขมพัชรากร พุทธิสารโร (กลวัชร ไทยเอี่ยมวงศ์)

หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ

- ☐ ชาย ☐ หญิง

2. อายุ

- ☐ ต่ำกว่า 25 ปี ☐ 25-35 ปี
☐ 36-45 ปี ☐ 46-55 ปี
☐ 56-55 ปี ☐ มากกว่า 65 ปี

3. ระดับการศึกษา

- ☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรี
☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก

4. อาชีพ

- ☐ นักเรียน/นักศึกษา ☐ รับจ้าง
☐ เกษตรกร/ประมง ☐ ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ
☐ ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ☐ ลูกจ้างประจำ/ชั่วคราว

5. รายได้ต่อปี

- ☐ น้อยกว่า 10,000 บาท ☐ 10,001-50,000 บาท
☐ 50,001-100,000 บาท ☐ 100,001-200,000 บาท
☐ 200,001 - 300,000 บาท ☐ มากกว่า 300,000 บาท

ตอนที่ 2 แบบสอบถามระดับการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

คำชี้แจง: กรุณาเขียนเครื่องหมายถูกลงใน ☐ ในแต่ละข้อที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดช่องเดียวเท่านั้น โดยแต่ละช่องจะแสดงระดับความต้องการดังนี้

- ระดับ 1 หมายถึง การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ระดับน้อยที่สุด
 ระดับ 2 หมายถึง การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ระดับน้อย
 ระดับ 3 หมายถึง การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ระดับปานกลาง
 ระดับ 4 หมายถึง การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ระดับมาก
 ระดับ 5 หมายถึง การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ระดับมากที่สุด

การดำเนินชีวิต ตามหลักทฤษฎีธรรมาภิบาล	ระดับการดำเนินชีวิต				
	5	4	3	2	1
- ด้านความขยันหมั่นเพียร (อุฏฐานสัมปทา)					
1. ท่านคิดว่าความขยันหมั่นเพียรมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตในเขตเทศบาลของท่านเพียงใด					
2. ท่านมีการวางแผนการทำงานในแต่ละวันเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานเพียงใด					
3. ท่านใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เช่น การพัฒนาทักษะหรือการเรียนรู้เพิ่มเติม มากน้อยเพียงใด					
4. ท่านมีความพยายามในการประกอบอาชีพหรือสร้างรายได้เพิ่มเติมนอกเหนือจากงานประจำเพียงใด					
5. ท่านคิดว่าปัจจัยทางเศรษฐกิจเป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้ประชาชนในเขตเทศบาลขาดความขยันหมั่นเพียรมากน้อยเพียงใด					
6. ท่านเห็นว่าการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐสามารถช่วยส่งเสริมให้ประชาชนมีความขยันหมั่นเพียรได้มากน้อยเพียงใด					
7. ท่านมีความคิดเห็นว่าเทศบาล ชุมชนและครอบครัวมีบทบาทในการปลูกฝังความขยันหมั่นเพียรให้แก่ประชาชนเพียงใด					
8. ท่านคิดว่าการมีแบบอย่างที่ดีในสังคมช่วยส่งเสริมให้ประชาชนในเขตเทศบาลมีความขยันหมั่นเพียรเพียงใด					
9. ท่านมีวิธีการกระตุ้นให้ตัวเองหรือผู้อื่นเกิดความขยันหมั่นเพียรในการทำงานมากน้อยเพียงใด					
10. ท่านคิดว่าเทศบาลมีข้อเสนอแนะและส่งเสริมให้ประชาชนมีความขยันหมั่นเพียรมากน้อยเพียงใด					

การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธรรมาภิบาล	ระดับการดำเนินชีวิต				
	5	4	3	2	1
- ด้านการรักษาทรัพย์สินให้มั่นคง (อารักขสัมปทา)					
11. ท่านเก็บออมเงินหรือเก็บรักษาทรัพย์สินเพียงใด					
12. ท่านใช้บริการธนาคารหรือสถาบันการเงินในการเก็บรักษาเงินและทรัพย์สินมากน้อยเพียงใด					
13. ท่านมีการทำประกันภัยหรือประกันทรัพย์สินเพื่อป้องกันความเสียหายมากน้อยเพียงใด					
14. ท่านมีแนวทางในการป้องกันทรัพย์สินจากการโจรกรรมหรือไม่ เช่น ติดตั้งกล้องวงจรปิด ระบบล็อกประตู มากน้อยเพียงใด					
15. ท่านแบ่งสัดส่วนรายได้ของคุณสำหรับการใช้จ่ายออมเงินและการลงทุนมากน้อยเพียงใด					
16. ท่านมีการวางแผนการเงินระยะยาว เช่น การเก็บเงินเพื่อวัยเกษียณ มากน้อยเพียงใด					
17. ท่านเคยประสบปัญหาด้านการรักษาทรัพย์สินหรือการจัดการเงินมากน้อยเพียงใด					
18. ท่านคิดว่าการศึกษาเกี่ยวกับการเงินและการออมมีความสำคัญต่อการรักษาทรัพย์สินมากน้อยเพียงใด					
19. ท่านมีการติดตามข่าวสารเกี่ยวกับเศรษฐกิจและการลงทุนเพื่อช่วยบริหารจัดการทรัพย์สินเพียงใด					
20. ท่านคิดว่าเทศบาลมีข้อเสนอแนะหรือแนวทางที่ช่วยให้ประชาชนสามารถรักษาทรัพย์สินของตนได้อย่างมั่นคงมากขึ้นเพียงใด					

การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธรรมาภิบาล	ระดับการดำเนินชีวิต				
	5	4	3	2	1
- ด้านการคบหากัลยาณมิตร (กัลยาณมิตรตา)					
21. ท่านคิดว่านโยบายการบริหารงานของเทศบาลมีผลกระทบในการเลือกคบหากัลยาณมิตรในชุมชนเพียงใด					
22. ท่านมีโอกาสดำเนินกิจกรรมร่วมกับเพื่อนบ้านบ่อยเพียงใด					
23. ท่านเข้าร่วมโครงการหรือกิจกรรมที่เทศบาลจัดขึ้นเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ในชุมชนมากน้อยเพียงใด					
24. ท่านมองว่าการมีเครือข่ายกัลยาณมิตรในชุมชนช่วยส่งเสริมคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นมากน้อยเพียงใด					
25. ท่านคิดว่าเทศบาลเป็นอุปสรรคที่ทำให้ประชาชนในชุมชนไม่สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นกับผู้อื่นได้มากน้อยเพียงใด					
26. ท่านคิดว่าเทศบาลมีบทบาทในการส่งเสริมศิลปะวัฒนธรรมท้องถิ่นให้ประชาชนเข้าร่วมเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันเพียงใด					
27. ท่านเชื่อว่าความสามัคคีในชุมชนมีผลต่อการพัฒนาเทศบาลในด้านเศรษฐกิจและสังคมเพียงใด					
28. ท่านมีแนวทางหรือวิธีการที่เหมาะสมในการเลือกคบหากัลยาณมิตรเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งต่อตัวท่านและชุมชนเพียงใด					
29. ท่านเคยประสบปัญหาความขัดแย้งในการคบหากัลยาณมิตรเพียงใด					
30. ท่านคิดว่าเทศบาลมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาแนวทางส่งเสริมการคบหากัลยาณมิตรในชุมชนให้ดียิ่งขึ้นเพียงใด					

การดำเนินชีวิต ตามหลักทฤษฎีธรรมมิกัตถประโยชน์	ระดับการดำเนินชีวิต				
	5	4	3	2	1
- ด้านการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม (สมชีวิตา)					
31. ท่านมีวิธีการวางแผนการใช้จ่ายในชีวิตประจำวันเพื่อให้เหมาะสมกับรายได้ของตนเองมากน้อยเพียงใด					
32. ท่านให้ความสำคัญกับการดูแลสุขภาพและการออกกำลังกายในชีวิตประจำวันมากน้อยเพียงใด					
33. ท่านมีการบริโภคอาหารที่ถูกหลักโภชนาการและเหมาะสมกับสุขภาพของตนเองมากน้อยเพียงใด					
34. ท่านคิดว่าปัจจัยและนโยบายทางการเมืองเป็นอุปสรรคสำคัญในการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสมในเขตเทศบาลของท่านมากน้อยเพียงใด					
35. ท่านมีแนวทางในการจัดการเวลาระหว่างงาน อาชีพและชีวิตส่วนตัวเพื่อให้เกิดความสมดุลมากน้อยเพียงใด					
36. ท่านมีการใช้ทรัพยากรในชีวิตประจำวัน เช่น น้ำ ไฟฟ้าและอาหารอย่างคุ้มค่าและประหยัดมากน้อยเพียงใด					
37. ท่านมีโอกาสเข้าถึงบริการสาธารณะที่เทศบาลจัดสร้างขึ้นเช่น ศูนย์สาธารณสุขหรือสถานที่ออกกำลังกายได้สะดวก เพียงใด					
38. ท่านคิดว่าคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาล เช่น อากาศสะอาด และพื้นที่สีเขียวมีผลต่อการดำรงชีวิตของท่านมากน้อยเพียงใด					
39. ท่านมีแนวทางในการพัฒนาทักษะหรือความรู้เพิ่มเติมเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตของตนเองให้ดีขึ้นมากน้อยเพียงใด					
40. ท่านคิดว่าเทศบาลมีข้อเสนอแนะเพื่อช่วยส่งเสริมการดำรงชีวิตที่เหมาะสมของประชาชนในพื้นที่มากน้อยเพียงใด					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ของ
ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์การวิจัยเรื่องการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์

ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

(ฉบับแก้ไข: ที่ผ่านการตรวจคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ)

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์การวิจัยฉบับนี้ ใช้เป็นเครื่องมือสอบถามประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเพื่อเปรียบเทียบการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ของประชาชนในเขต เทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล
2. แบบสัมภาษณ์การวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้สัมภาษณ์
 - ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์
 - ตอนที่ 3 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อเสนอแนะการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

พระครูเขมพัชรากร พุทธิสารโร (กลวิชร ไทยเอี่ยมวงศ์)

หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1.1 วัน เดือน พ.ศ. เวลา น. ที่สัมภาษณ์

1.2 สถานที่สัมภาษณ์

1.3 ผู้สัมภาษณ์ พระครูเขมพัชรากร พุทธิสารโร (กลวัชร ไทยเอี่ยมวงศ์) นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาสังคมวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโสกราช

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

2.1 ชื่อ นามสกุล อายุ ปี

2.2 ตำแหน่ง

☐ 1. นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลคลองขุด ☐ 2. กำนันตำบลคลองขุด

☐ 3. ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ตำบลคลองขุด

2.3 วุฒิการศึกษา

☐ 1. ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ 2. ปริญญาตรี

☐ 3. ปริญญาโท ☐ 4. ปริญญาเอก

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธรรมิกัตถประโยชน์ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

3.1 ท่านคิดว่าในด้านความขยันหมั่นเพียร (อุฏฐานสัมปทา) บังคับได้บ้างที่ช่วยสนับสนุนส่งเสริมการดำเนินชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุดให้ประสบความสำเร็จ

.....

.....

.....

3.2 ท่านคิดว่าในด้านการรักษาทรัพย์สินให้มั่นคง (อารักขสัมปทา) บังคับได้บ้างที่ช่วยสนับสนุนส่งเสริมการดำเนินชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุดให้ประสบความสำเร็จ

.....

.....

.....

3.3 ท่านคิดว่าในด้านการคบหากัลยาณมิตร (กัลยาณมิตตตา) ปัจจัยใดบ้างที่ช่วยสนับสนุนส่งเสริมการดำเนินชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองขุดให้ประสบความสำเร็จ

.....

.....

.....

3.4 ท่านคิดว่าในด้านการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม (สมชีวิตา) ปัจจัยใดบ้างที่ช่วยส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธรรมมีกัตถประโยชน์ของประชาชนในเขตเทศบาลให้ประสบความสำเร็จ

.....

.....

.....

ภาคผนวก ง ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของเครื่องมือการวิจัย

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อที่	ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	ผู้เชี่ยวชาญ				สรุปและแปลผล	
		1	2	3	รวม	IOC	แปลผล
1.	เพศ ○ ชาย ○ หญิง	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
2.	อายุ ○ ต่ำกว่า 25 ปี ○ 25-35 ปี ○ 36-45 ปี ○ 46-55 ปี ○ 56-55 ปี ○ มากกว่า 65 ปี	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
3.	ระดับการศึกษา ○ ต่ำกว่าปริญญาตรี ○ ปริญญาตรี ○ ปริญญาโท ○ ปริญญาเอก	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
4.	อาชีพ ○ นักเรียน/นักศึกษา ○ รับจ้าง ○ เกษตรกร/ประมง ○ ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ ○ ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ○ ลูกจ้างประจำ/ชั่วคราว	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
5.	รายได้ต่อปี ○ น้อยกว่า 10,000 บาท ○ 10,001-50,000 บาท ○ 50,001-100,000 บาท ○ 100,001-200,000 บาท ○ 200,001-300,000 บาท ○ มากกว่า 300,000 บาท	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามระดับการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ของประชาชนในเขต
เทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

ข้อที่	การดำเนินชีวิต ตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์	ผู้เชี่ยวชาญ				สรุปและแปลผล	
		1	2	3	รวม	IOC	แปลผล
1.	ท่านคิดว่าความขยันหมั่นเพียรมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตในเขตเทศบาลของท่านเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
2.	ท่านมีการวางแผนการทำงานในแต่ละวันเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
3.	ท่านใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เช่น การพัฒนาทักษะหรือการเรียนรู้เพิ่มเติม มากน้อยเพียงใด	+1	0	+1	3	0.67	สอดคล้อง
4.	ท่านมีความพยายามในการประกอบอาชีพหรือสร้างรายได้เพิ่มเติมนอกเหนือจากงานประจำเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
5.	ท่านคิดว่าปัจจัยทางเศรษฐกิจเป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้ประชาชนในเขตเทศบาลขาดความขยันหมั่นเพียรมากน้อยเพียงใด	+1	0	+1	3	0.67	สอดคล้อง
6.	ท่านเห็นว่าการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐสามารถช่วยส่งเสริมให้ประชาชนมีความขยันหมั่นเพียรได้มากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
7.	ท่านมีความคิดเห็นว่าเทศบาล ชุมชนและครอบครัวมีบทบาทในการปลูกฝังความขยันหมั่นเพียรให้แก่ประชาชนเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
8.	ท่านคิดว่าการมีแบบอย่างที่ดีในสังคมช่วยส่งเสริมให้ประชาชนในเขตเทศบาลมีความขยันหมั่นเพียรเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง

9.	ท่านมีวิธีการกระตุ้นให้ตัวเองหรือผู้อื่น เกิดความขยันหมั่นเพียรในการทำงาน อย่างน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
10.	ท่านคิดว่าเทศบาลมีข้อเสนอแนะและ ส่งเสริมให้ประชาชนมีความ ขยันหมั่นเพียรอย่างน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
11.	ท่านเก็บออมเงินหรือเก็บรักษาทรัพย์สิน เพียงใด	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
12.	ท่านใช้บริการธนาคารหรือสถาบันการเงิน ในการเก็บรักษาเงินและทรัพย์สินมาก น้อยเพียงใด	+1	0	+1	3	0.67	สอดคล้อง
13.	ท่านมีการทำประกันภัยหรือประกัน ทรัพย์สินเพื่อป้องกันความเสียหายมาก น้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
14.	ท่านมีแนวทางในการป้องกันทรัพย์สิน จากการโจรกรรมหรือไม่ เช่น ติดตั้งกล้อง วงจรปิด ระบบล็อกประตู มากน้อย เพียงใด	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
15.	ท่านแบ่งสัดส่วนรายได้ของคุณสำหรับ การใช้จ่ายออมเงิน และการลงทุนมาก น้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
16.	ท่านมีการวางแผนการเงินระยะยาว เช่น การเก็บเงินเพื่อวัยเกษียณ มากน้อย เพียงใด	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
17.	ท่านเคยประสบปัญหาด้านการรักษา ทรัพย์สินหรือการจัดการเงินมามากน้อย เพียงใด	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
18.	ท่านคิดว่าการศึกษากลับกับการเงินและ การออมมีความสำคัญต่อการรักษา ทรัพย์สินมามากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง

19.	ท่านมีการติดตามข่าวสารเกี่ยวกับเศรษฐกิจและการลงทุนเพื่อช่วยบริหารจัดการทรัพย์สินเพียงใด	+1	0	+1	3	0.67	สอดคล้อง
20.	ท่านคิดว่าเทศบาลมีข้อเสนอแนะหรือแนวทางที่ช่วยให้ประชาชนสามารถรักษาทรัพย์สินของตนได้อย่างมั่นคงมากขึ้นเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
21.	ท่านคิดว่านโยบายการบริหารงานของเทศบาลมีผลกระทบในการเลือกคบหาภักตยานมิตรในชุมชนเพียงใด	+1	0	+1	3	0.67	สอดคล้อง
22.	ท่านมีโอกาสได้พบปะทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนบ้านบ่อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
23.	ท่านเข้าร่วมโครงการหรือกิจกรรมที่เทศบาลจัดขึ้นเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ในชุมชนมากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
24.	ท่านมองว่าการมีเครือข่ายภักตยานมิตรในชุมชนช่วยส่งเสริมคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นมากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
25.	ท่านคิดว่าเทศบาลเป็นอุปสรรคที่ทำให้ประชาชนในชุมชนไม่สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นกับผู้อื่นได้มากน้อยเพียงใด	+1	0	+1	3	0.67	สอดคล้อง
26.	ท่านคิดว่าเทศบาลมีบทบาทในการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นให้ประชาชนเข้าร่วมเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
27.	ท่านเชื่อว่าความสามัคคีในชุมชนมีผลต่อการพัฒนาเทศบาลในด้านเศรษฐกิจและสังคมเพียงใด	+1	0	+1	3	0.67	สอดคล้อง

28.	ท่านมีแนวทางหรือวิธีการที่เหมาะสมในการเลือกคบหากัลยาณมิตรเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งต่อตัวท่านและชุมชนเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
29.	ท่านเคยประสบปัญหาความขัดแย้งในการคบหากัลยาณมิตรเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
30.	ท่านคิดว่าเทศบาลมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาแนวทางส่งเสริมการคบหากัลยาณมิตรในชุมชนให้ดียิ่งขึ้นเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
31.	ท่านมีวิธีการวางแผนการใช้จ่ายในชีวิตประจำวันเพื่อให้เหมาะสมกับรายได้ของตนเองมากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
32.	ท่านให้ความสำคัญกับการดูแลสุขภาพและการออกกำลังกายในชีวิตประจำวันมากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
33.	ท่านมีการบริโภคอาหารที่ถูกหลักโภชนาการและเหมาะสมกับสุขภาพของตนเองมากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
34.	ท่านคิดว่าปัจจัยและนโยบายทางการเมืองเป็นอุปสรรคสำคัญในการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสมในเขตเทศบาลของท่านมากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
35.	ท่านมีแนวทางในการจัดการเวลาระหว่างงาน อาชีพและชีวิตส่วนตัวเพื่อให้เกิดความสมดุลมากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
36.	ท่านมีการใช้ทรัพยากรในชีวิตประจำวัน เช่น น้ำ ไฟฟ้าและอาหารอย่างคุ้มค่าและ	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง

	ประหยัดมากน้อยเพียงใด						
37.	ท่านมีโอกาสเข้าถึงบริการสาธารณะที่เทศบาลจัดสร้างขึ้นเช่น ศูนย์สาธารณสุขหรือสถานที่ออกกำลังกายได้สะดวกเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
38.	ท่านคิดว่าคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลเช่น อากาศสะอาดและพื้นที่สีเขียวมีผลต่อการดำรงชีวิตของท่านมากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
39.	ท่านมีแนวทางในการพัฒนาทักษะหรือความรู้เพิ่มเติมเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตของตนเองให้ดีขึ้นมากน้อยเพียงใด	+1	0	+1	3	0.67	สอดคล้อง
40.	ท่านคิดว่าเทศบาลมีข้อเสนอแนะเพื่อช่วยส่งเสริมการดำรงชีวิตที่เหมาะสมของประชาชนในพื้นที่มากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง

ภาคผนวก จ ใบรับรองการตรวจหัวข้อภาษาอังกฤษ

ET02 683028

ใบรับรอง

หัวข้อภาษาอังกฤษ สารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ ดุษฎีนิพนธ์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ชื่อหัวข้อ ☒ สารนิพนธ์ ☐ วิทยานิพนธ์ ☐ ดุษฎีนิพนธ์

ภาษาไทย การดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีอันมีศักดิ์ประโยชน์ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด อำเภอเมือง
สตูล จังหวัดสตูล

ภาษาอังกฤษ THE LIVING ACCORDING TO THE PRINCIPLES OF DITTHADHAMMICKATTHA IN
THE AREA OF KHONG KHUD SUBDISTRICT MUNICIPALITY, MUEANG SATUN
DISTRICT, SATUN PROVINCE

ปรับแก้ไข The Living Based on the Principles of Dittthadhamnikattha in Khong Khud
Subdistrict Municipality, Mueang Satun District, Satun Province

ชื่อนักศึกษา พระครูเขมพัทรากร ฉายา พุทธิสาโร นามสกุล ไทยเอียดวงศ์

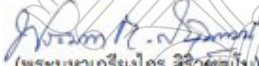
รหัสนักศึกษา 6620650712004 หลักสูตร ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขา สังคมวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์

สอบโครงร่างเมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2568 ภาค 2 ปีการศึกษา 2567

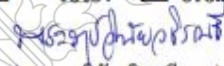
รับคำร้องเมื่อวันที่ 3 เมษายน 2568

ผู้รับ

(พระมหาเกรียงไกร สิริวิฑิตโน)
เลขาธิการคณะกรรมการ

ผลการรับรอง

☒ รับรอง ☒ ปรับแก้ไข

(พระราชวินัยวิชิตเมธี, ดร.)

ประธานคณะกรรมการตรวจหัวข้อภาษาอังกฤษ

วันที่ 4 เมษายน 2568

ภาคผนวก ฉ รูปภาพประกอบการเก็บข้อมูล

ภาพการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการเก็บแบบสอบถาม
และการสัมภาษณ์เชิงลึก
สารนิพนธ์เรื่องการดำเนินชีวิตตามหลักกฏธรรมมีกัตต
ประโยชน์ในเขตเทศบาลตำบลคลองขุด
อำเภอเมืองสตูล
จังหวัดสตูล

การเก็บข้อมูล
เพื่อประกอบการทำสารนิพนธ์ของ
พระครูเขมพัชรกร พุทธิสาโร (กลวัชร ไทยเอี่ยมวงศ์)
หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสังคมวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์
คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมศาสตร์

ประวัติผู้เขียนสารนิพนธ์

ชื่อ	พระครูเขมพัชรากร พุทธิสารโร (กลวิชร ไทยเอี่ยมวงศ์)
วัน เดือน ปี เกิด	17 มีนาคม 2520
สถานที่เกิด	จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ประวัติการศึกษา	ศ.บ. (สารสนเทศ) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ที่อยู่ปัจจุบัน	วัดมงคลมิ่งเมือง 291 หมู่ที่ 4 ถนนยนตรการกำธร ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล 91000
ผลงานตีพิมพ์	เรื่อง “การนำหลักพุทธธรรมมาใช้ในการสมานฉันท์เพื่อสร้างสังคม สันติสุข การประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ 1 “สุพรรณบุรีศรีสุวรรณ ภูมิ”
รางวัลที่ได้รับ	

